İSLÂMLAŞMA EFSANESİ

Kolektif Bir Anksiyete Üzerine Deneme

RAPHAËL LIOGIER

epos

Raphaël Liogier; (1967) Fransa'da Aix en Provence Siyasal Bilimler Fakültesi'nde profesör. Sosyolog ve felsefeci. Din sosyolojisi alanında çalışmalarıyla tanınıyor. 2006'dan bu yana Fransa'daki Din Gözlemevi'nin başkanlığını yürütüyor.

EPOS YAYINLARI– 85
inceleme– 29

Raphaël Liogier

İSLÂMLAŞMA EFSANESİ
kolektif bir anksiyete hakkında deneme

Fransızcadan Çeviren:
Hande Turan Abadan

Yayına Hazırlayan:
Bâki Alemdar

Kitabın Orijinal Adı:
Le Mythe de l'İslamisation-*essai sur une obsession collective*

© Éditions du Seuil, Ekim 2012
© Epos Yayınları, 2012

Düzelti:
Cem Kaan Gürbüz

Kapak Tasarımı:
Epos

Kapak uygulama:
Cem Kaan Gürbüz

Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık:
epos

Baskı ve Cilt:
Sözkesen Matbaası (0.312) 395 21 10
İvedik OSB 1518. Sk. Mat-Sit İş Merkezi No: 2/40
Yenimahalle, Ankara
Birinci Basım, Mart 2014
ISBN: 978-605-4822-02-7

Sertifika No: 16468

EPOS YAYINLARI
GMK Bulvarı 60/20 (06570) Maltepe, ANKARA
Tel.Fax: (0.312) 232 14 70 - 229 98 21
eposkitap@eposyayinlari.com
www.eposyayinlari.com

Raphaël Liogier

İSLÂMLAŞMA EFSANESİ

kolektif bir anksiyete hakkında deneme

Fransızcadan Çeviren
Hande Turan Abadan

epos

teşekkür

Özellikle editörüm Bruno Auerbach'a, önerileri, düzeltmeleri, düzenlemeleri için teşekkür ediyorum. Bu kitap onun çabaları olmadan mümkün olmazdı.

Raphaël Liogier

içindekiler

Giriş 7

1. *Bizi* istilâ eden *öteki* nasıl oldu da Müslümanlaştı? **17**
Başlangıçtaki demografik korkuydu! 17
Daha iyi yönetmek için sömürgeliğe son 22
Araplaşmadan İslâmlaşmaya 27

2. İslâm, kaç kola ayrılır? **38**
Terörün rakamları 38
İslâmî bir Avrupa'ya doğru? 42
Demografik bir bomba mı? 44
Doğurganlık yanlısı bir *cihad*? 50
Bir göç seli mi? 54
Hepsi din mi değiştirdi? 57

3. Pasif istilâdan kastî akına **64**
Sıkıyönetim 64
Namuslu olmak için fazla Müslüman 69
Hükümete karşı komplo patafiziği 75
Hükümete karşı komplonun tartışmalı ideolojileri 79
Metafizik Müslüman 89

4. İslâmlaşma efsanesinin yıkıcı tiyatrosu **93**
Görünüşlerin delice yorumlanması 93
Müslüman coşkuya geri dönüş: Bir fetih zihniyeti mi? *94*
Şehirlerde yoğunlaşma: Bir toprak işgâli mi? *96*
Suç oranı: Dinî bir nedensellik mi? *97*
Banliyölerde İslâm:
İslâmî radikalliğin bir vektörü müdür? *99*

Dinî aidiyet ve ulusal aidiyet:
Rakip dayanışmalar mıdır? *104*
Kur'an modern karşıtı bir fetihçi dua kitabı mıdır? *108*
Gizli oturum 112

5. Yeni Avrupa popülizmi 116
Uluslararası saplantı 116
Aşırı sağ artık eskisi gibi değil 120
Siyasal hayatın ağırlık merkezinin yer değişmesi 123
Mücadele alanının jeopolitik olarak genişlemesi:
Ayrımcı Avromed ırkçılığından
Arapların başkaldırısına 126

6. Peçelerin açılması ve körlükler 133
Kolektif paranoya havası 133
Özgürlüğü yok eden "koruyucu" önlemler 136
Ve bu daha sadece başlangıç... 141
Müslüman hipermodernliği ve Avrupalı karşıt anlam 144

Sonuç *150*

Giriş

2000'li yılların ortalarında Avrupa toplumlarının çoğundaki kamusal tartışmalar, tuhaf bir kelime etrafında dönmeye başladı: *İslâmlaşma*. Sayıları tehlikeli biçimde artan Müslümanlar, ulusal kültürleri istilâ etmek ve nihaî olarak eritmek arayışındaydı. Çeşitli hareketler de bu yeni korkunun ertafında bir araya gelmeye başladı. Fanatik futbol taraftarlarının oluşturduğu English Defense League,* sonra Dutch Defense League, La Ligue de Défense Française, Bloc Identitaire, European Defense League ya da İslâmlaşmayı Gözlemleme Merkezi, 21. yy başlarında tamamen İslâm'a karşı mücadele amaçlı kurulmuş dernekler arasında yer almaktadır.

En tanınmışı, Mısır'da doğan İngiliz akademisyen Bat Y'eor tarafından 2005 yılında kurulmuş olan "Avrabia"** başta olmak üzere, çok etkin olan bu örgütler, ideolojik olarak hükümet karşıtı tezlerden beslenirler. Bat Y'eor'a göre, Arap-Müslüman-Avrupalı gizli bir eksen vardır: Ahlâken çökmekte olan ve 1970'li yılların petrol şoklarından beri ekonomik olarak hassaslaşan Avrupa, sınırlarını sonuna kadar Müslümanlara açma ve İslâm'a karşı sınırsız bir dostluk gösterme karşılığında, bir bakıma Arap ülkeleri tarafından (özellikle de petro-dolarlarla satın alınmıştır) yoldan çıkarılmıştır. Uluslararası ilişkiler açısından genelde Arap yanlısı özelde de Filistin yanlısı bir kör siyaset bu gizli anlaşma-

* Tamamı neo-nazi tutumlarla ilişkili olan Avrupa sağı ömekleri.–*y.n.*

** Hıristiyan ve uygar Avrupa'nın Doğululaşmasına ya da Araplaşmasına tepki duyanların ürettiği bir kavram. Bir harekete dönüşmüş olan İnternet örgütlenmesinin adı "*Stop Evrabia*"dır. Bu hareket isim seçiminde Bat Y'eor'un "*Eurabia*" adlı kitabından esinlenmiştir. –*y.n.*

nın göstergelerinden biridir. İçişleri bakımından ise, Avrupa'ya sel gibi akın eden –ve giderek daha fazla talepkâr olan– Müslümanların kitlesel göçü karşısında boş vermek kıtanın aşamalı olarak tekelleştirilmesinin bir başka kanıtıdır.

Zaten, İslâmlaşma teması, sadece aşırı sağa yakın ya da kendini bu biçimde ifade eden grupları etkilemekle kalmamıştır. Örneğin 2007'de kurulan ve açıkça Avrabia hipotezini benimseyen *Riposte Laique* [Laik Cevap] adlı internet sitesinin kurucuları militan laik soldan geldiklerini söylerler. Pierre Cassin gibi aralarından bazıları zaten eski Troçkistlerdendir ve cumhuriyetçi sol Respublica sitesi redaktörleridir. Bunlar, partizanca zıtlıklar yerine direnişi ve "Kilise ile Devletin ayrılmasını, [...] demokrasinin sonunun gelmesini", "özgür zihinlerin" kovalanmasını ve "ifade özgürlüğünün ortadan kalkmasını" hedefleyen ve Avrupa'da beklenmedik müttefikler bulabilecek bir Müslüman saldırısına cevap üzerinde yoğunlaşmanın âciliyetinin farkına varmışlardır.[1] –Cumhuriyetçi direniş derneğinden destek alan– *Laik Cevap*, sadece milliyetçi değil, aynı zamanda Avrupacı olan, tamamen İslâmın reddi üzerine temellenmiş yeni bir popülizmin hazırlandığı laboratuvarlardan biri haline gelmiştir. Ünlü "aperatif sosis-şarap" buluşmaları dışında, ona borçlu olduğumuz şey, Fransız polisinin bu konudaki aşırı gevşekliğinin de kanıtladığı gibi, 2009'da kasıtlı yarı askerî bir işgâl eylemi olarak yorumlanan Paris'teki Myrha Sokağı'ndaki Cuma namazlarının kınanmasıdır.[2] Özellikle Ulusal Cephe* tarafından sürdürülen bu tip kampanyalar aracılığıyla ün kazanan sitenin bir temsilcisi, aynı yılın sonbaharında türbanla ilgili parlamento soruşturma komisyonunda dinlenmiştir.

Hareket açıkça Avrupalı bir boyut içeriyordu: İsminin belirttiğinin aksine, sivil özgürlüklerle pek az ilgilenen, ama daha çok

---

[1] <ripostelaique.com/qui-sommes-nous/>.

[2] <ripostelaique.com/Revelations-sur-la-collusion-entre.html>.

* Fransa'da 1972 yılında Jean-Marie Le Pen tarafından kurulan aşırı sağcı/milliyetçi parti. Ulusal Cephe'nin milliyetçi dil ve vaadleriyle uzlaşan/seçmenler arasında önemli sayıda eski "sosyalist, komünist" ve sendikacının varlığı sır değildir. –y.n.

"İslâmlaşmayı engellemekle" ilgilenen *Uluslararası Sivil Özgürlükler İttifakı* (ICLA) himayesinde, –Zürih'te 2010'da– "Uluslararası Anti-Cihat Konferansı" düzenlendi. İsviçreli milletvekili Oskar Freysinger gibi siyasetçilerin ya da –bu kitabın ilerleyen sayfalarında yeniden karşılaşacağımız– Renauld Camus gibi aydınların katılımıyla 2010 yılında yine Paris'te "ülkemizin İslâmlaşması hakkında uluslararası oturumlar" düzenlendi.

Mevcut korkmuşluk tasavvuru, bir avuç radikal ideolog ya da militana has olarak kalsa da tamamen şaşırtıcı değildir, çünkü günümüzde medyanın gereğinden çok yayımladığı tartışmalarda ve kimi zaman da, aşırı uçtaki bir mesele olarak tanımladığımız biçimiyle artık kitasal bir boyut edinmiştir. Siyasetçilerin Fransa'da çıkartılmasını hedeflediği kanunların hazırlığı sırasındaki açıklamaları, korkunun olağandışı etkisini göstermektedir. Artık "işlerimizi" çalan ve iyi entegre olmayan yabancıların klasikleşmiş reddedilme kavramlarını geride bıraktık; üstelik 1980 ve 1990'larda yayılan basit İslâm fobisini de geride bıraktık. Açıkça fazladan ve yeni bir adım atıldı. Muhtemel demografik bir itmenin ya da "asimilasyona" farazi engellerin ötesinde, Müslümanların dindarlığı, İslâmî simgelerin görünürlüğü, helâl ticaretin gelişmesi ve elbette türbanın farklı reddediliş biçimleri de artık *tersine dönmüş bir girişimin* işaretleri olarak yorumlanmaktadır: Müslümanlar, Avrupa halklarına "entegre" olmanın uzağında, kendi hayat tarzlarını dayatma peşindedirler.

Ünlü başyazar Ivan Rioufol,* Avrupa'nın mevcut durumunu Konstantinopolis'in düşüşüne benzetmekte tereddüt etmez: "[...] İnsanı hem şimdiki çöküşü ve hem de (İslâm karşısında) Bizans medeniyetinin aniden silinişini okurken çarpan şey, aslında öngörülebilir tehlikelerin inkârıyla başlamak üzere, çağdaş duygulardaki devamlılıktır. [...]." *Bizler*, az çok yaygın olan mevcut tecrit sürecinde İslâmlaşmayla karşılaşacağız, bu da bizi, "bu yüzyılın sonundan önce", "bütün nihaî direnişi saçma kılan, aşamalı bir kimlik silinmesine ve kültürel silinmeye götürecektir". Rioufol, "yeni bir nüfus artışıyla ortaya çıkacak yeni bir Fransa'nın

* Le Figaro. *–yn.*

kaderine" karşı gelmek için büyük bir ciddiyet ve kararlılıkla davranmaya, "siyasî islâm ile güç denemesine girmeye", "kazanmak için siyaseten tavizsiz olması gereken bir çatışmaya" hazırlanma çağrısında bulunur. Felâketin yakınlığı nedeniyle de, hoşgörü, uzlaşmalar, müzakere artık sökmeyecektir; "korunan azınlıklarla çatışmayı reddeden ve "bölünmeyi" kabul etmeme bahanesiyle İslâmcılık karşısında uzlaşmayı öğütleyenlerin söyleyecek sözü olmayacaktır".[3] Siyasî İslâm ya da diğer deyişle İslâmcılık, kurnazca, sadece aşırı uçtaki bir ideoloji olarak kalmayıp, topraklarımızı istilâ eden bu "yeni nüfus politikalarını" destekleyecektir.

Ivan Rioufol'ün endişeleri, ortak noktalarda bulunan ve görüleceği üzere, farklı yandaşları nezdindeki çeşitli sapmalarıyla birlikte İslâmlaşma teorisinin üç temel unsurunu bir araya getirir:

- Toprağın hep daha büyük kısmına nüfuz ederek, kökten Avrupalı olan halkları aşamalı olarak boğacak biçimde giderek artan bir Müslüman nüfus olacak.
- Bu istilâ, sadece pasif demografik bir fazlalığa ulaşmakla kalmayacak, aynı zamanda, İslâm üzerinde temellenen bir medeniyeti dayatmak amacıyla –kıtasal hattâ dünya çapında iştişare edilen– Avrupa (ve Batı) ile boğaz boğaza gelme arzusuna karşılık gelecektir.
- Kendi kültürlerinin dönüştüğünü göremeyecek kadar kör olan Avrupalıların vurdumduymazlığı nedeniyle olduğu kadar, çok kültürlülüğü kutlayan aydınların tehlikenin üstünü örtmesi nedeniyle İslâmın kazanmaması söz konusu değildir.

Bu üç tema, az çok vurgulanabilir ya da yumuşatılabilir; kimi zaman da örtük ya da kinayeli biçimde ortaya çıkarlar. Ekranların yıldızı gazeteci Eric Zemmour, Müslümanların bir karşı toplum dayatma niyeti üzerinde daha çok durmaktadır. Ona göre, bazı Müslümanlar "yer yokluğu", "camilerin yetersizliği" yüzünden

[3] Ivan Rioufol, *De l'Urgence d'être réactionnaire*, Paris, PUF, 2012, s. 176-179.

sokaklarda namaz kılmazlar, aslında bu durum "güçlerini"[4] göstermek isteyen bazı grupların marifetidir; "yayılan" ve helâl olan her şeyle birlikte ortaya çıkacak olan "bir rekabetçi düzen", mevcut "cumhuriyetçi düzenin yerini alacak" ve "çeteler" kimi zaman "İslâm adına" (hattâ bazı mahallelerde bu düzen "İmam" tarafından sürdürlecek) hüküm sürecek.[5] Bu bağlamda, öne sürdüğü kavramsal saldırılarla, "aklıselim" entelektüellerin inkârını hedefleyen tartışmacının durumu oto-körlüğe pek yakındır; bu aslında, sadece ve sadece rahat etmek isteyen batılıların ruhlarını daha da refahlatmak için verdikleri Türkiye örneğiyle paralelliğin bir göstergesidir. Oysa Türkiye'deki İslamlaşma, toplumunun alt kesimleri aracılığıyla yavaş, ama kesin biçimde laik kazanımları kemirmektedir. 2011 baharında Tunus'taki ayaklanma sırasında İslâmcılar, "Bolşeviklerin 1917'deki tutumlarına benzer biçimde hareket etmişlerdir" ve bu bir rastlantı değildir, çünkü İslâm "Allah ile bir komünizmdir".[6] Bu tasavvur *Figaro Magazine*'in İslâm'da "21. yy'ın komünizmini" gören yardımcı başyazarı Jean Sévilla tarafından paylaşılmaktadır. İşi kafa kafaya bir çatışmayı ele almaya kadar götürmeyen Sévilla'ya göre, "İslâm'ın ülkelerimizdeki kitlesel baskını", "bütün endişelerin" en büyüğü olarak bir "büyük olgu"dur.[7]

Alain Finkielkraut gibi diğerleri daha ziyade elitlerin boşvermişliği, siyaseten doğru olanın çöküntüleri, tehdidin açıklığı karşısındaki sessizlik kanununa vurgu yaparlar: "İslâm ne kadar şiddetli olursa, İslâm'ın şiddeti hakkındaki konuşma hakkı da o kadar azalır." Bununla birlikte "Kur'an'ın bir savaş kitabı", fetih ahlâkı geliştiren bir dua kitabı olduğu inkâr edilemezdir. Kuşkusuz "Eski Ahid'de savaş anlatıları vardır, ancak Kur'an'da olduğu gibi savaş talimatları yoktur".[8] Kelimelerdeki kayma önemli-

[4] Eric Zemmour tarafından i> Tele kanalındaki "Ça se dispute" programında telaffuz edilen sözler, 26 Şubat 2011.

[5] Eric Zemmour tarafından i> Tele kanalındaki "Ça se dispute" programında telaffuz edilen sözler, 8 Ekim 2011.

[6] "Z comme Zemmour", RTL, 27 Ekim 2011.

[7] Jean Sévilla, le Défi de l'Islam", *L'homme nouveau*, 30 Ocak 2011.

[8] BFM'de 27 Kasım 2006'da yayımlanan röportaj.

dir: Endişelenmek gereken şey, sadece İslâmlaşma değil, İslâm'ın kendisi ve bütün halinde Müslümanlardır.

Medyanın oto-sansürü ve İslâm'a uygun bir kamusal değerlendirme fikri, nüfus bilimci Michele Tribalat tarafından da savunulmaktadır: "Bu ülkede artık hiç kimse soruşturma ya da tehdit korkusu olmadan, özgürce İslâm meselesinden söz edememektedir."[9] "Bugün kendilerini İslâm'ı iyi bilen biri olarak göstermek isteyenlere ve dolayısıyla özel bir hüviyet hakkı tanınanlara gösterilen iyilik ile [...] diğerlerine gösterilen sertlik arasında dikkate değer bir zıtlık vardır. Bu sertliğe maruz kalanlar, kendi hayat tarzlarına ya da kendi özgürlüklerine açık bağlılıkları baskılanarak, mümkün olabildiğince şeffaf olmaya davet edilirler".[10] Nüfus bilimcilere göre, görünür İslâmlaşma henüz gerçekleşmemişse de, (Michele Tribalat aslında aynı zamanda titiz bir araştırmacıdır), Müslüman azınlıklar yine de "demokrasinin ifade özgürlüğü gibi hayatî alanlarından birinde sürdürdüğümüz mevcut hayatlarımızı değiştirme" düşüncesini *bize* benimsetmeyi başarmışlardır.[11]

Bu korkutucu algılamayı en sistematik biçimde ele alan eser belki de *Financial Times* başyazarı Christopher Caldwell'in best-seller'ıdır: *Gözlerimizin Önündeki Devrim: İslâm Fransa ve Avrupa'yı nasıl değiştirecek*. 2009'da ABD'de yayımlanan, 2011'de Fransızcaya çevrilen kitap, merhametsiz görünen bir gösterinin noktalarını bir bir sıralar: Müslüman nüfus, Avrupa nüfusunun kalanından çok daha hızlı artacak; bütün göçler birbirine denk olmayacak; İslâm asimile edilemez olacak; bir Müslüman fetih yönelimi görülecek, Müslümanlar, Avrupa değerlerine karşı mücadele ederek, ev sahiplerine kendi kültürlerini ve kendi hayat tarzlarını dayatmak gibi istişare edilmiş bir arzuya sahip olacak; bu süreç hiç fark edilmeden geçilecek ve gelecekte hiçbir şey artık eskisi gibi olmayacak; başka bir medeniyete ait olan bu

---

[9] Talk *Orange/Le Figaro*, 22 Aralık 2010.

[10] Michele Tribalat, "L'Europe se shoote a l'islam? Ou a la culpabilité?.." <www.atlantico.fr/>, 8 Mart 2011.

[11] Michele Tribalat, "L'Islam reste une menace", *Le Monde*, 7 Mart 2012.

halklara karşı gösterilen hoşgörü de büyük bir tarihi hata olacak.

Kitap, saygın İngiliz dergisi *The Economist* tarafından beğeniyle karşılandı ve Michele Tribalat da Fransızca çevirisine, yazara "söylemi belagatın bütün ihtiyatlarını bir kenara bırakarak jargonlaştırdığı için teşekkür ettiği övgü dolu bir önsöz kâleme aldı [...]". Tribalat'ya göre, Caldwell "lafı ağzında geveleyip durmuyor" ve "yaşlanan, bitkin ve çökmek üzere olan bir Avrupa'nın, yıllardır süregelen İslâm ağırlıklı yabancı göçünün neden olduğu büyük demografik devrimin ardından kendisi olarak kalıp kalamayacağı" sorusunu apaçık soruyor. "Kararsızlık göstermiyor ve hemen olumsuzla cevap veriyor."[12] Aslında Caldwell *lafı ağzında geveleyip durmadan* "yakınlarda birgün Avrupa'daki İslâm'ın, Avrupalıların yolda bile karşılaşmaktan pişmanlık duyacakları kadar bir güce sahip olacağı" öngörüsünde bulunuyor. Nihaî yenilgiyi önlemek için şimdiden başlayarak açık yüreklikle bir mücadele başlatmak gerekir, zira "İslâm'a karşı cephe açmayı gerektiren bir savaş için ödenecek bedel, Müslümanların daha da kalabalıklaşmasına yol açmaktan başka bir işe yaramaz [...]".[13]

Jean Sévilla'ya bakılırsa, Caldwell yine de "ateşe körükle giden öfkeli biri, bir Haçlı vaizi" değil, daha ziyade bir "özgür ruhtur".[14] Bu savaşçı ahiret bilimi (eskatoloji) büyük tarihçi ve Doğu uzmanı Bernard Lewis tarafından da paylaşılmaktadır. Ona göre, "Avrupalılar kendilerine duydukları sevgiyi, güveni kaybetmekteler [...], kendi öz kültürlerine saygıları yok"; bir "kendi kendini aşağılama", "siyaseten doğru" ve "çok kültürlülük" zihniyetiyle, yani kendi değerleri üzerinden İslâm'a zaten teslim olmuşlardır; bütün bu nedenlerden ötürü Müslümanlar, "Avrupa'yı fethetme arifesinde gibi görünmekteler".[15]

---

[12] Michele Tribalat, "Préface a Christopher Caldwell, *Une révolution sous nos yeux: comment l'islam va transformer La France et l'Europe*, Paris, Toucan, 2011, s.15-16.

[13] C. Caldwell, *Une révolution sous nos yeux, op.cit*, s.456.

[14] "L'islam est le plus grave défi posé a l'Europe", www.lefigaro.fr/lefigaro-magazine/, 8 Ekim 2011.

[15] "Muslims about to take over Europe", *Jerusâlem Post*, 10 Temmuz 2012.

Bu türden alıntıları birbiriyle yarışırcasına çoğaltmaya devam edebiliriz ve ilerleyen sayfalar bu kısa örneği sadece kısmen tamamlayabilir; bu aslında internette bol bol bulabileceğimiz bazı ifadelerin sertliğinin yanında hiç kalır ve her bir okuyucu, hâlâ yapmadıysa bile rahatlıkla bunun farkına varabilir. Bu alıntıların yararı başka. Çünkü bu alıntılar, tanınmış kişiler tarafından yazılmış ve dolayısıyla doğrulanmış bir söylemin *sıradanlaşmasının* altını çizer. Kaygıların içerdiklerinin ötesinde, yeni bir türdeki bu "felâket çığırtkanlarının" dikkate değer bir başka ortak yanları daha vardır; saygınlıkları sayesinde bütün tribünlere ulaşma imkânları sınırsızdır, ama buna rağmen kimsenin dinlemediği, ama kitlelere mücadeleye devam eden kararlı ve ileriyi görebilen yalnız insanlar oldukları duygusunu yayarlar. Ayrıntılarına ileride değineceğimiz, IFOP'un 2011 yılında yaptığı iki kamuoyu araştırmasının gösterdiği gibi araştırmaya katılanların %76'sı "İslâm Fransa'da fazla ilerledi" ve %42'si ise (sadece Fransa örneğini ele almış olmamak için belirtelim bu rakamlar Avrupa ortalamasına yakındır) bu dinî bir "tehdit"[16] olarak algılar. Bütün bu "anonim endişeliler" kendilerini aynı zamanda hiç kimsenin ciddiye almadığı bir tehlikenin bilincindeki bir azınlık olarak yansıtabilirler. Nihayet son kaygı verici nokta: (toprakların, kültürlerin, Avrupa bilinçlerinin) İslâmlaşma teorisine yandaşlık edenler, *onlara atfettikleri* fetih zihniyetine karşı ortaya çıkacak bir meşru müdafa adına *bizlere* seferber olmayı, direnmeyi, Müslümanlara karşı mücadele etmeyi buyurmakta.

Halkı kandırmak ve kamuoyunu zehirlemek, hakaretler yağdırmak suretiyle karşılıklı olarak birbirlerini suçlayan iki cephe arasında gereksiz bir çatışmadan kaçmak mümkün müdür? Aslında bu kitabın ortaya koymaya çalıştığı iddia, bu söylemin kaynaklarını sistematik olarak eleştirmek ve kınamakla yetinmek yerine, bunun gizli nedenlerini yakalamaya çalışmaktır. Araştırma, Avru-

[16] Ifop, "Les valeurs des Français", Aralık 2011 ve aynı enstitünün, "Le regard des Européens sur l'islam", Şubat 2012.

pa ve özellikle de Fransa'nın İslâmlaşma aşamasında olması fikrinin açıkça ve sadece efsaneden kaynaklandığını da ele almadan geçmeyecek.

Müslümanların Avrupalıların gözleri önünde nasıl olup da bir tehdide dönüştüğünü anlamak için öncelikle bu efsanenin kökenine inmek ve tekvini yeniden oluşturmak gerekecek. Doğum oranı, göç ve din değiştirme olmak üzere üçlü cephede patlamaya hazır duran bir Müslüman "demografik bombası" hipotezi ise daha sonra süzgeçten geçirilip çürütülecek. Araştırma niceliksel ayaktan sonra da, efsanenin yönelimsel eğilimi hakkında iki zamanlı olarak ilerleyecek: Tuhaf ve/veya çelişik komplo teorileri senaryolarının tasviri, sonra da bunlara aldatıcı biçimde hayat veren dayanak noktaları. Son iki bölüm, bu efsanenin, tesis ettiği bozguncu iklimin yanı sıra gayet reel etkilerinin olduğunu gösterecek: İslâm, hem Avrupa siyasî hayatının ağırlık merkezinin gerçekten yer değiştirmesinin kökeninde, hem de özgürlüğün çok somut biçimde yok edilmesini hedefleyen ölçütlerin kökeninde yer alır. O halde geriye Avrupalıların bu "Müslüman düşmana" neden ihtiyaç duyduklarını anlamak kalır...

1
Bizi istilâ eden *öteki* nasıl oldu da Müslümanlaştı?

Başlangıçtaki demografik korkuydu

Bilindiği haliyle, Avrupa'daki İslâmlaşma efsanesinin niceliksel ayağını tanımlayan bir nüfus fazlalılığı düşüncesine eşlik eden kolektif anksiyetenin başlangıcı daha dünkü tarihi içermiyor, 1950'li yıllara kadar uzanıyor; üstelik de o dönemde sadece ve özellikle Müslümanları değil, üçüncü dünya ülkesi halklarının bütününü hedefliyordu.

Muzaffer Otuzlar [*Trente Glorieuses*]* olarak adlandırılan, refah ve tam istihdam döneminin tam kalbindeki –bu görkemli refahtan yararlanmakta olan– en yoksullar giderek daha fazla çocuk yaparken, giderek daha az çocuk yapan zengin Amerika, engin Atlantik Okyanusu'yla korunuyordu. Tabiî coğrafî olarak dar Akdeniz'in tam karşı yakasına, Afrika'ya, Ortadoğu'ya, biraz daha uzakta olsa bile Hindistan'a ama yine de kıtasal devamlığa çok yakın olan Avrupalılar, aralarında derinleşen ayrılığa belli bir hayranlıkla bakıyor. Ve bu, ülkelere göre, 1946'dan başlayarak toplamda 20 yıl sürecek ve iki savaş arası dönemde başlayan, 1970'li yıllarda ise çok daha güçlü biçimde devam edecek olan

---

* Fransızlar 1945'i, II. Dünya Savaşı galibiyetini izleyen 30 yıl boyunca OECD üyesi ülkelerin ekonomik başarısını böyle adlandırmışlar. Peki gerçekte ne olmuştu? 1970'ler sonrası başlayan küçülme dönemi, kapitalist dünya-ekonomi tarihinin üretim, üretkenlik ve küresel artı-değerdeki en büyük genişleme dönemi olan bu 30 yılın ardından gelmişti. Fransızlar işte bu nedenle "eski kârlılık" dönemini "*trente-glorieuses*" [muzaffer otuzlar] (1943-1973) diye tanımlar. *–y.n.*

doğum oranındaki temel düşme hareketini engellemenin çok uzağındaki meşhur baby-boom'a* rağmen.

Yaşlı ve müreffeh olup tehlikeli biçimde nüfusu azalan dünyalarıyla, aşırı nüfuslu genç ve aç dünya arasındaki fark, Avrupalılar nezdinde felâkete sürüklendiklerinin habercisidir. Üçüncü dünyalı ile, Avrupa'nın bollukla dolup taşan imrenilecek varlığı arasında sadece sınır kabul edilmekte olan ince bir hukukî duvar bulunmaktadır. Peki bu bu duvarı aşmaktan başka kaybedecek bir şeyleri olmayan milyarlarca insan evladının Avrupa'ya girişleri nasıl engellenir? Üçüncü dünya ülkelerinde 20. yy'ın bu ikinci yarısına özgü doğum sınırlama teşvikleriyle bağlantılı olan ekonomik kalkınma yardımlarının tamamı, aslında her şeyden önce ekonomik, kültürel ve siyasî hâkimiyetinin hattâ sömürgeci hâkimiyetinin doruğunda bulunmanın sarhoşluğuna kapılmış ve kendini demografik olarak kırılgan hisseden bir Avrupa'nın yakasına yapışmış bu felâket senaryosunun gerçeğe dönüşmesini engellemeye yöneliktir. Ortam, Güney ülkeleri için Neo-Malthusvari, Kuzey ülkeleri için ise, tersine, örneğin II. Dünya Savaşı'ndan çıkıştan itibaren ünlü ekonomist, nüfus bilimci ve gazeteci Alfred Sauvy'nin[1] tezleriyle beslenen, Avrupa'daki nüfus azalması korkusuyla, doğum yanlısı teşvik havasındadır. Öte yandan, işgücü ihtiyacını karşılamak için dışarıdan göç alımının gerekliliğinin bilincinde olan Sauvy, aşamalı olarak, yoksul, genç ve canlılık saçan Güney'in, sonunda malî bakımdan zengin ama yaşlanan ve çökmekte olan bir Avrupa'ya "boşalacağı" konusunda ikna olacaktır. En sevdiği tâbirlerden birini burada yineleyelim, "Asya'nın bu başı" o zaman tam anlamıyla ezik olacaktır. Bununla birlikte Sauvy, ne bir aşırılık yanlısı, ne bir ırkçı, hattâ ne de bir milliyetçidir. Yeryüzünün en yoksul ülkelerinin kurbanı olduğu

---

** II. Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle, devlet teşvikinin de etkili olduğu doğum oranı/bebek patlaması. 1946-1964 arasındaki yıllarda doğanlar. Baby-boom kuşağı ya da 1968 kuşağı olarak adlandırılan çocuklar. *–y.n.*

[1] Alfred Sauvy, doğum yanlısı tezlerinin etkisiyle 1945'te, savaş sonrası kurulan Ulusal Demografik Etüdler Enstitüsü'nün ilk müdürü olacaktır. (*Richesse et population*, Paris, Payot, 1943.

sömürüyü kınamak için üçüncü devletlerle bir benzerlik uydurmak için ortaya attığı "üçüncü dünya" deyiminin babası, Muzaffer Otuz'un en derin Avrupalı korkularına uygun düşen bir biçimde, bundan böyle yerli olmayan halk akınının karşı konulmaz seli altında sulara kapıymaya hazırlanan bir Avrupa'nın peygamberi olacaktır.[2]

Bu endişe, 1960'lı yılların sonlarında Birleşik Krallık'ın en popüler ve en önemli muhafazakâr siyasetçilerinden olan Enoch Powell'ın İngiliz televizyonunda büyük bir ciddiyetle telâffuz ettiği "Kan gölleri konuşması"nın her satırında karşılık bulmaktadır.

20 Nisan 1968'de, kimse böyle bir şey beklemezken, Powell ulusal televizyondan naklen Avrupalı olmayan ya da daha açık ifadesiyle beyaz olmayan, özellikle de Britanya İmparatorluğu'ndan yani Commonwealth'ten [*İngiliz Devletler Topluluğu*] gelen göçe karşı insanı hayretten donduran bu konuşmayı yaptı.[3] Kurulu düzenin bu kadar yüksek kadrosundaki birinden gelen bu eşi benzeri görülmemiş ölçüde sert ve radikal konuşma, ulusal çapta kalıcı bir tartışmaya, yoğun bir halk destek hareketine ve tabiî ırkçılık karşıtı hareketlere de neden olduğu için dönemin havasını çok iyi yansıtıyordu. Konuşma, ülkeyi kaynama noktasına getirdi. Powell'a göre Büyük Britanya kendi mahvına koşuyordu, ve tıpkı, kariyerini fedâ etmeye razı olan yalnız bir kahraman gibi, geri döndürülemez sonuçları olan bir kıyametin eşiğinde, kolektif körlüğe karşı umutsuzca bir son çığlık atmak istiyordu. Çok ciddî bir biçimde, "Bütün İngiltere, bütün bölgeler, kentler, mahalleler göçmen ya da göçmen kökenli halklarla dolacak" diyor, sanki kimsenin hiçbir şey yapmak istemediği fantastik bir büyük deprem dalgasının eli kulağında olduğu konusunda dünyayı uyarıyordu. Birkaç on yıl içinde ülkenin (aralarından beş bini sürekli olarak her yıl akın akın "boşalacak olan) göçmenler ve

---

[2] Alfred Sauvy, *L'Europe submergée. Sud-Nord dans trente ans*, Paris, Dunod, 1987.

[3] Başlık, "Kan gölü", konuşmasının sonunda Powell tarafından söylenen cümlelerden biri nedeniyle verilmiştir. Bu cümlede, "*Like the Roman, I see the river Tiber foaming with much blood...*" demektedir.

onların soyundan gelecekler tarafından idare edileceğine ikna olmuş olan Powell, iğrenmiş bir suratla sadece kendisinin seçilmiş olduğu Wolverhampton kentine bile her hafta 20 ilâ 30 kadar göçmen çocuğun geldiğini söylerken tıpkı hıyarcıklı vebanın yayılmasını târif eder gibiydi. Powell'a göre İngiliz kadınlarının doğuracak yatak bulamamalarının, çocuklarının okullarda yer bulamamalarının ve hattâ gelecek planlarının tamamen yok olmasının ana nedeni buydu. Bugünden itibaren (yani 1968) göçmenler, ekonomi ve sağlıkla ilgili sayısız problemin sorumlularıydı, ama özellikle de yarın toplumun bütününe tamamen egemen olacaklardı. Britanyalılar'ın giderek artan kamulaştırmayla birlikte, önce toplumsal ve ekonomik, sonra da tam olarak kültürel bir toprak işgâliyle uğraşmaları gerekecekti. Ülkeyi çirkinleştiren ve *gerçek Britanyalıların* kalıcılığını çalan göçmenler kökensiz değil, Afrikalı, Pakistanlı, Hintli yani kısacası tamamı beyaz olmayan ırktandı[4]: "8 yıl önce Wolverhampton'ın gürültü patırtıdan uzak sokaklarındaki evlerden biri bir Siyaha satıldı. Bugün bu sokakta tek bir beyaz kadın, bir emekli kalmadı [...]. bir zamanlar sessiz sedasız olan sokak artık gürültülü ve kaotik bir yere dönüştü". Renkli adam kaosun, düzensizliğin, kirin, salgının eş anlamlısı oldu. Bu da ülkeye eski kromatik saflığını iade etmek için âcilen hijyenik bir çözüm bulunmasını gerektirmekteydi.

Bu etnik, deri rengi ve medeniyetle ilgili (ki zaten bu üç kavramın üçü de geniş ölçüde eşdeğer) ayrımın aşikârlığı temelinde, yerli olmayan halkların neden olduğu sel baskını takıntısı 20. yy'ın bir yeniliğiydi. 20. yy Avrupa'sının bir yeniliği. Kuşkusuz insan gruplarının kimliği, uyuşmazlığın ya da en azından farklılık hayaliyle, her zaman, Öteki'ne zıt biçimde inşa edildi.[5] Ancak yabancının tahmin edilen üreme hızı ve niceliği, şimdiye kadar

---

[4] "Beyaz ırk" deyimini kelimenin ırkçı anlamıyla, yani *ötekini* işaret eden, aynı deri rengine – kısaca "meşin"– sahip olmayanı kullanır.

[5] Diğerleri gibi Pierre Clastres de, "her topluluğun kendini topluluk olarak (bir bütün olarak) düşünmek için yabancı ya da düşmana zıt figüre ihtiyacı" olduğunu çok net gösterir. (*Archéologie de la violence. La guerre dans les sociétés primitives*. La Tour-d'Aigues. L'Aube, 1997, s. 61-62.

onun esinlediği bir red, aşağılama ya da bir endişe kaynağı değildi. Avrupa, küreselleşmeyi icât ederek, artık teke tek bir çatışma değil, genel bir demografik deprem dalgasına bağlı olan yoğun ve pasif *küresel* bir tehlike olarak, ötekinin nesnel bir nicelik olarak tasarlanmış küreselleşmesini de icât etmiş oldu. *Küresel öteki*, ayrıca ırkçılığı haklı çıkarmaya, ona bir tarafsızlık vermeye ve meşru kılmaya imkân sağlayan, sürekli teşhir edilen rakamlardaki kaygıyla karşılandı.

Beyaz Avrupalıların doğum oranındaki düşüklük ile ötekilerin tamamının fazla doğurganlığının kavşağındaki bu demografik felâket kehâneti, Jean Raspail'ın 1972'de yayımladığı, *Azizler Kampı* [Le Camp des Saints] adlı şaşırtıcı romanında edebi olarak en uç noktadaki ifadesini bulur. Şubat 2011'de, yazarın daha zenginleştirilmiş önsözüyle yeniden basılan kitap, 2 aydan az bir zamanda 40 bin âdet satışa imza atarak editörü şaşkına çevirdi.[6] Acaba, ilk kez yayımlanmasından yaklaşık 40 yıl sonra bu kitabı bir best-seller yapacak kadar çekicileştiren ne vardı bu metinde?

Allaha emanet tekneler, paslı gemiler, suda yüzebilecek her bir nesneye tutunan, çer çöple beslenen aç Hintliler yavaş yavaş Avrupa'ya geliyordu. Suda yüzen pislikler olarak tanıtılan bu gemilerin çoğu batıyor ve yığın yığın kadınlar, çocuklar, erkekler, ayrımsızca sulara gömülüyordu. Ama öldüklerinden çok daha çabuk üredikleri için sayıları giderek artıyordu. Hattâ kimi zaman, bütün insaniyetlerini kaybetmiş, Avrupa kıtasına adım atmaktan başka hiçbir arzuları olmayan gerçek birer yaşayan ölü oldukları için hayatta kalabilmek adına birbirlerini öldürdükleri de oluyordu. İyiyle kötü kavramından tamamen yoksun bir davranış tarzıyla, öldüren, dışkılayan, çiftleşen, kükreyen, tecavüz eden, içgüdüleriyle yaşayan, bu aç ve yarı insansı hayvan dalgasına karşı Avrupalı değerlerle mücadele edilemezdi ve hattâ gerçekten çocuk olmayan çocukları boğulduğunda bile bunlara acınmamalıydı. Bunlar artık insan değil, üremekten, yayılmaktan ve dokun-

---

[6] Jean Raspail, *Le Camp des Saints*, Paris, Robert Laffont, 2011 [1972]; "*Le Camp des Saints*, brûlot de Jean Raspail, a l'assut des libraires", Le Parisien, 9 Nisan 2011.

dukları her şeyi yıkmaktan başka bir şey bilmeyen, diyalog kurulması mümkün olmayan, bizim çok ileri kültürümüze has insanî iyi duygularla ilerlemeleri bastırılamayacak, virüs durumuna indirgenmiş bedenler, birey duygusunu tamamen yitirmiş beyinsiz varlıklardı. Bu onların suçu değildi, bunlar, sadece aç oldukları için önceden tasarlamadan hareket eden zavallı sefillerdi.

Demografik fazlalık temasından sonra elitlerin çürümüşlüğü teması karşımıza çıkıyor, çünkü kendi lükslerinde sıcacık oturan siyasiler, gazeteciler, aydınlar ilân edilen bu yıkımı bilmekle birlikte, demagoji, zaafiyet, cesaret eksikliği, kararsızlık, şahsî çıkar nedenleriyle yine de diyalog, ırkçılık karşıtlığı, hoşgörü çağrısı yapmaya devam ediyor. Akdeniz'den yükselmekte olan felâketi görmenin hâlâ uzağındaki bu şahsiyetler, özellikle de Parisliler, mevcut manzarayı –utanmadan halkı da kandırarak– muhafaza etmeyi tercih ediyorlar. Her halükârda, sıradan insanların tersine, bu tuzu kurular, *son anda*, her şey için çok geç kalındığında, teorik olarak insaniyetle ilgisiz, işsiz güçsüz hayatlarını son çığlıklarında noktalarlar.

Son olarak, Raspail'ın romanından üçüncü ve son tema, hainin, çürümüş Avrupalı aydının pozitif *alter egosu* olarak, yalnız ve trajik bir kahraman temasıdır. Romanda, kolektif kaygısızlığın ortasında herkese karşı tek başına, medyatik beyin takımına boyun eğmiş, siyasetçilere boyun eğmiş bir genelkurmayın emirlerine karşı gelen yaşlı bir albay, bu insan dalgasının karşısına çıkarak elinden geleni yapmaya çalışıyor. Savaşımı umutsuz ve ölümüne, çünkü sayısız insana karşı tek başına, davranışı asil ve savaşçı olmasına karşın, yavaş yavaş Kuzeye çıkan sayısız insanlık dışı olay karşısında pek de bir ağırlığı yok. Geçişi sırasında sayısız beden zırhlı aracının altında eziliyor, elbette bu iğrenç dalgayı bastırmaya yetmiyor.

Daha iyi yönetmek için sömürgeliğe son

Aslında birbirinden çok farklı olmakla birlikte Fransız ve İngilizlerin sömürgeliğe son verme politikalarının bütününde bir ortak nokta varsa o da etnik olarak "farklı", ekonomik olarak yoksul olup kudurmuşcasına bir gidişatla üreyen, kendi imparatorlukla-

ri içindeki sınırların geçişkenliğinden yararlanabilecek halkların demografik baskısını engellemektir. Sömürgeciliğe son verme politikasını büyük ölçüde harekete geçiren şey, sömürgeci bütünlüğün gururlu ve yukarıdan bakan yüzü değil, karanlık ve korkutucu yüzüdür. Hiçbir biçimde saldırıya uğramış halklara egemenliklerini geri verme kaygısıyla değil, tersine uzun vadeli işgâli bertaraf etme arzusuyla. Eğer de Gaule, –tam da savaş, iyi ihtimalle Fransız birliklerinin lehine döndüğü ya da kötü ihtimalle bile en azından kaybetmenin uzağındayken– Cezayir'i birden bire terk etme kararı aldıysa bu karar ani bir bilinç krizi büyüsünün etkisiyle olmamıştır; artık bir Fransız Cezayir istemediğinden de değildir, çünkü o, Dunkerque'ten Tamanrasset'ye kadar, Fransa'nın Cezayirli olacağına ikna olmuştur: Arapların ikiye, sonra beşe katlandığını, o sırada Fransız halkının hemen hemen aynı kalacağını hiç düşündünüz mü? Ya Paris'te iki yüz, dört yüz, altı yüz Arap milletvekili olacağını? Elysée'de bir Arap Cumhurbaşkanı gördünüz mü?"[7]

Yerli olmayan halkların artma tehlikesi konusundaki bu de Gaulevari korku, Cezayir savaşı sırasında hiç beklenmedik biçimde ortaya çıkmadı. 1945'ten itibaren de Gaule, "mutsuzluğumuzun derin sebebi" zayıf doğum "oranımızdan" kaynaklanıyor diyordu. Yeni bir istikamete yönelmek için Generalin mükemmel bir planı vardı, 10 yılda 12 milyon bebeğe "can vermeye" imkân sağlaması beklenen bu plan, "kolektif hayata iyi göçmen unsurlarını" dâhil etmeye imkân sağlayan resmî politikayla da uyumluydu, hattâ bu politika için bir Yüksek Halk ve Aile Danışma Kurulu oluşturulmuştu.[8] Ancak kötülerinden ayrılacak bu "iyi" göçmenler kimlerdi? Bu noktada iki önemli şahsiyet, Georges Mauco ile daha önce karşılaştığımız Alfred Sauvy'nin göç konusundaki bakışları birbiriyle çatışıyordu. Tavırları, sırasıyla tarihçi Patrick Weil tarafından şöyle özetlenmekteydi:

---

[7] Alan Peyrefitte'in alıntısı: C'était de Gaule, cilt I, "La France redevient la France", Paris, De Fallois, 1994, s. 56.

[8] Patrick Weil, La *France et ses étrangers. L'Aventure d'une politique de l'immigration de 1938 a nos jours*, Paris, Gallimard, "Folio", 1995.

> Sauvy'ye göre Türk ya da Araplardansa İtalyanlar daha iyiydi, ancak eğer başka seçme şansı yoksa, Fransa için yeni nüfus ihtiyacı, sıfır göçmendense Türk ya da Araplardı. Oysa Mauco'ya göre köken asimilasyon konusunda öylesine belirleyiciydi ki, göçmenleri sadece Yahudi ve Araplardan seçmekten başka bir seçenek yoksa, o zaman sıfır göçmen daha iyiydi.[9]

Sonuçta, Yüksek Halk ve Aile Danışma Kurulunun başına, "Kuzeylileri" imtiyazlı kılan ve güney kıyısının "Akdenizlilerini" maksimum düzeyde saf dışı bırakan bir göçmen politikasının ateşli savunucusu Mauco atanacaktı. Haziran 1945'te de Gaule tarafından Adalet Bakanı'na gönderilen mektup, tercihinin hiç çelişkili olmadığını gösteriyordu: "Etnik bakımdan yarım asırdır Fransız halkının yapısını derinden değiştiren Akdenizlilerin ve Doğuluların akınını sınırlandırmak uygun olacaktır. [...] önceliğin Kuzeylilerin (Belçikalı, Lüksemburglu, İsviçreli, Hollandalı, Danimarkalı, İngiliz, Alman, vs.) vatandaşlığına verilmesi arzu edilir."

Her ne kadar işgücü ihtiyacı karşısında Fransız politikası sonuçta daha pragmatik olsa da, Generale göre, entegre edilemez olarak kabul edilen halk "yığınlarını" özleri bakımından (niteliksel, etnik, kültürel ve dinî) ve sayıları bakımından (niceliksel) engellemek gerekmektedir. Ve Cezayir Müslümanlarının ulusa "entegrasyon" sürecinin terk edilmesi, 5 Mart 1959'daki ünlü konuşmanın da gösterdiği üzere, aynı nedenlerle dayatılmaktaydı:

> Sarı Fransızların, siyah Fransızların, esmer Fransızların olması gayet iyi bir şey. Bu, Fransa'nın bütün ırklara açık olduğunu ve evrensel bir yöneliminin olduğunu göstermektedir. Ancak küçük bir azınlık olarak kalmaları kaydıyla. Yoksa Fransa artık Fransa olmaz. Her şeyden önce biz beyaz ırktan, Yunan ve Latin kültüründen ve Hıristiyan dininden gelen bir Avrupa halkıyız. [...] Müslümanları görmeye gittiniz mi? Türbanları ve cübbeleriyle onları gördünüz mü? Onların Fransız olmadıklarını ga-

[9] Patrick Weil, "Georges Mauco, expert en immigration: ethnoracisme pratique et antisémitisme fielleux", in Pierre-André Taguieff (dir.) *L'Antisémitisme de plume (1940-1944). Etudes et documents*, Paris, Berg International, 1999, s. 275.

yet iyi görüyorsunuz..! Entegrasyonu göklere çıkaranlar, çok bilgili olsalar da, kuş beyinlidir. [...] Sirkeyle zeytinyağını karıştırmaya çalışın. Şişeyi sallayın. Bir süre sonra yeniden ayrılırlar. Araplar Araptır, Fransızlar Fransız. Fransa'nın, yarın *belki* yirmi milyon, ertesi gün de kırk milyon olabilecek on milyon Müslümanı kendi içinde eritebileceğini mi sanıyorsunuz? Entegrasyonu sağlasak, Cezayir'in bütün Berberileri ve Araplarını Fransız gibi kabul etsek, yaşam düzeyinin bu kadar yüksek olduğu metropole bunların gelip yerleşmesini nasıl önleriz? Benim köyüm o zaman Colombey-les-Deux-Eglises [Colombey-iki-Kilise] değil Colombey-les-Deux-Mosquées [Colombey-iki-Cami] adını alır![10]

Bu gayrıresmi açıklama, özgür Fransa'nın eski liderinin düşüncesinin temelini gayet iyi anlatır, ancak, aynı zamanda günümüze kadar entegrasyon konseptinin çelişkilerini anlamaya imkân sağlar. Powell gibi de Gaule de, tıpkı sirkeyle zeytinyağını karıştırmanın gayri mümkünlük örneğiyle, bazı halkların entegrasyonunun imkânsız olduğuna ikna olmuştu. Eğer sınırlarını kapatmazlarsa, Avrupalılar için makûl olan tek perspektif, yüzyıllardır sabırla biçimlendirdikleri mekânlarının, Hıristiyan çevrelerinin sonunda ellerinden alınmasıdır. Öteki nezdinde ulaşılmaz fikirler dünyasına hapsolmuş olan vatandaşlık değerlerinin anlaşılmaz soyutluğunu, de Gaule'ün –kendisini temelden itibaren kavrayamadığı anlaşılan Özgürlük yoldaşı ve dostu Raymond Dronne'a öfkeli çıkışının içerdiği– samimi saptamasındaki akılcı anlatım doğrulamaktadır: "Araplaşmak mı istiyorsunuz? Hadi bakalım Dronne! Kızınızı bir Araba verir miydiniz?[11] Ötekinin Arap olarak, Siyah olarak, Yahudi, Müslüman olarak kendilerine özgü karakterleriyle, ya da Sartre gibi söylemek gerekirse,[12] "somut var-

---

[10] Alain Peytefitte tarafından aktarılan konuşma, *C'était de Gaule*, cilt I, op.cit, s. 52, ve Benjamin Stora tarafından alıntılanan *Le Transfert de mémoire*, Paris, La Découverte, 1999.

[11] Jean-Raymond Tournoux, *La Tragédie du Général*, Paris, Plon, 1967; *Le Petit de Gaule illustré*'de alıntılandı, Paris, Editions Le Crapouillot, 1967.

[12] "[...] ulusal mekânizmaya bağlı oldukları andan itibaren Yahudilerin, tıpkı Araplar ya da Siyahlar gibi bu mekânizmayı denetleme hakları vardır; bunlar vatandaştır. Ancak bu haklara Yahudi, Siyah ya da Arap *sıfatıyla*,

lık" olarak varolmasına izin vermek, kabul edilemezdir. Muhtemel yanlış yorumlar yapılmaksızın, de Gaule'ün "Araplaşmayı" reddetmesi, Powell'ın İngiltere'nin "Pakistanlaşmasını" reddi, ya da Almanya'nın "Türkleşmesinin" reddinde bulduğumuz şeyi ifade eder.

Araplaşma tâbiri, yerli olmayan halkların demografik fazlalığına ilişkin Avrupalılara has bir korku, rakamlar ve tablolarla örtük olmayan, doğrudan ve bayağı bir tâbirdir. Zaten, Generalin hakareti, bize modern ırkçılığın, ötekine karşı güçsüzlüğün getirdiği korkunun, hem gerçek anlamda hem de simgesel olarak vatanlarının tehdit edildiğini görme korkusunun akılcı ve küreselleşmiş olan yeni değerlendirmesidir; simgesel olan arkaik bir korkudan, yani "*bizim*" kadınlarımızın târifinden başka bir şey değildir: "Kızınızı bir Araba verir miydiniz?" sorusunun cevabı kendiliğinden gelir: Hayır elbette! Neden kadınlar? Çünkü soyun bütünlüğünü *–aynılığı–* kadınlar garanti eder; kadınlar grubun kimliğini garanti eder ve sonuç olarak yabancının cinselliğinden uzak tutulmalıdırlar. Kimliğine hâlel getirme korkusunun merkezindeki ötekinin cinselliği, karşılık olarak, bütün fantezilerin konusudur: Siyahlar, Araplar, daha güçlü kuvvetli, daha doğurgandır, cinsel organları daha büyüktür!

Kimlik, ulusal sınırlar içinde bir varoluş, bir stil, bir hayat biçiminin izleriyle çizilmiş simgesel ve fiziksel bir vatana sahip olmakla, bir mekânla ilgilidir. Ama kimlik aynı zamanla, aynada kendine bakarken öteki üzerinden birgün kendine özgü olma arzusuyla da ilgilidir. İşte bu yüzden ulusal kimlik için "bellek mekânları" bu kadar önemlidir. Bunlar, kolektif bilincin, kimliksel zaman-mekânın karşılaştığı karmaşık noktaları oluştururlar. Kendini mekânların kolektif hafızasıyla, kişisel olarak yaşamamış olsa da bugünkü haline gelmesine katkıda bulunanlarca yaşanmış olaylarla dopdoplu hisseden kişi, doğumundan bile önce, bir dağınık öncelik hissi, ve de, fiziksel olarak yok olmasından sonra bile bir sonralık hissi duyar.

---

yani "somut varlık" olarak sahiptirler" (Jean-Paul Sartre, *Réflexion sur la question juive*, Paris, Gallimard, 1954 [1946], s. 155.

Sınırları kapatmak, aynı zamanda zamansal ufku kapatmak, genetik olarak ilân edilmiş gibi görünen Avrupalı Varlığı ölümden kurtarmak anlamına da gelir. Bu aynı zamanda İngiltere'de bir Powell'ın, Fransa'da da bir Mauco'nun göçmenlik karşıtı konuşmalarından da çıkan şeydir. Ve kuşkusuz "sıfır göç serabını"[13] kendi kayıp iktidar nostaljisiyle besleyip bir ideal olarak büyüten Avrupa'nın, –tek büyük göçmen toprağı olarak– göçmen doktrininde sınırlarını neden tamamen kapatmayı hedeflediğini büyük ölçüde açıklamaktadır.

Araplaşmadan İslâmlaşmaya

Avrupa'nın, Beyaz-olmayanların demografik patlaması konusundaki eski korkusunu dört bir yana yayılmış tek bir faklılık imajında, yani Müslüman figüründe sentezleyerek temelden hasımlaştırması bir tesadüf değildir. Avrupalının İslâm'a bakışının geçirdiği evreleri karikatürel, ama anlamlı bir biçimde dörde ayırarak özetleyebiliriz: Özellikle 19.yy'ın karakteristiği olan büyülenmiş bakış, 20.yy'ın aşağılayan bakışı, sonra 1980'lerden itibaren korkmuş bakış ve sonunda günümüzdeki paranoyak bakış. İlk üç durumda Müslüman, diğerlerinin yanında, Arabın, Siyahın, Asyalının, yabancının, göçmenin yanında bir büyülenme, bir aşağılama ve bir korku konusuydu. 21. yy'da ise Müslüman –en azından bizim göstermek istediğimiz şey bu– arzu edilmeyen, asilime edilemeyen ve üstelik Avrupa'yı hiçleştirmek arzusuna sahip bir farklılığın temel figürü haline dönüştü. Diğer figürler, Siyah ya da Arap figürü meselâ, her zaman aşağılama ya da endişe konusu oldu, ama hedef gösterilseler bile, artık öyle değildirler; İslâm hakkındaki bu yeni sabit bakışta şeffaf hale gelmişlerdir.

19. yy'da, Doğu'ya karşı büyülenme Budizm kadar Hinduizm, İslâm ya da Arap, Fars, Hint, Çin kültürlerini de kapsıyordu. Uzaktaki ötekiyle, oryantalizmle ilgili romantik bakış Avrupa mekânizmasının sömürgeciliğinin şiirsel eğilimiydi. Edward Sa-

[13] Catherine Wihrol de Wenden, *Faut-il ouvrir ls frontieres*?, Paris, Presses de Sciences po, 1999, s. 36-42.

id'e göre, oryantalizm, "Batının Doğu üzerinde yeni bir egemen olma, yeniden inşa ve otorite tarzıydı",[14] sürmekte olan fetihe eşlik eden, biraz yiğitlik destanına benzeyen, ona bir büyüklük, bir güzellik, dolayısıyla da bir meşruiyet katan bir şiir sanatıydı: "Oryantalist söylemler, Ortadoğu'daki Fransız ve İngiliz imparatorluklarının askerî ve siyasî gerçeklerinin ideolojik karşılığıdır".[15] Diğer bir deyişle, sömürgeleştirmeyle aynı biçimde, bu kez küresel olan yeni bir Haçlı seferinin genelleşmesidir, oryantalizm de, kendisi de küresel olan bu genelleşmenin efsanesi. Batı tarafından, ayaklar altına alınan topraklar üzerinde Avrupalılar tarafından düşsel biçimde tasarlanmış bütün olarak inşa edilen Doğu, bütün bağlamlarda eriyebildiği, bütün gerçek geçişleri gizleyebildiği için Véronique Rieffel'in tam da yerine uygun biçimde Claude Lévi-Strauss'tan aldığı ifadesiyle, artık "yüzer gösteren"[16]dir. –Osmanlı İmparatorluğu gibi meselâ– gerçekte çökerttiği şeyi, Batılı düş yeniden inşa eder. Hayalî olanı da sömürgeleştirerek, aşırı şehvetli kadınlar, haremler, gizemli bilgelikler, uçan halı imajlarıyla, kendine özgü yıkılmış ve kendine özgü ölçüsüne indirgenmiş kültürler nostaljisini dayatarak aynı rüyayı görür. Yıkılan, boyun eğdirilen, rasyonalize edilen, ticarileştirilen, bürokratikleştirilen, yönetilen aynı zamanda şiirsel olarak özlenen ve yeniden tasarlanandır. Küçümseme, meraklılık, büyülenme, ama aynı zamanda rüküş giysilere, besinlere, manzaralara, anlatılara, bedenlere karşı bir korkuyu birbirine karıştırarak, Doğu Avrupa'nın kendini gördüğü bir ayna haline geldi.

Bu "Doğu", coğrafî olarak, temel kültürlerin farklılıklarına kulak asmaksızın, Mağrip'i[17] içine alır ve Uzakdoğu'ya kadar uzanır. Buna karşılık, dinler bakımından farklılıklar kısa zamanda

---

[14] Edward W. Said, *L'Orientalisme. L'Orient créé par L'Occident*, Paris, Seuil, 2005 [1975], s. 15.

[15] John Tolan, *Les Sarrasins, L'Islam dans l'immigration européenne au Moyen Age*, Paris, Aubier, 2003, s. 19.

[16] Véronique Rieffel, *Islamania*, Paris, Institut des cultures d'islâm, 2011, s. 17.

[17] Aslında Batı anlamına gelen Arapça kelime.

gün yüzüne çıkar. Böylece, İslâm'ın tersine Budizm, aklın dinî, doğal olarak Batılı bir din, nihilizmin ruhaniliği olarak tanıtılır. Bu Tanrısız din,[18] bu "hiçlik kültü",[19] ya da dahası bu pozitif ruhanilik, Jules Ferry'nin bizzat kendisi tarafından "laik din" olarak övülmüştür. Hindistan'ın eski Budist imparatoru Aşoka* bir tür aydın prens, Buda hoşgörü timsali bir varlık, ve Budizm de savaşsız bir din haline gelmiştir. İslâm'a yönelik mükemmelleştirmeye gelince, bir tür Aşoka karşıtı, savaşçı ve çok eşli görünümüyle Muhammed'in korkutucu imajıyla kararmıştır. Budizme atfedilen barışçılıkla İslâm'ın apaçık barbarlığı arasındaki karşıtlık zaten algılanabilir; üçüncü bin yılımızın başlangıcında, *cihad* habercisi bir terörist olan Bin Ladin** ile evrensel barış mesajcısı Dalay Lama[20] arasında kavranabilen bir karşıtlıkla sonuçlanmıştır. Aslında, güzelleştirilmiş genelleştirmelerin arkasında Renan'ın ünlü cümlesi çınlamaktadır: "İslâm Avrupa'nın en eksiksiz

---

[18] Aslında yanlıştır: Bazı Budist okullar, Bodisatvalar örneğinde olduğu gibi, birçok Tanrı'ya ya da ilahi kahramana sahiptir.

[19] Roger-Pol Droit, *Le culte du néant. Les philosophes et le Bouddha*, Paris, Seuil, 1997.

* Ya da Asoka. MÖ 273 ile MÖ 232 arasında egemen olan Maurya Hanedanlığının Hintli İmparatoru. Hindistan'ın en büyük imparatorlarından. Kalinga'yı ele geçirdikten sonra, fetih sırasında yönettiği, sebep olduğu ve gördüğü kıyım nedeniyle dehşete düşer ve canlı öldürmeye tövbe ederek Budizme sığınır. Bilhassa günlük hayatın düzenlenmesini esas alan ahlâk ve zor durumdaki insana her türden yardım konusundaki buyruklarıyla bilinir. "*O, Tanrıların sevgili oğludur ve her insana içtenlikle saygı duyar*", "*Âdil, Dindar, Erdemli*"dir. *–y.n.*

** Yemen kökenli. ABD ve Suudi Arabistan desteğiyle, Afganistan'da Sovyetler Birliği'ne karşı savaştıktan 10 yıl kadar sonra, 1992'de Somali'de ABD'ye Cihad ilân etti. ABD topraklarında yüzlerce kişinin öldüğü ve Dünyanın en büyük 'terörist' eylemleri arasında gösterilen 11 Eylül 2011'deki saldırılardan kendisi ve örgütü El Kaide sorumlu tutuldu. 11 Eylül saldırıları bahane edilerek işgâl edilen Afganistan'da, ABD ve müttefiklerine karşı savaştı. 2 Mayıs 2011 günü ABD ordusu tarafından Pakistan'da öldürüldüğü ve cesedinin Umman Denizi'ne atıldığı açıklandı. *–y.n.*

[20] Raphaël Liogier, *A la rencontre du Dalai-lama. Mythe, vie et pensée d'un contemporain insolite*, Paris, Flammarion, 2008.

olumsuzluğudur."[21] O zamanlar daha korku yoktu, ama büyülenmenin kendi bünyesinde bile bir red biçimi söz konusuydu, çünkü aslında 19. yy'dan önce gerçekte hiç de temasımızın olmadığı Budizmin, Hinduizmin, Taoizmin tersine İslâm, Poitiers'ye* kadar ilerleyen Sarazenler'in** Ortaçağ hayaletini canlandırıyordu.[22]

Sömürgeci idarî hukuk bilimi, bir Mağribli, sadece ve sadece Müslüman olduğu için Fransız vatandaşı olamaz diyerek, İslâm'a aidiyetle, görkemli ve evrensel Avrupa medeniyetine aidiyet arasındaki uyumsuzluğu çeliskisiz biçimde ifade eder. Katolikliğe geçen belli sayıdaki Cezayirli yerli halk ise Fransız vatandaşlığını talep etme akıllılığını ya da kibrini göstermiştir, bunlar da zaten artık Müslüman değildir. 1903'te Cezayir idarî temyiz mahkemesi üstü daha açık biçimde, Müslüman deyimini "tamamen dinî bir anlamı olmadığı, tersine hiçbir biçimde hemşehrilik hakkı elde etmeksizin, Muhammed kültüne bağlılıklarını sorgulamadan zorunlu olarak Müslüman kişi statülerini muhafaza eden Müslüman kökenli bireyler bütününü târif eder" diyerek belirtir.

Araplarla Müslümanlar (her ikisi de aynı imajda birbirine karıştırılır) konusunda, sömürgelerde yaşayan Avrupalı sömürgecinin kafa karmaşıklığı Henry de Montherland'ın 1932'de yazdığı ancak nihaî hali 1968'de yayımlanabilen *Çöl Gülü* [La Rose de sable] adlı romandaki başkahramanın şahsiyetinde yoğunlaşır. Kendisinden olağanüstü askerî başarılar bekleyen bir anne tarafından ezilmiş, çekingen ve kendinden beklenenleri yerine getirememiş olan Teğmen Auligny, Fas'ta gözlerden uzak bir yere

---

[21] Ernest Renan, *De la part des peuples sémitiques dans l'histoire de la civilisation*, 1862.

* 10 Ekim 732'de Emevilerin Poitiers (*–Puvatya Muharebesi*)'de Frenklere yenilerek aşıp geçtikleri Pirene Dağları'ndan geriye dönüp Endülüs'e çekilmeleri. Böylece Avrupa içlerine doğru Müslüman ilerleyişi Osmanlılara kadar durmuş oldu. *–y.n.*

** Yunanca sarakenoi'den (şark-lı) gelen ve *gayri*-Hıristiyan olanları ya da Hıristiyan karşıtlığı "gösterenlerin" tanımlanmasında kullanılır. *–y.n.*

[22] J. Tolan, *Les Sarrasins*, *op.cit*, s. 18.

tayin edilir. Bizde bıraktığı intiba daha ziyade namuslu, ama yaşadığı dönemin önyargılarıyla yoğrulmuş genç bir adama aittir. Kültürel farklılıklardan, Doğu'nun güzelliğinden, manzaralardan ve hayat alışkanlıklarından büyülenmiştir ve Mağrip'te yaşayan bu Fransız ressamın sömürgeciliği çok eleştiren sözlerinden neredeyse ikna olmuştur: "Gün boyunca hiç aldırış edilmeyen, ama kendini sadece gece ifade edebilen İslâmın kenti yeniden ele geçirdiği söylenebilir [...]. Sanki onunla birlikte ruhanî bir şeyler yeniden dünyaya gelir ve bu on sekiz saatlik bayağılık ve barbarlıktan bizi yıkar temizler".[23] Genç Auligny bundan böyle yerlilere şüpheyle bakmaya başlar. Hattâ kimi zaman, "Müslüman dünyanın acıma hissiyle bütünleşmesini engelleyemez ama", sömürgecinin, yerlileri otobüste oturabilmeleri için "koruyan" ve "eğiten" ve tabiî "kıçına bir tekme" atma hakkını da tanıyan sürecin zorunlu bir eğitimin eseri olduğunu kabul ederek, otoritesini muhafaza etmek amacıyla zalimleşmekte bir sakınca görmez.

Sömürgeciliğin son bulmasıyla birlikte, bu aynı davranış, neredeyse deniz ötesinden yoksun bir metropol ölçeğine dönüşür. 1960'lı yıllarda Arap-Müslüman göçü, sadece ve sadece ucuz işgücü ithalatıyla sonuçlanır, Fransız örneğinde ise bu süreç, büyük patronların kontrolünde aşamalı biçimde organize edilecektir. Genellikle okuma yazma bilmeyenlerden oluşan bu işçi halka bağlı İslâm, giderek Doğu'nun büyüleyici imajlarından uzaklaşarak, arkaizmin simgesi haline gelir. Bununla birlikte, genellikle kendisini Müslüman olarak bulan bu işçi, göçmen kimliği, derisinin rengi, dili ve kültüründen dolayı aşağılanması kadar olmasa bile inancı nedeniyle ayıplanır.[24]

1980'li yıllardan itibaren ciddî biçimde hemen hemen tamamen Oryantal estetiğini kaybeden İslâm(ın) imajının yerini, kontrol edilemez, bağırıp çağıran çarşaflı kalabalıklar, Batı karşıtı öfkeli vaizler, totaliter şeriat, kinci davalar, kadınlara yönelik şiddet aldı: Histerik yığınlar ışığında ve "medenî dünyaya" karşı giz-

---

[23] Henry de Montherland, *La Rose de sable*, Paris, Gallimard, 1968, s. 235 ve daha sonraki alıntılar için, *a.g.e.*, s. 237-240.

[24] Abdelmalek Sayad, *La Double Absence. Des illusions de l'émigré aux souffrances de l'immigré*, Paris, Seuil, 1999.

lice hazırlanan terör saldırılarının gölgesinde. Aslında Batı'nın bakışını,1 Şubat 1979'da İran Şahı'nın Ayetullah Humeyni tarafından devrilmesi ve aynı yılın Kasım ayında Tahran'daki ABD Büyükelçiliği'ndeki rehin alma eylemiyle İran Devrimi değiştirecektir. O zaman İslâm, özellikle de Thomas Deltombe'un[25] gösterdiği biçimiyle, Katolik televizyonu aracılığıyla Avrupalıların, Fransızların yemek odalarına gümbür gümbür bir giriş yaptı. Bu görüntüler ortak Avrupa bilincini hep meşgul etti. Bir "İslâmî entegrizm"den*[26] söz edilmeye de işte bu dönemde başlandı. Bundan böyle uluslararası bağlam, "bizim" göçmen işçilerimizden tanıdığımız İslâm'ın temsil ettiği şey üzerinde karşılıklı olarak olumsuz etkileşim sürecine girdi.

Oysa 1981 ve 1982'deki sıcak Minguettes yazlarından söz edildiği, "mahallelerin" ya da diğer bir deyişle idare edilmesi güç yerlere dönüşen yatakhane banliyölerinin İslâm'ın hem bir iç talep hem de uluslararası terör tehdidi ifadesi haline geldiği bu dönem, Avrupa'nın artık kalıcı, bir refah ekonomisinin çarklarını yağlayan değil, salgın gibi ve uzun süreli, işçi çevrelerini olduğu kadar orta ve üst sınıfları da vuran bir işsizliğin içine yuvarlandığı bir dönemdi. Avrupa, Müslüman ülkelerin sorumlu olduğu 1970'li yılların ortalarındaki petrol şokunu takiben, Muzaffer Otuz'un dışına sert biçimde düştüğünde, bir zamanlar topraklarına davet ettiği göçmen çocuklarının oluşturduğu kuşağın artık geçici değil, nihaî kalıcılıklarının bilincine vardı. Ve üstelik bu göçmen çocuklarının, bize ait olan cumhuriyetçi ilkeler sayesinde tam vatandaş olduklarının ve bunların ilk kez sert biçimde seslerini duyurduklarının bilincine de vardı.

Özellikle Fransa'da olmak üzere, Avrupa toplumlarının bün-

---

[25] Thomas Deltombe, *L'islam imaginaire. La construction médiatique de l'islâmaphobie en France (1975-2005)*, Paris, La Découverte, 2005, s. 15.

* Tümlevcilik de denir. Toplumun organik bütün olduğu fikrine dayalı bir bakış, Batılı kullanımı Katoliklikle ilişkilidir, ama buradaki bağlam; Allahın kullarının organik bir bütünü oluşturduğunu varsayan "köktendinci" İslâma gönderme yapıyor. *–y.n.*

[26] Bkz. Claire Briere ve Olivier Carré, *L'islam, guerre a l'Occident?*, Paris, Autrement, 1983.

yesinde, reşit yaşa erişen bu göçmen çocuklarında *pasif azınlıktan aktif azınlık* statüsüne geçişine tanık olduk. Ebeveynlerinin maruz kaldığı damgalanma bu gençlerin bir isyan hissiyle beslenmelerine neden oldu. Bu gençler artık pasif biçimde Céfranların [bkz.: *verlan*] bakışlarına tahammül etmek istemediler. Banliyöler, özel bir kültürün, verlan* gibi bir dilin, pantalonunu kalçalarının üstüne düşürmek gibi (kemerleri alınan mahkûmlarla dayanışma göstermek isteyen Afro-Amerikalılardan gelen bir alışkanlık) bir kıyafet modasının yükseldiği yeni bir türün kimlik kazandığı yerler haline geldi. Ama aynı zamanda bu banliyöler, görünür hattâ apaçık biçimde İslâmcılığın yeniden ortaya çıkışının da merkezindeydi. 1983'te, Vénissieux'de Minguettes mahallesindeki çatışmalarla başlayan ilk "Marche des Beurs" [Fransa'da 15 Ekim 1983'te ırkçılığa karşı gösteri, *–ç.n.*] bu yeni düşünce tarzının belirleyici olayıdır.

Eş zamanlı olarak, İslâmcı gruplar Avrupa'yı giderek daha fazla tehdit etti ve 1985-1986'daki ilk saldırı dalgası Fransa'yı vurdu. İki sorun zihinlerde kaynaşmakta gecikmedi. "Entegrasyonun" zararları bakımından incelenen göçmen halkların içinde barındırıldığı "siteler" sorunu, küresel bir gerçeğin yerel ölçekteki izdüşümü olarak algılandı. Başta 1978'den beri Mantes-la-Jolie'de imzalı dilekçelerle inşa edilmek istenen cami olmak üzere camilerin yapılmasına karşı çıkmayı amaçlayan vatandaş dernekleri kurulmaya başladı.

Mısır'ın Nobel Barış Ödüllü, Mısır ile İsrail arasındaki Camp David Anlaşmalarının kahramanı olan Cumhurbaşkanı Enver Sedat'ın 1981 sonbaharında radikal Müslüman gruplar tarafından öldürülmesinden, Cezayir'de saldırıların artmasına, İran Devrim lideri Ayetullah Humeyni'nin 1989'da İngiliz yazar Salman Rüşdi hakkında *fetva* çıkarmasına kadar, İslâm'ın uluslararası imajı 1980'ler boyunca kötülemeye devam etti. 1985'teki bir kamuoyu araştırmasının "Aşağıdaki iki ifadeden hangisi İslâm'a daha uy-

* Fransa'da Fransızcanın göçmenler ve altsınıflar tarafından "argolaştırılması". Kelimelerdeki hecelerin yerinin değiştirilerek konuşulduğu bir (*verlan dili*) dil. *–y.n.*

gun düşer?", barış mı ve şiddet mi sorusuna, Fransızların %60'ı şiddet cevabı verirken; ilerleme mi ve gerileme mi sorusuna %66'sı gerileme; kadının korunması mı kadının boyun eğmesi mi sorusuna %76'sı kadının boyun eğmesi; hoşgörü mü fanatizm mi sorusuna da %71'i fanatizm cevabını verir.[27] *Şeytan Ayetleri* yazarına karşı fetva, romanın Japonya'da, İtalya'da, İsveç'te, özellikle de Türkiye'de çevirmen ve editörlerine yönelik bir dizi saldırı ve cinayetleri beraberinde getirir ve başta İngiltere'de ve Fransa'da olmak üzere, Avrupa'daki genç Müslüman gruplar tarafından desteklenir: 29 Şubat 1989'da Barbes'te, "Salman Rüşdi'ye ölüm!" çığlıklarıyla *fetvaya* destek gösterisi düzenlenir.

Sonunda, Paris'te 1995'teki kanlı saldırılar, o zamana kadar bir arada bulunmayan iki hareket arasında bir bağ oluşturur. Batı'ya karşı yürütülen *cihad* ve dünya İslâmî ağı fikrini doğrulayacak türden parkurları olan bu son kanlı eylemlerin sorumlularından biri kamuoyunu aydınlatır: Halid Kelkal'dır* söz konusu kişi: *Silâhlı İslâmî Grup* (GIA) tarafından Cezayir'de terör eğitimi verilmiş bir Fransız-Cezayirli. Bu gencin banliyölerde binlercesi bulunan fotoğrafı, zihinlere serseri ve terörist figürünün yerleşmesine aracılık etmiştir.

Her ne kadar Fransa, Batı Avrupalı Müslüman ülke olarak problemden özellikle etkilenen ilk ülke olduysa da, İslâm'ın kıta bütünündeki temsiliyeti giderek azaldı. Sonuçta, Afrika'nın en önemli ülkelerinden biri olan Sudan'ın lideri 1990 sonundaki Hollanda ziyaretine, alışılmışın aksine soğuk, törensiz bir karşılamayla başladı ve ziyaret neredeyse gizlilik içinde tamamlandı. Aynı dönemde Müslüman karşıtı söylemlerin gündem işgâl etmesi de elbette tesadüf değil. Bu tarihlerde, *Saf Soytarıların diyarı Hollanda'nın Düşüşü* adlı eserin yayımlanması, ortamı daha da canlandırdı. Aşırı sağcı çevrelere yakın yazar ya da yazarlar Mo-

---

[27] Yvan Gastaut tarafından alıntı, "*L'islam français est-il soluble dans la laicité?*", *L'Histoire*, No. 289, Temmuz-Ağustos, s. 93-94.

* Halit Kelkal, 1995 yılında Lyon'un banliyölerinden birindeki otobüs durağında beklerken Fransız Özel Harekât Timi tarafından yakın mesafeden vurularak öldürüldü. Öldürüldüğü sırada silâhsızdı. *–y.n.*

hamed Rassool takma adıyla, İslâm "zalimliğine", İslâm'ın "barbar" yapısına karşı başkaldırıp, Hollanda'nın Arap-Müslüman göçmenlerin temsil ettiği "saatli bomba"nın etkisiyle yıkılacağı öngörüsüyle bitirirler kitabı. Önermeleri kadar tarzıyla da karikatürize edilmiş böyle bir yergi, basın tarafından ırkçı ya da en azından yabancı düşmanlığı olarak nitelendirip öfke bombardımanına tutuldu. Fakat olay bununla kaldı. Üstelik, "açık konuşmasıyla" tanınmasına rağmen daha ziyade ılımlı bir siyasî lider olan Frederik Bolkestein, "bizim Batılı değerlerimiz" ile "onların geri kalmış gelenekleri" arasında aşılmaz bir tezat olduğunu belirterek, Hollanda halkını, sadece basit bir göçmen tehlikesi değil, aynı zamanda kıtayı istilâ etmeye başlayan gerçek bir "uluslar göçü" konusunda uyararak Rasool'ün temalarından bizzat alıntılar yapar. Aslında Halkçı Demokrasi ve Özgürlük Partisi lideri, Hollanda ve Batı'yı bir fetih savaşı, örtülü, görünmez, sinsi ve daha yıkıcı bir *cihad* olarak yorumlanan bu sel gibi boşanma karşısında savunduğunu sanıyordu. Birkaç on yıl içinde İslâm bu "kötü din" noktasına ulaşmıştı, hattâ Fransa'da Alain Vivien tarafından, 1999 tarihli Bakanlıklararası *Mezheplerle Mücadele Misyonu*nda (MILS) betimleniyordu.

Kuşkusuz üçüncü bin yılın başlangıcına 11 Eylül 2001 saldırıları damgasını vurdu. Manhattan'ın göbeğindeki kulelerin yıkılması, Avrupa'da özellikle de Kuzey Amerika'da, ileri derecede sanayileşmiş toplumların bütününde bir travmaya neden olacaktı. Dikkatimizi hemen hemen sadece Afganistan ve Irak'ta sürdürülen Amerikan misilleme politikasına çevirdik, dolayısıyla bu olayın nâdiren dikkat çekilen sonuçlarından birini, ABD'de özellikle de muhafazakâr çevrelerde, bu felâketten Avrupa'nın sorumlu olduğu, çünkü bu kıtanın on yıllar boyunca İslâmlaşmanın basamağı, Batı'ya açılan bir kapı olduğu fikrini kaçırdık. İşte bu yüzden Avrupa'daki İslâmlaşma kavramını popülarize eden ilk yazılar Amerikan kaynaklıdır. Ve aslında 11 Eylül'den sonra İslâmcılar'ın üstlendiği saldırılar, Mart 2004'te 200 kişinin öldüğü ve bin 400 kişinin yaralandığı İspanya'da, 7 Temmuz 2005 günü 4 bombanın patladığı, 56 kişinin öldüğü ve 700 kişinin yaralandığı Londra'da, yapımcı Theo Van Gogh'un 2004'te canavarca

katledildiği Hollanda'da sürecekti: Mermilere hedef olduktan sonra, halkın ortasında boğazlanarak öldürüldü. Buna bir de Mağrip'te ve Sahara altı Afrikasında El Kaide tarafından üstlenilen Batılıların kaçırılma olayları eklendi.

Aynı zamanda, yeni Avrupalı kuşakların temsil ettiği İslâm, giderek daha görünür hale geldi. Helâl tüketim öyle bir boyuta geldi, öyle kârlı bir pazara dönüştü ki, ayaküstü atıştırmalık satan dükkânlar bile helâl ürünler sunmaya başladılar, büyük marketlerde özel reyonlar ayrılmaya başlandı. Sayıları çok az olmakla birlikte hevesli bazı genç kızlar çarşaf giymeye başladı. Bu yeni inanç furyasının, kimi zaman eski geleneksel Müslümanları bile şaşırtan boyutlara ulaşan aşırı görünürlüğü, aynı zamanda, hem bu yeni müminlerin sığabileceği kadar büyük olmayan hem de sayıca az olan camilere müdavimliğin artmasında da karşılık bulur.

Uluslararası terör olayları, Avrupa topraklarındaki çok şiddetli saldırılar, özellikle de gençlerde giderek daha fazla algılanır hale gelen estetik ifadeleriyle, Avrupa Müslümanlarının yeni inanç yoğunluğuna karıştı. Oysa bu gelişmeler yaşanırken, Avrupa sadece ekonomik ve toplumsal bir krizle yüzleşmiyordu. Kriz daha derindi, daha simgeseldi. Dünyanın bir numaralı gücü ABD, yönünü Avrupa devletlerinin boy ölçüşemeyeceği bir demografik ve ekonomik ağırlığı temsil eden Çin ya da Hindistan gibi yeni ortaklara doğru yavaş yavaş kaydırmaya başladığından beri hassaslaşan Avrupa uluslarının kimliğiydi. Tıpkı Birleşik Krallık gibi Fransa'nın daimi üye olarak Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ndeki yerinin tartışmaya açılması gibi. ABD, yeryüzünün tek jandarması haline gelerek, kendi *cihad* karşıtı savaşını hemen hemen tek başına sürdürüyordu. Avrupa devletlerinin fikri sadece şeklen soruluyordu. Aynı zamanda, Avrupa'ya yeni ve heveslerine daha uygun düşen bir uluslararası ağırlık kazandırmak amacıyla federal anlamda sarf edilen sayısız bir araya getirme girişimi başarısızlıkla sonuçlandı. Ortak anayasa konusunda bir uzlaşma zemini bulmak bile mümkün olmadı.

Bu bozguncu ortamda ulusal kimlikler konusunda kimi zaman Avrupa devletleri genelini içeren, kimi zaman da hükümet-

lerin bizzat kendileri tarafından oturumlar düzenlendi. Çökme hissi ile kimlik arayışı kavşağında bulunan Avrupalılar bir çifte korkuyla yüzleşti: Londra'da, Paris'te, Frankfurt'ta, Brüksel'de, Milano'daki kendi sokaklarında artık birbirleriyle karşılamaz olmuşlardı. Bu da yetmiyormuş gibi bizzat kendi alanlarının sayısız yabancı yüz, renkli yüzler ve ardından sarıkla zenginleştirilmiş kıyafetler, çarşaflar, türbanlarla işgâl edilme endişesi, artık daha önceki varlıklarına hiç benzememek korkusunu târif etmeye başlamıştı.

Düşlerinin yavaş yavaş bozulmasının ardından bu simgesel kriz kendiliğinden İslâm üzerine odaklandı: Mümkün olmayan entegrasyonu, geri döndürülemez yükselişi, abartılı görünürlüğü. Sadece kendini gölgelemeye muktedir, sadece geçmişteki gücünün gölgesi olan, dağınık ve hassas bir Avrupa karşısında, tam tersine birleşik ve kendini her yerde gösteren bir güç ortaya çıkar: İslâm.

Böylece üçüncü bin yılın başında, "İslâmlaşma", "Pakistanlaşma", "Türkleşme" ve "Araplaşma" (ve birkaç başka *bozulma*) bir sentezin adlandırılması haline geldi. Sentezin bir özet olmadığını, bir araya gelmekle artık yeni bir anlamın ortaya koyulduğu, daha önce rastlanmayan türden bir unsurlar birleşimi olduğunu hatırlayalım: (ilke olarak!) ortak özellikleri Müslüman olmak olan, Birleşik Krallık'ta Pakistanlı, Almanya'da Türk ve Fransa'da Arap, kolektif temsilcilik bakımından birleşmişlerdir. Avrupa'nın içeriden sömürgeleştirmesini dayatmak için birleşmişlerdir.

2
İslâm, kaç kola ayrılır?

Terörün rakamları

Demografik baskın korkusu, günümüzde tamamen İslâm üzerine odaklanmıştır. Camilerin, minarelerin, başörtülü genç kızların, ordudaki Müslümanların, işsiz Müslümanların, vs. sayısını hesaplıyoruz. Müslüman ya da Müslümanmış gibi görünen derneklerin sayımını yapıyoruz. Müslümanların doğum oranını, göç hareketlerini, aramızdan din değiştirerek İslâmlaşanları değerlendiriyoruz. Ülkeler arasında kıyaslamalar yapıyor, kıyamet tahminlerine varan yıkıcı sonuçlar çıkardığımız haritalar hazırlıyoruz. Çok fazla Müslüman, hep çok fazla ve bugün dünkünden daha fazla ve yarın bugünkünden daha da fazla. Aslında bu rakamların nereden geldiğini hiçbir zaman çok iyi bilmiyoruz. Ulusal kaynaklar ölçüsündeki bilgi, genellikle İçişleri Bakanlıkları'nın verdiği ayrıntılı bilgilerden ya da siyasî liderlerin, gazetecilerin ya da devlet bürokrasisinden iyi bilgi alabilen kişilerin açıklamalarından elde edilir. Daha ciddî enstitülerden geldiğinde ise bu rakamlar şişer, sahnelenir, bağlamları içinde çarpıtılır, sonra da internette ve hattâ sözde ciddî kabul edilen tartışmalarda "enformasyon" olarak yeniden ele alınır.

Televizyon ve radyo kanallarında sık sık karşımıza çıkan dikkate değer sayıda başyazar ve deneme yazarı mevcut bilginin referansı haline gelmiştir. Onlar kurulu düzen karşısındaki "yalnız" kahramanlardır. Medya bu şahsiyetlerin ağızlarından çıkan her söze geniş yer ayırır, ağızlarından çıkanlar internette özetlenir, iş öyle bir noktaya gelir ki, onların "rakamları" gerçek haline, ikiyle ikinin dört etmesi gibi inkâr edilemez aritmetik bir kanıta, bir

demografik İslâmlaşma kanıtına dönüşür. Bu inanış kamusal alanı da bu süreçler aracılığıyla etkiler. 2011'de, daha İçişleri Bakanı'yken Claude Guéant, Müslümanların çok kalabalık olmalarının sorun teşkil ettiğini söylemekten çekinmemişti.[1] Fransızların %76'sı, "İslâm Fransa'da çok ilerledi." düşüncesine inandığını gösterir, IFOP'un* 2011 sonbaharında yaptığı araştırmaya inanacak olursak,[2] bu görüşün 2010'a nazaran 5 puan daha arttığını görürüz. Bu takıntılı "çok fazla" Müslüman tasavvuru, sayılarının tehlikeli biçimde arttığı izlenimi, aşırı sağ yandaşlarının ötesine geçtiği gibi, sol-sağ farklılaşmasını da aşmış bulunuyor.

Tıpkı sadece rakamları değişen demografik Müslüman tehdidi tezinin şaşınaz biçimde aynı kalan başka göstergelerinin yapısını olduğu gibi alarak savunan sayısız denemede olduğu gibi, makale ve röportajların ayrıntılarını tekrar tekrar ele almak bıktırıcı olacak. İdeolojik hassasiyetler ne olursa olsun, ister liberal ya da Amerikan yanlısı, ister milliyetçi ya da Amerikan karşıtı, merkezde yer alan karışık durum, Avrupa'nın ölümünün ve hiçliğe ilerlemesinin öne çekilmiş tarihinin anlatılması olarak özetlenir.

Aslı İngilizce olan, ama internette farklı dil ve biçimlerde dolaşan "Avrupalıların soykırımı, Batı dünyasının İslâmlaşması demografi"[3] başlıklı video, göstergenin temel noktalarını bir araya getiren bu hayalî montajlardan biridir. İngilizce versiyonunda

---

[1] "*Trop de Musulmans en France*? Claude Guéant persiste et signe", La Tribune, 4 Nisan 2011.

* 2013 sonunda yine IFOP kamuoyu araştırma merkezinin anketi, halkın neredeyse yüzde 50'sinin siyahlara karşı ırkçı eğilimler taşıdığını ortaya koydu. *–y.n.*

* Araştırmaya göre, söz konusu ırkçılık, yabancı düşmanı aşırı sağcı Ulusal Cephe seçmenleri arasında yüzde 83'e kadar yükseliyor. Merkez sağdaki Halk Hareketi Birliği seçmeni arasındaki ırkçılık eğilimi ise yüzde 58 civarında bulunuyor. Yine aynı araştırmaya göre, solcu seçmenlerin yüzde 28'i siyahilere karşı ırkçı duygular taşıyor. *–y.n.*

[2] 2-4 Kasım arasında yapılan ve 5 Aralık 2011'de sonuçları yayımlanan araştırma.

[3] Video Fransızcada "Immigration: islâmisation forcée de la France et de l'Europe" başlığıyla dolaşıyor.

duyulan kaygılı ses, daha en başta "Çok geç olmadan uyanın!" anonsu yapar. Ardından kıtanın bir haritası belirir, o sırada aynı ses, kesin bir edayla bizi şöyle uyarır: Geri dönülmez bir noktaya ulaşmış olacak doğum oranındaki düşüşle "Avrupa'nın varoluşu sona erecek.": Çift başına ortalama 1.3 çocuk. O halde "biz" yok olacağız. Ama aynı zamanda, paradoksal olarak Avrupa halkının nüfusunda artış olduğu söylenir. Bulmaca çabucak çözülür: O göç, artmaya devam etmektedir. Ve tabiî ki bu göç İslâm'a işaret etmektedir. Ekranda *göç* kelimesinin arkasından İslâm'ın hilali belirir. O halde mevcut durum, yok olmaktan da beterdir, mademki 1990'dan itibaren Avrupa'ya ulaşan göçmenlerin %90'ı, yani bir başka deyişle neredeyse tamamı Müslüman'dır, o zaman bu Avrupa'nın Müslümanlaşacağı anlamına gelmektedir. Ve bu göçmenlerle onların çocukları sadece gelip Avrupa'ya yerleşmekle yetinmezler, dolayısıyla her bir hane başına 8,1 çocuk sayıldığı düşünülürse, buradaki üremeleri frenlenemez bir ritimle devam eder.

Daha sonra ekranda Avrupa uluslarının bayrakları birbiri ardına geçiş yapar ve ekranda akan başka rakamları izleriz: Öncelikle, Fransa'da, ülkenin güneyindeki kilise sayısından daha fazla cami vardır, 20 yaş altı gençlerin %30'unu Müslümanlar oluşturmaktadır. Gelecek tahayyülünü geçelim: 2027'de 5 Fransızdan biri Müslüman olacak. Peki, niye 2027 de... 2032 ya da 2018 değil, ya da 2020 ve 2030 gibi yuvarlak sayılar değil? Çünkü her bir yuvarlak sayı, sadece yüzeysel bir izlenim etkisi bırakacaktır. Fakat meselenin bilimsel izahatı şöyle yapılır: Hesaplamalar daha önce değil, ancak 2027'de resmî bir biçime kavuşabilecek. Sonuç bu rakam bombardımanının ardından kendiliğinden ortaya çıkar: Zaman içinde Fransa bir İslâmî Cumhuriyet haline gelecek. İllâki. Çoğunluğa ulaşmalarından sonra Müslümanlar bildiklerinden başka hangi rejimi kurar ki? Birleşik Krallık'ta son 30 yılda Müslümanların sayısı 30 kat artarak, 82 binden 2,5 milyona çıktı. Bu kez bize o kadar sağlam biçimde oluşturulmuş gibi görünmeyen fakat sayısal olarak pek kafiyeli rakamlar sunarlar: *Müslümanlar 30 yılda 30 kat arttı* – bu biraz, "*1990'dan beri göçmenlerin %90'ı Müslüman oldu*" önermesini ortaya atan di-

ğer fikirden yükselen sesi hatırlatıyor. Şimdi sıra, artık sadece diğer bir peynir ülkesi değil, bir İslâm ülkesi haline gelen Hollanda'da, çünkü yeni doğanların %50'si Müslüman.

Sonra, nüfusunun %25'i zaten Müslüman olduğu için derinden etkilenen, ama özellikle içerideki düşmanların orduya sızdığı düşünülen Rusya'ya gelir sıra, çünkü Rus askerlerinin %40'ı "birkaç yıl içinde" Müslüman olacaktır. Bir başka deyişle, bu askerler gerçek birer asker değildir; her şeyden önce Müslümandırlar, tıpkı bir zamanlar bir ulusa asla özlerinden gelen sâdâkat beslemedikleri halde Fransız ordusuna sızmış olan hain-Yahudiler gibi, tıpkı Yüzbaşı Dreyfus gibi. Ardından, yine nüfusunun %25'ini Müslümanların oluşturduğu, daha Batıdaki bir ülkeye, tam olarak Belçika'ya döneriz. Ve yeni doğanların %50'sinin hali hazırda bu dinden olduğu düşünülecek olursa, problemin devam edeceği anlaşılıyor. Yine aynı videoya göre, "sorunla" ilgili deneyim bakımından güçlü olan Belçika hükümeti, 2025'te Avrupalı çocukların üçte biri Muhammed'in dinine ait olarak dünyaya gelecek açıklamasında bulundu.

Ortalamanın *en az* iki kat üzerinde olacak bir Müslüman doğum oranı fikri, internette de bir gerçeklik haline geldi. Güçlü Almanya'ya gelince, sayıların kanunuyla ezildiğini, yenildiğini kendine itiraf etmesi gerek, çünkü "kendi hükümetine göre" 2050'ye kadar bu ülke, bir Müslüman ülkeye dönüşecek – bu hükümetten kimin, ne zaman ya da hangi koşullarda böyle bir açıklama yaptığı bilinmiyor. Bu aynı hükümet, kahır içinde, kuşkusuz sadece komşu ulusları uyarmaya çalışmak amacıyla, Avrupa'da 52 milyon Müslüman (*daha az gizli* rakamlar yaklaşık 16 milyon derken) olacağını söylemekle kalmayıp, ayrıca bu rakamın 20 yıl içinde ikiye katlanarak 104 milyon vatandaşa ulaşacağını da belirtir. Ve Batı dünyasının geri kalanının bundan muaf kalacağını da düşünmeyelim, çünkü zaten Kanada da bundan derinden etkilenecek, Birleşik Devletler de. Ses "dünya değişiyor" diyor, bize "uyanın!" diye kesin bir ifadeyle sesleniyor, çünkü araştırmalar(!) İslâm'ın 5 yıl içinde dünyaya hâkim olacağını gösteriyor.

İslâmî bir Avrupa'ya doğru?

İnternette dolaşan en yüksek tahminlere göre, Avrupa 50 milyon Müslümanın gizlice oturduğu bir yer olacak ve bu rakam gelecek 20-30 yılda ikiye katlanacak. Bu rakamlar kimi kaçıklar tarafından uydurulmuş değil, gayet aklı başında kimseler tarafından duyuruldu, örneğin ABD'de yaşayan ve büyük gazetelerde yazan, ayrıca, New York Times'ın best-seller listesine girmeyi başarmış *America Alone: The End of the World as We Know It*[4] gibi başarılı denemeler kâleme alan Kanada kökenli gazeteci Mark Steyn türündeki insanlar tarafından ortaya atıldı. Steyn, prime time'da sık sık televizyona davet edildiği gibi ciddî haber programlarına konuk oldu. Buralarda bir Avrupa, uluslararası ilişkiler ve İslâm uzmanı olarak tanıtıldı. Muhafazakârlara yakın olduğu su götürmez, o yüzden, 2010'da Fox News'deki "Deadline" programı gibi, bu siyasî eğilimli kanal ve programlara daha gönüllü katıldı. Sunucuyla arasında geçen gayet uzun sohbette, objektif bir uzman rolü takınarak, Avrupa'nın radikal biçimde değişmekte olduğunu, nüfusunun tamamen dönüşmekte olduğunu, Brüksel ya da Amsterdam gibi büyük yerleşim yerleri ile Fransa'nın hemen hemen bütün kentlerinin kaybedilen ilk kaleler olduğunu anlattı.

"Avrupa soykırımı" tâbirinin babası Steyn gibi görünüyor. Bu katliamın temel sorumluluğu, her ne kadar sayıları arttığı için Müslümanlara yüklense de, asıl sorumluluk çok kültürlülükte, sosyal demokraside, kısaca iyi düşünen elitlerin ihanetinde. Çok iyi bilgi kaynaklarına ulaşabilen bu gazateciye göre, imamlar, içeriden kangren olmuş bir Fransız devleti tarafından sübvanse ediliyor! Kendisine İsviçre'de minare yapılmasını yasaklayan oylama ya da Fransa'da çarşaf karşıtı kanunla ilgili ne düşündüğü sorulduğunda da, bu önlemlerin kuşkusuz iyi yolda atılmış adımlar olduğunu ancak ne yazık ki çok geç kalındığını söylüyor. Ne için çok geç? Artık bertaraf edilemeyecek olan bu trajedi nedir? Yazarımıza göre, Müslümanların sayısı, niceliği, çoğalması, 2020'ye kadar Avrupa nüfusunun %40'ını temsil eder hale gele-

[4] Mark Steyn, *America Alone: The End of the World as We Know It*, Washington, Regnery, 2006.

cek. Her halükârda, bu kıtada oturan ve bugün 40 yaşının altında olup da 60 ya da 75 yaşına kadar yaşacak herkes hayatlarının sonuna geldiklerinde, hayata veda ediş anında gözlerini İslâmî bir dünyada yumacakları "kesin".

Mevcut durumda Avrupa Birliği nüfusunun (Müslüman olarak sayılanların büyük bir kısmının sadece Müslüman kökenli kültürden gelmesine rağmen, en geniş biçimde aldığımız takdirde) yaklaşık %4'ünü, Müslümanların temsil ettiğini bilerek, bu oranın nasıl olup da bir kuşaktan daha az bir zaman dilimi içinde 10 katına çıkacağını anlamak mümkün değil. Etnik, ulusal, kültürel kökenleri nedeniyle Müslüman kabul edilenlerin tamamının ortalamanın üzerinde çocuk yaptığını ve kültürel olarak Müslüman olan ülkelerden gelen göçmenlerin sayısının da mevcut düzeyde kaldığını düşünelim, bu durumda bir yüzyıl[5] içinde Avrupa nüfusunun %10'unu geçmelerine imkân yok! O halde bir göçmen patlaması, hem de (gerçekten) yoğun bir irtidâdın söz konusu olması lazım. İnternette kontrolsüz biçimde dolaşmakta olan dev rakamlara göre her yıl Birleşik Krallık'ta 100 binden fazla kişi din değiştiriyor (bu rakam, daha sonraki bölümlerde ele alacağımız anket sonuçlarına biraz denk düşen toplam din değiştirme sayısıyla "karıştırılmış" gibi görünüyor).

Rakamların yoğunluğu azalacağa benzemiyor; kendi etraflarında dönüp duruyorlar, tıpkı, Fransa'da türban takan kadınların sayısına ilişkin olarak 2009'dan beri duymaya alıştıklarımız gibi: 2009 ilkbaharında birkaç yüz kadarlardı, hadi belki 200, sonra 400; sonbaharda birkaç bindi, meselâ 2 bin. Öyle görünüyor ki Müslümanlar, zaten olabilecek her yere camiler inşa ederek bu yeni müminleri ağırlamaya hazırlanıyorlardı, çünkü sayıları 30 yılda %1500 artmıştı (1976'da 150 ve 2011'de 2368). Öte yandan, bu bilgi sayısal açıdan doğrudur: Aslında 1970'li yıllarda Müslümanların kutsal mekânları neredeyse yok gibiydi, başdöndürücü gibi görünen bu ilerlemeye rağmen, günah çıkaran cemaat mekânlarından çok daha az sayıdadırlar. Kamuoyunu etkileme-

[5] Doug Saunders, "The *'Evrabia' myth. Deserves a debunking" The Globe and Mail*, 20 Eylül 2008.

ye yönelik olan artışları gösteren bu rakamlar, hiçbir açıklama yapılmadan, meselâ terk edilmiş kiliselerin halk yardımıyla yıkılması ya da bir program[6] varmışcasına ya da "güvenilir kaynaklardan edinilen bilgiye göre" terk edilmiş kiliselerin gerçekten camiye dönüştürülmesinin düşünüldüğü gibi genellikle doğruluk payı az "bilgiler" eşliğinde, yeni Avrupacı popülizme yakın internet sitelerinin neredeyse tamamında yayımlandı. Hattâ ortaya aldatıcı bir rapor bile kondu. Öyle ki, çok sayıda Belediye, gizli İslâmî güce inşaatlarını finanse ederek önemli ölçüde boyun eğiyordu.[7]

Dünyada hiçbir başka din, bu kadar tahmin ve rakam yayılmasının konusu olmamıştır. Her ne kadar bu rakamlar, katılımcısı olduğum konferanslar ya da tartışmalar sırasında —birçok kez tekrarlanmasına rağmen ikna edici bir görünüm edinememiş olsalar da, şahsen– bunlardan bahsetmek ya da bunların yanlışlığını göstermek gibi bir ihtiyaç duymadım. Bana şunları söyleyecekler: Belki de haklısınız, belki de bu insanlar söylendiği kadar kötü değildir... ama nihayetinde sayısal olarak ... olduğunu inkâr edemezsiniz". Ve rakamlar geçidi yeniden başlar. Yine de, sadece bir inancın dinamizmine damga vuran bu ilerlemenin gerçek olması halinde bile, elde bulunan ciddî verileri hiçe saymak önemlidir, bunların neden illâ ki Avrupa'yı, demokrasiyi ya da Hıristiyan kültürünü tehlikeye sokacağı çok iyi anlaşılmamaktadır.

Demografik bir bomba mı?

İslâm kendi içinde, günah çıkaran cemaatlerle kıyaslandığında doğum oranı yüksek bir dindir. Örneğin Michele Tribalat, bu konuda Müslümanların sanki toplumsal ve ekonomik bağlamın uza-

---

[6] Kiliselere ilişkin söylenti, *Le Figaro*'da 18 Mayıs 2007'de yayımlanan makalenin bir parçası gibi görünüyor. ("Belediyeler kiliselerinin yıkılmasına karşı çıkıyor") Bu makalede söylenen şey ise, sadece bazı kiliselerin tehlikede olduğu, çünkü istenen güvenlik normlarına göre bakım masraflarının çok yüksek olduğu. Elbette bunun ne İslâm ile ne de Müslümanlarla hiçbir âlâkası yok.

[7] Joachim Véliocas, *Ces maires qui courtoisent l'islâmisme*, Paris, Tatamis, 2010; *L'islâmisation de la France*, Paris, Godefroy de Bouillon, 2006.

ğında, ayrı bir özelliği varmış gibi, "İslâm'ın demografik dinamiği, Katoliklikten daha fazladır"[8] der. Youssef Courbage ve Emmanuel Todd ile birlikte "bütün dinler açıkça ya da üstü örtük biçimde doğurgandır."[9] öngörüsüne kadar bile gitmeden, genel olarak İncil dünyasında çok çocuk sahibi olmaya üst derecede değer verildiğinin kesinliğini ifade etmeliyim: "Verimli olun, çoğalın. Yeryüzünde üreyin, artın" (*Yaratılış 9:7*). Metinde, çocukların değerli olduğu söylendiğinde aslında Kur'an'ın temelde bu konuda ne getirdiği çok da iyi bilinmiyor.[10]

Türkiye'nin Haziran 1996 ile Haziran 1997 arasındaki Başbakanı, İslâmcı siyasetçi Necmettin Erbakan'ın Hollanda'nın Arnhem kentinde 1989'da yaptığı dindar konuşması, doğurganlık akınının korkutucu perspektifini geçersiz kılmak konusunda hiçbir şey yapmamıştır: "Avrupalılar hasta [...]. Onlara ilâçlar vereceğiz. Bütün Avrupa Müslüman olacak". Erbakan'ın yalancı pehlivanlığı, bizim eski kıtamız üzerindeki Müslüman nüfusun sel gibi akacağını muştulayan "kesin" bir bilgi kaynağı haline gelmiş gibi görünüyor. İslâmî sel baskını alarmı veren forumlar, bloglar, internet siteleri ve gazetelere inanacak olursak, bu türden imaları Cezayir Devlet Başkanı Huari Bumedyen'in Mart 1974'te BM'de yaptığı ünlü konuşmaya yaklaştırmak gerekir: "Günün birinde milyonlarca insan Kuzey yarım küreye gitmek üzere Güney yarım küreyi terk edecek. Ve oraya dost olarak gitmeyecekler. Çünkü oraya fetih için gidecekler. Ve onlar oğullarıyla fethedecekler. Kadınlarımızın karınları bize zaferi tattıracak". Dönemin sömürgecilik sonrası siyasî bağlamında, üçüncü dünya ideolojisi (Bumedyen Bağlantısızlar Hareketi'nin sorumlularından ve habercilerinden biri olmuştur) bu türden sözlerin içinde bir değer

---

[8] M. Tribalat, "L'islam reste une menace", art. Cité.

[9] Youssef Courbage ve Emmanuel Todd, le Rendez-vous des civilisations, Paris, Seuil, 2007, s. 157. (Örneğin budizm, tecessüm içinde tecessüm arasında çalkalanan varlıkların acısının sürüp gitmesi olarak algılanan doğurganlığa ne üstü açık ne de üstü örtük biçimde bir değer biçer).

[10] "Mal ve oğullar, şu iğreti dünya hayatının süsüdür." (Kehf/Mağara Suresi 46. Ayet); "Allah size kendi nefislerinizden eşler yarattı. Eşlerinizden de sizin için oğullar ve torunlar verdi." (Nahl/Arılar Suresi 72 Ayet).

ifade etmez. Hattâ, 2002'de Yaser Arafat tarafından söylendiği sanılan ve dünyayı dolaşan "kadınlarımızın rahimleri sayesinde kazanacağız" şeklindeki muhtemelen uydurma (ne önemi var) cümle, bir İslâmlaşma programı olarak değil, kuşkusuz öncelikle düşman İsrail'i sindirme politikası mantığı çerçevesinde algılanmalıdır. Karizmatik Muammer Kaddafi'nin* Nisan 2006'da El Cezire kameraları karşısında yaptığı türden açıklamalar apaçık kabul edilmeyi hak ediyor: "Kılıçsız, tüfeksiz, fetihsiz, Avrupa'daki 50 milyon Müslüman yakında kıtayı Müslümanlaştıracak". Sürekli artmaya devam eden birlik sayısının üstünlüğü üzerinden bir savaşa girişeceksek, böylesine tehditkâr ülkelerin demografik tarafına da ciddî ciddî bakmamız gerek.

İstilâ pek yakın olabilir, ama en karamsarlara göre bile hemen gerçekleşmeyecek –zaten önce bu görünmez pek yakınlık bizi kör edecek–, birkaç kısa yıl içinde Müslüman kadınların mükemmel doğurgan karınları dünyayı kalabalıklaştırmayı başaracak. Bununla birlikte, Youssef Courbage ve Emmanuel Todd'un ve birkaç başka nüfus bilimcinin çalışmaları İslâm'ın yeryüzü genelinde yüksek doğurganlık oranını açıklamak için belirgin bir değişken olmadığını, hattâ dünya üzerinde nüfusunun çoğu Müslüman olan ülkelerin çoğunun demografik[11] bir geçiş dönemi yaşadığını gösterdi. Demografik geçiş denilen bu teze göre, doğurganlık güçlü ve sürekli biçimde düşmektedir, düşüşün belirleyici unsurlarından biri, kültürel olarak halkın çoğunluğuna ulaşmaya olanak sağlayan okuryazarlık oranının önemli ölçüde yüksel-

* 2011 yılında, ABD ve Fransa'nın örgütleyip desteklediği Libyalı aşiretler, Kaddafi iktidarına karşı ayaklandılar. ABD ve Avrupa devletleri bu ayaklanmanın "Arap Baharı"nın etkisiyle başladığını ve anti-demokratik Kaddafi yönetimine karşı başlatılan "demokrasi talebini" destekleyeceklerini dile getirdiler. Başta ABD ve Fransa olmak üzere Avrupa–ABD ittifakı ayaklanmanın ilk haftalarından itibaren Libya'daki Kaddafi birliklerini denizden ve havadan bombaladı. ABD-Avrupa koalisyonuyla tam bir işbirliği halindeki ayaklanmacılar, Kaddafi'yi 20 Ekim 2011 günü Sirte'de linç ederek öldürdüler. Kaddafi'nin ölümüyle birlikte, zaten kontrol altına alınmış olan Libya'nın zengin petrol yataklarının kontrolü ve işletmesi başta ABD'li ve Fransız petrol şirketleri olmak üzere Batılı şirketlere geçti. *–y.n.*

[11] Y. Courbage ve E Todd, *Le Rendez-vous des civilisations, op.cit.*

mesi ve bu yolla da bireyselliğin, daha modern, daha otonom, dış dünyaya ve aile dışından evliliklere daha açık yaşam alışkanlıklarının gelişmesidir. Kuşkusuz belli bir ekonomik güvenceyi de ihmal etmemek gerek.

Akdeniz'e gelmeden önce –lâyıkına her şey helâl– %80'i Müslüman 240 milyon nüfuslu, okuryazarlık oranı çok yakın bir geçmişte %50 eşiğini aşmış olan (erkeklerde 1938, kadınlarda 1962) dünyanın en büyük Müslüman ülkesi olan Endonezya'ya gelelim. 1970'lerden ya da bir başka deyişle 20 ilâ 24 yaş kadınların çoğunluğunun okuryazarlar hanesine geçmesini izleyen ilk 8 yılın ardından doğurganlık oranı inişe geçti.[12] 1990'lı yıllara kadar süren bu düşüş 2000'li yıllarda durdu; –demografik geçiş süreci sanki gizemli nedenlerle tamamlanamadı– doğurma yaşındaki her bir kadın 2,5 çocukta sabitlenmiş gibi görünüyor.[13] Bu da Y. Courbage'ı, 2007'den itibaren geçişte bir yavaşlama hattâ bir durağanlık sonucuna götürüyor.[14] Sonuçta, doğurganlık oranının düşüşü ile mevcut durum arasındaki kıyaslama, bugün kadın başına 2,08'e tırmanan bir yükselmeyi göstermektedir[15] –ki bu kadın başına 2,1 çocuğa denk gelen kuşakların yenilenmesi eşiğinin altındadır– dolayısıyla da Fransızlarınkinin altında kalmaktadır. Asya'da olduğumuza göre, %90'ı Katolik olan Filipinler'de doğurganlık oranının aynı oranda Müslüman olan Endonezya'ya nazaran daha yüksek olduğunu ve Timor, Irian, Jaya, Sulawesi, Kalimantan, Moluques gibi daha az Müslüman adaların, Java ya da Sumatra gibi Müslüman adalardakinden çok daha yüksek oranlar sergilediğini saptamadan geçmeyelim.[16]

Aynı karşılaştırmalarla Avrupa'ya yaklaşalım. 1970'li yılların

---

[12] *A.g.e*, s. 138.

[13] Youssef Courbage, "*L'Indonésie: la transition dans le plus grand pays d'islâm*", in Jean-Claude Chasteland ve Jean-Claude Chesnais, *La population du monde: géants démographiques et défis mondiaux*, Ined/PUF, 2002, s. 244-264.

[14] Y. Courbage ve E Todd, *Le Rendez-vous des civilisations, op.cit*, s. 139.

[15] *Prospective Monde*, Université de Sherbrooke, 2001, http://perspective.usherbrooke.ca/.

[16] Y. Courbage ve E Todd, *Le Rendez-vous des civilisations, op.cit.*, s.141

sonundan bu yana Batı dünyasını titreten 70 milyondan fazla ruha sahip, bununla birlikte doğum oranında düşüş rekorunu elinde bulunduran büyük ülke İran'da duralım: 50 yılda yaklaşık %80'lik gerçek bir yıkılma.[17] İslâm devriminden hemen önce, 1960'ta kadın başına yaklaşık 7 çocuk seviyesiyle İran, 2009'da 1,7 çocuğa düştü, ki bu da kuşakların yenilenmesi eşiğinin çok altındadır. Bu süreç sadece kamu güçlerinin desteğinden yoksun kalındığından değil, aynı zamanda Şah'ın aile planlaması programını kısa kesen Ayetullah Humeyni'nin doğum yanlısı politikasına bir muhalefet olarak yaşanmıştır. Bu da siyasî ya da dinî olarak kontrol edilemez kolektif ya da bireysel hayat tarzlarının derinden dönüşümü hareketine ihtiyaç olduğunu gösterir. Bu hattâ taleplerin modernleşen yapısıdır.

Coğrafî ve kültürel olarak Doğu ile Batı arasında bir ata, daha ziyade kıtamızdaki İslâmlaşmanın Truva atına benzeyen Türkiye ile biraz daha Akdeniz'e ve dolayısıyla Avrupa kıyılarına yaklaşalım. Kuşkusuz Türkler 75 milyon. Ağırlığı olan bir sayı. Bununla birlikte Almanlar 82 milyondan daha az. Ama Türkiye, Fransızların 65,5 milyonundan ya da İngilizlerin 63 milyonundan biraz fazla. Ancak gelecekte ne olacak? Bu ülkede demografik geçişin İran'dan daha yavaş olduğu kesin. 2000'li yılların ortalarında ülkede hâlâ kadın başına 2,35 çocuk düşüyordu.[18] Bu gecikme, İran gibi bir ülkeye nazaran (%97) kadınların (2007'de %97) okuryazarlık oranındaki yavaşlıktan kaynaklandı. Ancak o zamandan beri, yani çok kısa bir zamanda, 2012'deki kaynaklara göre, doğurganlık oranı yeniden azalma eğilimine girdi ve kadın başına 1,9 ilâ 2,18 çocuk[19] olarak seyretti, ki bu da kuşakların yenilenmesinin uç sınırını temsil eder.

Şimdi de Akdeniz etrafında, batıya (güney batıya elbette) doğru yönelip Avrupa'nın gerçekten kuşatılıp kuşatılmadığını görelim. Bazı ülkeler hâlâ yüksek doğum oranına ya da daha kesin

---

[17] Tam olarak %76'dan. http://perspective.usherbrooke.ca/.

[18] Y. Courbage ve E Todd, *Le Rendez-vous des civilisations, op.cit,* s.97.

[19] Farklı kuruluşlar aynı rakamları vermediğinden, Courbage ve Todd tarafından bu ülke hakkında 2007'de saptanan istatistiklerde bir bulanıklık vardır.

ifadeyle söylemek gerekirse, diğer yerlerden daha bir hızla düşen doğum oranına sahiptir. Örneğin Libya'da, her ne kadar 50 yılda %63'lük bir düşüş kaydedilse de, kadın başına çocuk sayısı 2011'de hâlâ 2,96 olarak kaldı. Mısır'da 50 yılda %58 gibi önemli bir düşüş oranına rağmen sayı 2,68 oldu. 2007'de Fas'taki doğum oranı hâlâ 2,43'tü, ama burada da düşüş yeniden başladı ve 2011 itibarıyla kadın başına 2,19[20] çocuğa yani kuşakların yenilenme sınırına kadar indi. Burada temel unsur, hangi ülke söz konusu olursa olsun eğilimin az çok düşmeye devam ettiğidir. Demografik geçişin tıkandığını düşündüğümüz zamanlarda bile aslında yeniden harekete geçmek üzere bir ara verdiğini görürüz. Bu konudaki en acı örnek kuşkusuz Cezayir'dir. 2000'li yılların ortalarında kadın başına 2,5 çocukla Cezayirli kadınlar, bölge ülkelerine nazaran göreceli yüksek bir doğum oranına sahipti; Faslı kadınlarda biraz yüksek, Tunuslu kadınlardan ise hayli yüksek. Ancak 2006 ile 2009 arasında tam bir serbest düşüş[21] kaydedildi, çünkü geniş ölçüde kuşak yenilenmesi eşiğinin altına düştü (2009'da 1,85, 2011'de 1,75[22]), öyle ki bu düşüşü durdurmanın yollarını aramak için ulusal çapta bir tartışma başladı. Bir zamanlar de Gaule'ün demografik kaygılarının kaynağı olan, Fransız kadınlarından daha az doğurganlık oranına sahip olan aynı Cezayir'den söz ediyoruz! Kim inanırdı? Peki, Mağrip'in doğurganlık oranı daha ne kadar düşecekti?

Bu soruya belki de Tunus'ta 2001'de Ulusal İstatistik Enstitüsü'nün gerçekleştirdiği karamsar tahminle cevap vermeye başlayabiliriz. Bu ülkenin, 1999'dan itibaren kuşak yenilenmesi eşiğinin altına inme ölçüsünde (o tarihten beri kadın başına 2,09 ilâ 2,00 çocuk oranında) çok erken bir düşüş kaydettiğini (50 yılda %71'den[23]) söylemeliyiz. Bu çalışmaya göre, "1999'da 2,09 olarak saptanan sentetik doğurganlık endeksi 2014'te 1,5'e inecek

[20] www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/mo.html.

[21] www.algerie360.com/algerie/le-taux-de-fecondite-chute-en-algerie/.

[22] www.statistiques-mondiales.algerie.com.htm.

[23] http://perspective.usherbrooke.ca/.

ve 2029'a kadar bu seviyede kalacak"[24] yani, Avrupa Birliği'nin en düşüklerinden biri olan Almanya'nınki (1,4) kadar düşük bir oran. Her halükârda, aşırı fazla nüfusuyla Avrupa'nın İslâmlaşma korkusunun merkezinde yer alan Mağrip ülkeleri genelinde, Türkiye ile birlikte, Çin ve İran dışında dünyada doğurganlık oranı bakımından en şiddetli düşüşü yaşamış oluyorlar.[25]

Ters anlamda, ister Hıristiyan, ister Müslüman, isterse de animist olsun, Sahara altı Afrika ülkeleri, okuryazarlığın en dibinde kümelendiklerinden, doğal olarak –neredeyse mekânik olarak– insanlığın en yüksek doğurganlık oranını sergilerler. Nijerya'nın (Arap dünyası dâhil) dünyanın geri kalanından çok daha doğurgan (kadın başına 7,6 çocuk) olması, (8 milyonluk toplam nüfusta) 7,5 milyon Nijeryalı'nın kendilerini Müslüman olarak tanımlamalarından değil, yeryüzünün en az okuryazar oranına (sadece %26,2[26]) sahip olmasından kaynaklanmaktadır.

Doğurganlık yanlısı bir *cihad*?

Bazıları hâlâ Müslümanların doğurgan bir cihadın fanatik yayıcıları olduklarını ve başka bir yerde değil, sadece "bizde" barınmaları nedeniyle katlanarak çoğaldıklarını iddia edebilirler. Gerçek nedir? Hali hazırda, Avrupa'daki Müslümanların mevcut sayısıyla ilgili net rakamlar elde etmek kolay değil. Avrupa Birliği'nin Müslüman cemaatlerinin en kalabalık olduğu Fransa'daki bazı gözlemcilere göre bireyin sadece Türk ya da Mağrip kökenli olmasından hareketle bir din atfettiği vakalar toplamını kaynak kabul edenlere göre, 3,65 ilâ 6 milyon birey bulunmaktadır.[27] Ined

[24] http://www.ins.nat.tn/, Tunis, 2001.

[25] "Fas, Cezayir ve Tunus, Arap Magrep'in doğurganlığı, kadın başına 7,8'den 2,8'e düşerek, tek bir kuşakta 5 puan kaybetmiştir, kuşak yenileme eşiğine ulaşmak için katedilen yolun %87'si" (Youssef Courbage, "Sur les pas de l'Europe du Sud. La fécondité au Maghreb", *Expert Group, Meeting on Completing the Fertility Transition*, United Nations, Population Division, New York, Mart 2002, s. 469).

[26] Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, *Rapport sur le développement humain*, 2011.

[27] Jonathan Laurence ve Justin Vaisse, *Intégrer l'islam. La France et ses mu-*

ve Insee tarafından eş zamanlı olarak yapılan ve etnik ve ailesel kökenlerle kültürel hayat pratiklerinin bulanık rakamlarını bir kenara bırakıp, sadece Müslüman olduğunu beyan edenleri konu edinen *Trajectoires et origines* başlıklı çalışma, toplamda 2,1 milyon birey sonucuna ulaşmıştır.[28] Bu araştırmanın ilk kesin sonuçları Ekim 2010'da yayımlandı, fakat politikacıların ve medyanın geniş ölçüde yaygınlaştırmaya çalıştığı fikirlerle uyumlu olmadığı için medyanın da tartışmacıların da ilgisini çekti. (Alışıldık terminolojiyi kullanırsak) *Müslüman kökenli* bireylerin sayısı ile kendini Müslüman olarak tanımlayanların sayısı arasında ortak önyargının tersine ciddî bir fark vardı, elbette bu fark örneğin Türk ya da Arap kültüründen olanların dinî geleneklerine pek de bağlı kalmadıklarını ortaya koyuyor.[29]

Kuşkusuz gerçeğine çok daha yakın bir ortalama ölçeğinde olmak üzere, Müslümanlar bugün Fransa'daki nüfusun %3,5 ilâ %5'ini,[30] daha yüksek bir ölçekte ise %8 ilâ %11'ini temsil ediyor.[31] Almanya'da %3 ilâ %5,2, İsviçre'de %4,3, Belçika'da %4, Avusturya'da %4,3, İsveç'te %5, Hollanda'da %5,2, Danimarka'da %3,7 ve sonunda İngiltere'de %2,7.[32] Avrupa Birliği'nin

---

sulmans: enjeux et réussites, Paris, Odile Jacob, 2007, s. 34-38.

[28] *Trajectoires et origines. Enquête sur la diversité des populations en France*, Cris Beauchemin, Christelle Hamel, Patrick Simon tarafından koordine edilmiştir, Ined/Insee, Ekim 2010, s. 124.

[29] Sylvain Brouard ile Vincent Tiberj'in araştırması, *Müslüman kökenli* vatandaşların parkurunun heterojenliğini doğruluyor bu araştırmacılara göre, Magrep, Afrikalı ya da Türk göçmenlerin üçte birinden fazlası kendilerinin İslâm'a bağlı olduğunu söylemiyor. (*Français comme les autres? Enquête sur les citoyens d'origine maghreébine, africaine et turque*, Paris, Presses de Sciences Po, 2005, s. 26)

[30] Sondage CSA, Eylül 2006.

[31] Bérangere Massignon ve Virginie Riva, *L'Europe, avec ou sans Dieu? Héritage et nouveaux défis*, Ivry-sur-Seine, Ed. de l'Atelier, 2010, s. 197. Fransa'nın İslâmişleşmenin tehdidinde olduğu fikrine sahip olmasına rağmen demograf Michele Tribalat, 2008 itibarıyla Fransa'daki Müslümanların sayısını 4 milyon olarak veriyor (nüfusun %6,4'ü). M. Tribalat, "*L'islam reste une menace*", art. Cité.

[32] Kaynaklar: "*Mapping the global Muslim population. A report on the size and*

diğer ülkelerinde, oran çok daha düşük. AB'ye üye olmayan bazı ender Avrupa ülkelerinde, –elbette Avrupa'nın barındırdığı en fazla Müslüman nüfus nedeniyle en Müslüman ülkesi olan (16,5 milyon, yani nüfusunun %11,7'si) Rusya hariç olmak üzere–, özellikle Arnavutluk (%80), Kosova (%90), Bosna-Hersek (%40) ve Makedonya'da (%33) Müslümanların nüfusa oranı çok daha yüksek, ancak bunlar, nüfusları 5 milyonu geçmeyen küçük devletler. Toplamda, Atlantik'ten Urallar'a kadar (hattâ biraz daha ötesine kadar) Avrupa 38 milyondan biraz daha fazla Müslümanı barındırıyor, bu da 740 milyon bireyin %5,2'sine karşılık geliyor.[33] AB'de kalırsak, 500 milyonluk bir nüfusta (düşük ölçekte) 12 milyon ve (yüksek ölçekte) 16 milyon arasında birey sayarız (o halde %2,4 ilâ %3,2) ki bu da hayal edilen 50 milyonun çok uzağındadır.

O halde AB'nin özellikle de Avrupa'nın genel olarak nasıl olup da sayısal bir sel baskını riski altında bulunduğunu anlamakta zorlanıyoruz. En başta, hâlâ çok azınlıkta olan bu nüfusun çok ama çok yüksek bir doğum oranına çıkması gerek. Kuşkusuz fakir ülkelerden gelen göçmenler, köken olarak Avrupalı kabul edilenlere nazaran daha fazla çocuk yapıyor. Ama gördüğümüz gibi, artık söz konusu olan, bin yılın başından beri doğurganlık oranı gerçekten ciddî oranda düşen Arap topluluklar değil, neredeyse sadece Sahara altı Afrika'sından gelen Müslümanlardır. Bununla birlikte, bu göç için bile doğurganlık aralığı Avrupa'da kalma süresine oranla –ve de Fransa için nüfus bilimci Françoise Legros'nun[34] araştırmalarına dayanan Jonathan Laurence ile Justin Vaisse'nin gösterdiği gibi– çok hassas biçimde düşme eğilimin-

---

distribution of the world's muslim population", in *The Pew Forum on Religion and Public Life*, Pew Researche Center, Ekim 2009, s. 22; İsviçre'de 2000'de, Avusturya'da 2009'da yapılan sayım; diğer veriler için *US Report* 2009.

[33] "Mapping the global Muslim population. A report on the size and distribution of the world's muslim population", *loc.cit*, s.21

[34] Jonathan Laurence ve Justin Vaisse, *Intégrer l'islam, op.cit;* Françoise Legros, "La fécondité des étrangers en France: une stabilisation entre 1990-1999", *INSEE Premiere*, No: 898, Mayıs 2003.

dedir. Üstelik, göçmenin hayatı boyunca indirgenmesi nedeniyle zaten hassas olan bu fark –Sahara altı Afrika ya da bir başka bölge–, Fransa topraklarında dünyaya gelen yeni kuşaklarda tamamen emilip dağılma eğilimindedir, oysaki bütün demografik aşırılık senaryoları, Müslüman halkların istikrarlı ve hattâ kasten artan bir doğurganlık oranı üzerine temellendirilmiştir.

Charles Westoff ile Thomas Brejka'nın, göçmen oldukları takdirde özellikle kendileri de Müslüman ülkelerden gelenler başta olmak üzere Avrupalı Müslümanları konu edinen 2007 tarihli olan, ayrıntılı – ender[35]– bir araştırma, doğurganlık oranlarının Avrupa nüfus ortalamasına aşamalı uyarlanmasını doğrular.[36] Eğer Almanya ve temel olarak Türk kökenli Müslüman nüfusunu ele alırsak, 1970'te kadın başına 2 çocuk olan ulusal ortalamayla doğurganlık farkı 1996'da kadın başına 1 çocuğa indi, ve günümüzde eşitlenmeye doğru yaklaşıyor. Mevcut Müslümanların doğurganlık oranı bugün her halükârda kadın başına 1,9 olan kuşaklar yenilenmesi eşiğinin altındadır, bu aynı zamanda İsviçre'de oturan (Hollanda gibi bazı ülkelerde kadın başına 1,6 çocuğa kadar inmiştir) Müslümanların oranıdır. Fransa'da ulusal ortalama kadın başına 2,1 çocuk iken, Müslümanların doğurganlık oranı, kadın başına 2,2 çocuktur.

Ancak bu araştırma, özellikle 1990 ile 2005 arasında (çalışma yapılan dönem) atadan Avrupalı olanların genel doğurganlık oranının istikrarlı olduğunu hattâ kimi zaman (örneğin Hollandalı ve Fransız kadınlarda) arttığını, oysaki Müslüman Avrupalılarda azalmaya devam ettiğini ortaya koymaktadır. Bu durumu açıklamak için çeşitli hipotezleri öne sürebiliriz, örneğin bu halkların sosyal güvensizlikten, ekonomik belirsizlik, işsizlik, ayrımcılığın farklı biçimlerinden daha fazla etkilendiği, maddî istikrar edinme ve bir yuva kurmada daha fazla zorlukla karşılaştıklarını söyleyebiliriz. Tek bir cümleyle özetlersek, Avrupa'yı vuran toplumsal

[35] Özellikle etnik ve mezhepsel araştırmaların yasak olduğu Fransa'da kamuoyu araştırması yapmak zordur.

[36] Charles F. Westoff ile Thomas Brejka, *"Religious and fertility among european muslims", "Population and Development Review*, 33, No4, 2007, s.785-809.

ve ekonomik krizden, halkın geri kalanına nazaran çok daha fazla etkilenip zayıflamışlardır.

Ve yenilenmeleri toplamak için çoğunluğu ya da bileşeni yüksek oranda Müslüman olan bazı Avrupa ülkelerine güvenmemek gerek, çünkü aralarında Kosova (kadın başına 2,2) gibi yenilenme eşiğine yakın olanlar ya da Arnavutluk (kadın başına 2 çocuk) gibi yenilenme eşiğinin altında olanlar, hattâ Bosna gibi (kadın başına 1,13 çocuk) AB ortalamasının bile çok altında ülkeler bulunmaktadır. Kendi topraklarında "İslâmî Boşnaklar" ve "Kosovalı Arnavutlar"a[37] yardım ederek Avrupa kıtasını zayıflatma arayışındaki Amerikan komplosu da demografik olarak açıkça başarısız olmuştur.

Özetle, edinilen fikirlerle tamamen karşıtlık içinde ve sadece doğurganlık eğrisini hesaba katarsak, genel nüfus içindeki Müslüman oranı artmayacaktır, hattâ zaman içinde azalması dahi beklenmektedir.

Bir göç seli mi?

Demografik bomba hipotezinin gerçeğe benzer bir yanının olabilmesi için, Müslümanların mevcut doğurganlık oranının azalmasının başka faktörlerle telafi edilmesi gerekir. Sadece bir göç ve (ya da) yoğun din değiştirme, ilân edilen nüfusun "ikamesine" imkân sağlayacaktır. En baştan söyleyelim, genel olarak göçün olağanüstü biçimde arttığı fikri sadece Fransa için değil, aynı zamanda AB ülkeleri için de yanlıştır. Özellikle Fransa için 2009'da göçmen nüfusundaki artış oranı (1000 için) 1,1 idi ve neredeyse 1980'den beri aynı kalmıştı; Birleşik Krallık'ta daha fazla olduğu kuşkusuz (3), ancak Almanya'da, yine 2009'da eksideydi (-0,7) ve tabiî göç, başta AB bünyesindeki Avrupa geneli olmak üzere yaklaşık 30 yıldır istikrarlı bir seyir izledi.[38]

Gerçekte sadece bu veriler bile Müslüman göç istilâsı ve bir

---

[37] *Lettre d'information sur l'Europe et la PESC*, Şubat 2003, s. 18

[38] Alexandre Adveev, Tatiano Eremenko, Patrick Festy, Joelle Gaymu, Nathalie Le Bouteillec ve Sabine Springer, "Populations et tendances démographiques des pays européens (1980-2010), *Population*, 66 (1), 2011, s. 120.

halkın bir başkasıyla "yer değiştirmesi" ihtimalinden bahseden tezi geçersiz kılmaya yeter aslında. Yine de ayrıntılara girelim. Insee tarafından doğum yerine bakılarak yapılan dağılıma göre, Mağrip kökenli halkların (geçmişteki ve mevcut durumdaki akınları bakımından) 2008'de Fransa'ya göç edenlerin %30'unu (diğer Afrika ülkeleri için %12,5, Asya için %14,2 ve Amerika ile Okyanusya için %5,3'e karşı) temsil ettikleri doğruysa da, Avrupalıların payı %38 oldu.[39] Her ne kadar 1990'lı yılların sonlarından itibaren başta Tunus, Cezayir ve özellikle de Fas'tan gelenler olmak üzere Müslüman ülkelerden yüksek sayıda göçmen girişi olduysa da, Nisan 2004'te Sosyal İşler Bakanlığı (Göç ve nüfus dairesi) tarafından yayımlanan ve Jonathan Laurence ile Justin Vaisse[40] tarafından alıntılanan Lebon raporunun da gösterdiği gibi, Asyalıların (özellikle Çinlilerin ama aynı zamanda –Müslüman olmayan– Güneydoğu Asya vatandaşlarının), AB üyesi olmayan Avrupalıların ve sonunda Güney Amerika olduğu kadar Kuzey Amerika vatandaşlarının payının dikkate değer ölçüde arttığı anlaşılmıştır. Sadece 1999 ile 2002 arasında Fransa'ya Çinli göçü on ikincilikten (dördüncü olan Tunusluların hemen ardından) beşinciliğe yükselmiştir.[41]

Şimdi de çok daha şematik biçimde AB'ye göçmen akınını bütün olarak inceleyelim. Bu konuya damgasını vuran olay, Doğu Avrupa kaynaklı göçün zıvanadan çıkmasıdır: Polonyalılar, Almanya, Hollanda ve Birleşik Krallık'taki yabancı göçmenler arasında sayıca en fazla olan millettir.[42] Ve Romanyalılar bugün

---

[39] Kaynak: Insee, Recensement 2008 www.insee.fr. Yüksek Entegrasyon Konseyi'nin tanımına göre bir "göçmenin" yurtdışında yabancı olarak doğmuş, Fransa'da yaşayan ve potansiyel olarak Fransız vatandaşlığını almış ya da yabancı olarak kalmış kişi olduğunu hatırlayalım.

[40] Jonathan Laurence ve Justin Vaisse, *Intégrer l'islam*, *op.cit*, s.46.

[41] Xavier Thierry, "Evolution récente de l'immigration en France et éléments de comparaison avec le Royaume-Uni", *Population*, 59 (5), 2004, s. 736. Çin göçünün Avrupa'da ilerleyişiyle ilgili daha fazla ayrıntı için, tamamen bu konuya ayrılmış *International Migration*'ın sayısına bakacağız. (cilt 41, 2003)

[42] 2008 rakamları (A. Adveev *et alii*, "Populations et tendances démographiques des pays européens (1980-2010)", art. Cité, s.79)

AB'nin diğer ülkelerine yönelen ilk göç akını oluşturmaktadır (2008'de 340 bin kişi), hemen arkalarından (266 bin ile) Polonyalılar gelir.[43] İster bir başka Avrupa ülkesinden ister dünyanın geri kalanından gelsinler, ayrım yapmaksızın AB devletlerine göç edenler arasında Faslılar, Polonyalılardan (157 bin kişi) 100 bin kişi ve Romanyalılardan da yaklaşık 230 bin kişi daha az olmak üzere bir farkla üçüncü sırada gelmektedir. Kuşkusuz Faslılar genelde Müslümandır ve Avrupalı olmayan en önemli göçmen grubunu oluşturmaktadırlar, ancak onların hemen ardından Çinliler (97 bin) gelmektedir. Avrupalı olmayan ilk on göçmen ulusu topluluğu arasında, çoğunluğu Müslüman olan sadece 3 ülke (yani Fas dışında, 81 bin kişiyle üçüncü sırada Arnavutluk ve sadece 51 bin kişiyle sekizinci sıradaki Türkiye) ile karşılaşırız.

Aslında önce Nisan 2012'deki cumhurbaşkanlığı seçiminin iki turu arasında, sonradan yerine geçecek olan kişiyle zıtlaştığı tartışma sırasında Nicolas Sarkozy'nin yaptığı gibi, gerçek sorunun yasal sürelerini aşmış göçmenler olduğunu söyleyebiliriz. Senatonun isteği üzerine hazırlanan 2006 raporu, kaçak durumdaki yabancıların çoğunun yasal giriş yaptıklarını, ancak genelde sadece yasal ikamet sürelerini aşmış olduklarını gayet güzel ortaya koyuyor; dolayısıyla bunların çoğu resmî göç olarak kaydedilmiş durumda.[44] Ancak efsanenin içine sığabileceği bu kıyamet günü görüntülerinin girebileceği bir bulanık bölgeye ihtiyacı vardı. Öte yandan, örneğin Fransa için yasal olmayan girişlerin sayısı yılda 10 bin ilâ 20 bin kişidir, bunların arasında Afrikalıların yanı sıra, çok sayıda Çin ve Güneydoğu Asya vatandaşı bulunuyor.[45] Tamamen hipotez olarak, küresel göçün çok küçük bir kısmı resmî eğilimleri tersine çevirebilir.

Ayrıca yeni Avrupa popülizminin söylemlerinde, çalışkan

---

[43] "Migrants in Europe. A statistical portrait of the first and second generation", *Eurostat Statistical Books*, 2011, s.18.

[44] Georges Othily ve François-Noel Buffet, "Immigration clandestine: une réalité inacceptable, une réponse ferme, juste et humaine", Rapport de la commission d'enquête du Sénat, No: 300, Nisan 2006.

[45] Jonathan Laurence ve Justin Vaisse, *Intégrer l'islam*, *op.cit*, s.46.

göçmenlerin aksine tembelleşen bir göçmen grubuyla karşı karşıya kalacağımızın söylendiğini duyuyoruz.[46] Bununla birlikte –ve bu fikrin tersine– Fransa'ya gelen göçmenlerin %65 kadarı hâlâ çalışmaya ya da okumaya geliyor (Büyük Britanya'ya %59), oysa bunların sadece %20'si ailevî nedenlerle geliyor (Büyük Britanya'ya %21).[47]

Hepsi din mi değiştirdi?

Şurası muhakkak, eğer Avrupalı Müslümanlar kendilerinden beklendiği gibi büyük bir karmaşa yaratmak istiyorlarsa, çoğalmak için başka bir yol bulmaları gerek. Göçün çoğalmaya yetmeyeceği açık, dolayısıyla çoğalmanın çarelerini araştırmaları gerekiyor, yoksa birkaç sene içinde, evlerinde 1,5 milyar sınırına dayanma avantajı bulunan – diğer bir deyişle, Mağrip'in engin toprakları üzerindeki ölü noktanın kuşak yenileme oranı dikkate alındığında, yaklaşık 90 milyon nüfusluk bir toplamı oluşturan Faslılar, Cezayirliler, Tunuslular, Libyalıların aksine kendi ülkelerini boşaltabilme ufkuna sahip olan – Çinliler tarafından yutulacaklar! O halde son çare din değiştirmek, ama bunun da sahiden kitlesel olması gerek.

2011'de, *The Independent*'ta açıklama mahiyetindeki bir makale, İngilizler'in İslâm tarafından din değiştirmeye uygun bir makine olarak kabul edildiği iddiası üzerine kuruluydu. Alt başlıkta, lafı dolaştırmadan, din değiştiren İngilizlerin sayısının 10 yılda ikiye katlandığı söyleniyordu.[48] Makaleden öğreniyoruz ki, klasik tahminlerde Birleşik Krallık'ta din değiştirenlerin sayısı 14 bin ilâ 25 bin arasındadır, fakat *düşünce kuruluşu* Faith Matters tarafından yapılan yeni bir çalışmaya göre bu sayı Fransız ve Almanların durumuna yakın (Faith Matters'a göre yılda 4 bin din

[46] http://www.polemia.com/article.php?id=1907.

[47] 1999 ile 2001 arasında elde edilen rakamlar. (X Thierry, "Evolution récente de l'immigration en France et éléments de comparaison avec le Royaume-Uni", art . cité s.755-756).

[48] Jerome Taylor ve Sarah Morrison, "The islâmification of Britain: record numbers embrace muslim faith", *The Independant*, 4 Ocak 2011.

değiştirme), her yıl düzenli olarak yaklaşık 5 bin İngiliz din değiştiriyor, ama 2001'de 60 bin 699 olan rakam, 2011'de 100 bine tırmanıyor.

Böyle rakamlar karşısında şaşkına dönebilir, Avrupa'nın İslâmlaşma kurbanı olduğu hissine kapılırsak yenildiğimizi itiraf edebilir, ya da tersine inananları fetheden bu ordunun bir parçasıysak yendiğimizi söyleyebilir ve (efsanenin beslenmesine katkıda bulunan) bazı İslâmcı medya kuruluşlarıyla birlik içinde İslâma mensup müminlerin sayısının diğerlerine nazaran 10 kat arttığını gururla haykırabiliriz.[49] *10 kat fazla*! Fanatik Müslüman ile paranoyak Avrupalı, bu tür hayalî sonuçlar çıkarmaya birbirinden hevesli zaten. Dindar Müslüman din adamlarının dileği ile uyanık Müslüman karşıtının korkusu arasında bir tür ittifak, bir hayal birliği vardır. Soruyu sormayı es geçelim: *on kat fazla*... bu tam olarak ne? Zira Pentekostal* Protestanlar tarafına bir göz atacak olursak, ülkede sayıları sadece 7 yılda (1998'den 2005'e %34)[50] üçte bir kadar artmıştır, bu da temel olarak din değiştirme oyunlarıyla. CSA'nın yaptığı bir araştırmaya göre, Fransa'da da bu tür bir Protestan artışı oldu.[51] Acaba Almanya'da Yahudilerin

---

[49] Örneğin Müslüman internet sitesi Ajib.fr'de bunu okuyabiliriz.

* Avanjelistler içinden 1900'lü yılların başında yurttaşlığını pekiştirmiş olan afro-amerikalılar arasından türeyen, köktendinci bir Hıristiyan akım. 100 milyon kişi üstünde etkili olduğu kabul edilmektedir. Öteki protestan geleneklerin aksine, eşitlik ve ırklar arası eşitlik düşüncesi, geniş bir katılımın dolaysız aracısı olmuştur. Bu nedenle 60'lı yıllarda Amerika'da nüfuz alanı genişlemiştir. Kadın vaizleri de vardır. Tanrının insan kulunun bedeni vasıtasıyla konuşabileceğine inanırlar: Hikmet, bilgi, iman, şifa, mucizeler, kehânet, kötü ruhları seziş, bilinmeyen diller ve dillerin yorumuna inanış bu bağlamdadır. Amerika'da kurucu muhafazakâr doktrin üzerinde etkilidir. ABD ve İngiltere'de siyahların veya göçmenlerin devam ettiği kiliseler, Pentekostal kilisenin nüfuzu altındadır. *–y.n.*

[50] *L'Atlas de religions*, hors-série La Vie/Le Monde, 2011, s 132.

[51] Fransa'da 1997-2007 arasında Protestan sayısının nüfusun %3 ilâ %4'ü oranındaki artışının temel olarak evanjeliklerin artışına bağlı olduğunu (*Réforme,* Haziran 2007) gösteren CSA/La Croix/Réforme araştırması. Bu artış muhtemelen biraz abartılı.

1955'te 53 bin 700 olan sayısının 2005'te 107 bine çıkmasından, yani 10 yılda ikiye katlanmasından da etkilenmemiz mi gerekiyor?[52] Cevap belki de, ülkenin İslâmlaşması hakkındaki yaygaracı makaleden 4 gün sonra, hafif ironik bir başlıkla yine *Independent*'ta yayımlanan makalenin içindedir: "Hatalar ve unutulmuşluklar: Olayların sıkıcı gerçekliğine takılıp kalmayalım – tek istediğimiz güzel bir başlık.[53] Aslında birkaç gün önce ülkenin İslâmlaştığını duyuran koca koca renkli puntolu başlık – ve aynı gazetenin meslektaşlarına karşı çok eleştirel ikinci makalesinin yazarının tahlili– içeriğine hiç uymuyor, çünkü verilen rakamları kabul edersek, basit bir hesaplama yapmak bizi 60 milyonluk bir ülkede 600 kişiden birinin İslâma geçtiği, ve de belirtilen din değiştirme ritmini esas alırsak da 20 yıl içinde 300 kişiden birinin İslâm'a geçeceği sonucuna götürür; Birleşik Krallık o zaman ... 6000 yılda çoğunluğu Müslüman bir ülke haline gelir! Gazeteci şakacı bir tonla, bu da önümüzde biraz daha zaman var demek diyerek yazısını bitirir.

Fransa'da rakamlar, (en düşük) 30 bin ile (en yüksek) 70 bin din değiştirme arasında seyreden tahminlere denk düşer.[54] İçişleri Bakanlığının dinlerle ilgili Merkez Büro eski şefi Didier Leschi'ye göre, günde yaklaşık 10 kişi din değiştiriyor, bu da yılda 3600 eder. Öte yandan, Leschi'ye göre, 19. yy'da daha ziyade Sufi İslâm'ın uyguladığı bir oryantalist büyülenmeye kadar uzanan daha entelektüel bir din değiştirmeden, sitelerde faaliyet gösteren hısmane bir din değiştirmeye geçiyoruz. Kısacası, umut arayışını elitist bir din değiştirmeyle pekiştirmeye çalışan düşkünlere daha fazla hitap eden bir din değiştirme arasındaki tezat-

---

[52] Kaynak: *Jewish People*, Policy, Planning Institute, 2005.

[53] Guy Keleny, "Errors and omissions: Forget the boring facts – all we want is a really clever headline", *The Independant*, 8 Ocak 2011.

[54] "Les nouveaux convertis a l'islam", La Croix, 24 Ağustos 2006. Claire Chartier, din değiştirenlerin sayısını 2006'da 60 bin olarak tahmin eder. ("La France des convertis") *L'Express*, 24 Ocak 2006, Jonathan Laurence ve Justin Vaisse ise aynı dönemde 50 bin kişi tahmininde bulunur (*Intégrer l'islam, op. Cit*).

la karşılaşacağız. Bu tür bir ikiz bölümlülük biraz kolaycı görünüyor. Çünkü her şeyden önce, kent merkezlerindeki Budizmvari bir İslâm[55] diye adlandırabileceğim, yok olup gitmenin uzağındaki bir Sufizme gösterilen ilgi dalgası tam olarak yenilenmektedir. Çünkü daha sonra, hısmane din değiştirmelerde bile toplumsal konformizmden kaynaklanan evlilik nedenlerinin dışında, çok daha içtenci (bireyselci), daha ayniyetçi (varsayılan geleneksel kökenlere kavuşma) ya da sosyolojik ve hattâ siyasî olarak (Örneğin Malxom X'in imajıyla, altermondiyalist, yeryüzü cehenneminde yananların dinî olarak İslâm)[56] daha bağlanımlı sayısız eğilimlerle karşılaşırız. Genel istihbarata göre, başta Selefi ve Tebliğ hareketlerinden olmak üzere radikal İslâma yakın olan 1600 kişi din değiştirmiştir, bu da din değiştirenlerin %2'sine denk gelir.[57] Meselâ din değiştirenlerin hepsi en radikaller olsa, bundan kuşku duymayız, çünkü dünyanın bütün dinlerindeki durum budur. Yeni gelen genelde hep daha heyecanlıdır, daha sert, daha aşırı uçtadır. Ancak Selefizm ille de sanılan radikalliğe gönderme yapmayan bir kapsamı ifade eder hale gelmiştir; yeni müritleri belli bir türde giyinmek, davranmak, yemek yemek gibi, kısaca bir "selefi tarz" tutturabilirler, tıpkı bazı gençlerde diğeri gibi ayrımcı, o halde etkileyici "gotik tarz" olması gibi.

Her halükârda, her ne kadar Müslüman olmak, Protestan hareketlere katılmaya nazaran çok daha kolay, gayriresmi, kişisel olsa da, bu din değiştirme ritminin şaşırtıcı bir yanı yoktur. Vaftiz yoktur, suya batırma yoktur, bir kütüğe kaydolmak zorunlu değildir; *şehâdet* getirmek, başka bir deyişle, Allah'tan başka

---

[55] Raphaël Liogier, *Une laicité "légitime". La France et ses religions d'Etat*, Paris, Entrelacs, 2006, s. 131-137.

[56] Loic Le Pape, mistik din değiştirmeler, hısmane din değiştirmeler (aykırılıkla mücadele) evlilik yoluyla din değiştirmeler ve daha politik din değiştirmeleri birbirinden ayırır. ("Les nouveaux convertis de l'islam", *La Croix*, 24 Ağustos 2006)

[57] İçişleri Bakanlığının dinlerle ilgili Merkez Bürosundan 2006'da gelen rakamlar. Bu kadar kesin bir değerlendirme biraz şüpheli görünse de Loic le Pape da böyle der.

Allah yoktur ve Muhammed Onun Peygamberidir" diyerek inancına tanıklık etmek yeterlidir. Din değiştirmenin akışkanlığını büyük ölçüde kolaylaştıran bu çok zayıf formüle rağmen, bunların sayılarını AB geneline vurursak, günde 40 kadar din değiştirmeyle karşılaşırız.[58] Yeryüzünün tamamında şaşkınlık verici –neredeyse üslü– sayıda Protestan Hıristiyanlığa ve pentekotluğa [*Pentekostal*] geçişlerle karşılaştırılamayacak bir ritim: Örneğin Çin'de günde 10 bin![59]

Büyük ölçekteki bu yoğun evanjelizasyon sayesinde, düşük ölçekte 2050'de Hıristiyanların sayısı, 1990'daki sayıyı ikiye katlayarak 3,52 milyara ulaşacak.[60] Yüksek bir ölçekte ise, kiliseleri yakında %44'ten[61] fazla Hıristiyan toplayacak olan pentekotizmin giderek artan hâkimiyetiyle, Hıristiyanlık insanlığın dörtte üçünün dini haline gelecek.[62] Bu kez reel olarak yoğun olan bu din değiştirme hareketiyle, tarihin en hızlı dinî ilerlemesine tanık oluruz, 1 yy'dan az bir süre içinde 0 ilâ 500 milyon mürit.[63] Yeryüzünün tamamı bu neo-evaljelist deprem dalgasından etkilendi. Öncelikle, sağlam olduğu şüpheli olan dönme yöntemleriye dinî yapısı birkaç on yıl içinde tamamen tepetaklak olmuş olan Latin

---

[58] Fransa'daki Müslümanların (5 milyon) sayısının yüksek ortalama değerlendirmesine ve AB bünyesinde (20 milyon) Müslümanların ekstra yüksek değerlendirmesine bakacak olursak, bu durumda Avrupa ortalamasını bulmak için Fransa'daki din değiştirmeleri (günde 10) 4 ile çarpmak gerekir ki bu da günde 40 kadar din değiştirme sayısını verir.

[59] Patrice de Plunkett, *Les Evangéliques a la conquête du monde*, Paris, Perrin, 2009.

[60] "Tableau Prospective 2050", Jean-Pierre Denis ve Alain Frachon (dir.) L'Atlas des religions pays par pays. Les clés de la géopolitique, coédition La Vie/Le Monde, Paris, Malesherbes Publications, 2007, s. 19.

[61] Henri Tincq, *a.g.e.*, s.47.

[62] Walter Hollenweger, "Le pentecôtisme, avenir planétaire du christianisme?" in Blandine Chélini-Pont ve Raphaël Liogier (dir.), *Géopolitique du christianisme*, Paris, Ellipses, 2003, s. 149.

[63] David B. Barratt, *World Christian Encyclopedia. A Comparative Survey of Churches and religions in the Modern World AD 1900-2000*, Oxford, Oxford University, Press, 2001.

Amerika.[64] Kuşkusuz burada kültürel bir yön değiştirme hipotezini tartışmak mümkündür! ABD'de en az 2000 müminle gösteri-âyinler düzenleyen gerçekten dev kiliseler, *megakiliseler* bulunuyor. 1970'te ABD toprakları üzerinde bunların sayısı hepi topu 20 kadardı, 1990'lı yılların ortalarında sayıları zaten 400'e ulaşmıştı ve Mart 2008 itibarıyla bin 327 tane sayıldı.[65] 2000'li yılların başlarından itibaren bu kiliseler, Müslüman dünyanın göbeğinde bile yayılıyor, Ortadoğu'da, Mağrip'te; Sahara altı Afrika'yı saymıyoruz bile, çünkü şimdilik kendi avantajlarına dönmüş bulunan gerçek bir evanjelizasyon savaşı sürdürüyorlar.[66]

Hıristiyanlığın –neo-evanjelist ve pentekotist versiyonuyla– ilerlemesi, kuşkusuz İslâm'ın ilerlemesinden (istisnasız, dünyanın Okyanusya'ya[67] kadar uzanan her bir köşesine yayılmış biçimde) çok daha global, çok daha dinamik olduğu inkâr edilemezdir. Dünyadaki Müslüman nüfusun 2030'a kadar tırmanmaya devam edeceği ve 2,2 milyara ulaşacağı kesindir, ancak giderek daha gevşek bir biçimde: 2000'den 2010'a kadar %2,1'lik bir artıştan sonra, 2010 ile 2020 arasında %1,7'den fazla, 2020

---

[64] David Martin, *Tongues of Fire: The Explosion of Protestanism in Latin america*, Cambridge, Blackwell, 1990; Jean-Pierre Bastian, "Pentecôtisme latino-américain, logiques de marché et transnationalisation religieuse", in Jean-Pierre Bastian, Framçoise Champion ve Kathy Rousselet (dir.), *La Globalisation du religieux*, Paris, L'Harmattan, 2001, s. 99-112.

[65] Sébastien Fath, "La projection géopolitique des megachurches évangéliques américaines", *Revue internationale de politique comparée*, cilt 16, No:1, 2009, s.99.

[66] Cédric Mayrargue, "Pluralisation et compétition religieuses en Afrique Subsaharienne. Pour une étude comparée des logiques sociales et politiques du christianisme et de l'islam", *Revue internationale de politique comparée*, cilt 16, No:1, 2009, s.83-98; Sandra Fancello, "Les défis du pentecôtisme en pays musulman (Burkino Faso, Mali)", *Journal des africanistes*, 77-1, 2007; Laurent Fourchard, André Mary ve René Otayek (dir.) *Entreprises religieuses transnationales en Afrique de l'Ouest*, Paris, IFRA-Karthala, 2005.

[67] Yannick Fer, "Les réseaux missionnaires évangéliques en Océanie: mobilité intergénérationnelle et reconfigurations du militantisme chrétien", *Revue internationale de politique comparée*, cilt 16, No:1, 2009, s.119-133.

ile 2030 arasında ise %1,4'ten fazla bir artış beklenmemektedir. Artış eğrisindeki bu ezilme, özellikle Asya'da, Amerika'da, Ortadoğu'da, Kuzey Amerika'da ve ... Avrupa'da hassastır.[68]

[68] "The future of the global muslim population. Projections for 2010-2030", *Pew-Templeton, Global Religious Futures*, Pew Research Center, s. 13, 16-17.

3
Pasif istilâdan kastî akına

Sıkıyönetim

Müslüman sanılanların doğum oranlarının gelişim eğrilerini, göçmen akınlarını ya da din değiştirme oranlarını ya da en azından bu konuda bilebildiklerimiz oranları ne kadar incelersek inceleyelim, sonuçta ne dünya genelinde ne de Avrupa'da (hattâ Avrupa'da daha az) İslâm'ın gösterişli bir tırmanışta olduğu sonucuna varamayız. O halde, kelimenin mistik anlamıyla, geçerken "bizi"de süpüren bir Müslüman seli tasavvurunun sebebi ne? Acaba bir Müslüman, sadece Müslüman olduğu için bir başka dinin müminin daha fazla mı hesaplanıyor? Hiç kuşkusuz böyle! Müslümanları saydığımız zaman, sadece dinî bir halkı saymayıp, bir tehdidin yoğunluğunu hesaplıyoruz. İşte bu yüzden her bir din değiştirme, her bir doğum, her bir göç her zaman tekliğinden daha fazlasını temsil ediyor.

İslâm karşıtı cinbilimin tekanlamlı perspektifinde İslâmcılığın her bir işareti bir komplonun köksaplarını oluşturuyor. Görülmesinde sakınca olmayan şey gösterdiğinden daha fazlasını saklıyor. Başka bir deyişle İslâmcılık ne kadar kendini gösteriyorsa, (gösterdiğinin arkasında) o kadar çok şey saklıyor, ki bu da büyük bir tehlike. Her şeyden önce çarşaf korkusu buradan geliyor: Sokaklarımızda kamudan saklamak için göstere göstere örtülen yüzler sergisi. Medyatik bir şahsiyetin din değiştirmesi de kitlesel din değiştirmelere *açık* bir kanıt oluşturabilir: Futbolcular Frank Ribéry ve Nicolas Anelka ya da rapçi Akhenaton, ne kadar sayıca az olsalar da kötünün geri döndürülemez ilerlemesinin belirteçleri haline gelir.

Ortak noktaları Müslüman olmak olan Fransa'da Arap, Manş

ötesinde Pakistanlı, Almanya'da Türk, bundan böyle "bize" boyun eğdirmeyi düşünen aynı kardeşliğe bağlıdır. Artık sadece "rahatsız edici", "pis", "gürültücü" "tavşanlar gibi üreyen", zaten 1950 ve 1960'lı yıllarda parmakla gösterilen transit işçi yığınları değiller; 1980'lerdeki gibi, artık onları "parazitler" ve ekonomik sistemden "yardım görenler" olarak kınamakla yetinmiyoruz; onlar hâlâ birçoklarının gözünde bütün bu sıfatların hepsi, hattâ daha da fazlası; artık kötülüklerinin bilincindeki istilâcılar, güç sahibi teröristler ve Avrupa değerlerini tasarlayarak yıkma uzmanı mühendisler olarak görünüyorlar.

Hıristiyan kökenli bir Avrupalı mevcut krize, namusuyla, yiğitçe maruz kalırken, iç düşman haline gelen Müslüman, o sistemden (çürümüş aydın sınıfının desteğiyle) endişe duymaksızın yararlanıyor, yaldızlı sözlerle aldatıyor ve elbette, buna vakti olduğu için, ona bu bahşedildiği için, frenlemez biçimde üremeye devam ediyor, üstelik cinsel âdetlerinin içerdiği bütün vahşetle. Neredeyse yaşama nedeni olan, tek gelir kaynağı haline gelen ailesel para yardımları sayesinde yaşıyor, Avrupalının emeğinin meyvesini, onu fakirleştirerek kendi lehine çevirip, Avrupalının sosyal acısından yararlanıyor. Gizlice düzenlenen faaliyetlerden iyice bilgi sahibi olduğundan emin olan kendi öz teyzem, durumun vahameti hakkında son derece kötü biçimde kandırılmış halkı aydınlatmak amacıyla bana düzenli olarak elektronik mesajlar gönderiyor. Mesajlarından biri, tam da cumhurbaşkanlığı seçimleri döneminde, Mayıs 2012'de ulaştı, mesajda, binlercesi bulunan, tipik bir sanal Bay Muhammed'in durumunu anlatıyor, tamamen sosyal yardımlarla yaşayan bu ahlâksız Müslümanın, herkesin bildiği çok eşliliği, bir sürü çocuk ve çeşitli dalavereler sayesinde, işsiz güçsüz haliyle ayda 10 bin avro gelir toplamayı başardığını söylüyor. Kimse ona itiraz etmeye cesaret edemediği için Bay Muhammed, ülkenin gerçek efendisi haline geliyor.

Öteki, aşamalı olarak tamamen Müslüman oluyor ve bu sıfatla, kendisiyle aynı tözden birleşik bir planı izliyor, bu, hayat tarzıyla başlamak üzere Avrupalılara kendi varlığını dayatma planıdır. Bu aynı his, eski Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin rakibi François Hollande ile seçimin iki turu arasında, 2012 baharında

bir televizyon programında eskiden kendisinin de yabancıların (AB vatandaşları dışındakiler zaten bundan yararlanıyor) yerel seçimlerde oy kullanmalarından yana olduğunu, ancak artık fikrini değiştirdiğini söylediğinde ortaya çıkıyor. Bu dönüşün sebebi ne? Eski cumhurbaşkanı yabancılardan çoğunun *bazı* ülkelerden (Müslüman olduğunu anlıyoruz, çünkü Sarkozy, rakibinin şaşkınlığı karşısında, üzerine basa basa ne demek istediğinin illâ ki görüldüğünü söylüyor) geldiğinin bilinciyle, sonuçta bir cemaatçilik riskinin bulunduğuna işaret ediyordur. Tercüme edelim: Sözü edilen yabancılar gayri Müslimler olsaydı, yerel seçimlerde bunlara oy kullanma hakkı verilmesinde hiçbir sakınca olmayacaktı. Ama mademki bunlar Müslüman, herkes bunların genel çıkar ya da önemsiz özel çıkar aleyhine olmak üzere, kendi dinsel buyrukları doğrultusunda oy kullanabilirler.

Bu önyargı sadece yabancıları değil, aynı zamanda Müslüman Fransız vatandaşlarını da bütün olarak hedef alıyor. Eğer bu *cemaatçilik* ilkesini akılda tutmasak, Müslümanların tamamen İslâm lehine dönecek olan bir oyun karşısındaki güvensizliğini anlayamayız, oysa aslında seçim tercihlerinin belirleyici faktörleri, tıpkı diğer vatandaşlar için olduğu gibi, toplumsal, coğrafî, kültürel ve ekonomik durumlarıdır.[1] Kuşkusuz bu oy geleneksel olarak daha soldadır, bu da bu halkların sosyo-ekonomik durumları bakımından açıklanabilirdir, ancak artık Ulusal Cephe dâhil siyasî yelpazenin bütününe dağılmıştır. 2012 cumhurbaşkanlığı seçimi belki de bu açıdan bir istisna teşkil edebilir, çünkü bu kez bir "Müslüman oyu" var gibi görünüyor, ancak bu, sanki kampanya süresince eşi benzeri görülmemiş biçimde ortalığı kırıp geçiren bir Müslüman karşıtı seçim kovuşturması nedeniyle dışarıdan oluşturulmuş bir oy. Ve dahası: Bu oylar adaylardan birine olumlu olarak değil, tersine Müslüman karşıtı olduğu herkesçe ve abartılı biçimde bilinenlerden bazılarına karşı olumsuz olarak birleşiyor.

Eğer bir kolektif desenin varlığına yönelik olduğu kabul edi-

[1] "L'illusion du bloc éléctoral musulman", in J. Laurence ve J. Vaisse, *Intégrer l'islam*, *op.cit*, s. 239-269.

len bir kör korku olmasaydı, –birkaç yüz genç kızın bazı banliyölerde çarşaflarıyla dolaşması– Cumhurbaşkanı'nın 2009 baharında Versailles'da toplanan bir Kongre'de bir savaşı deklare etmesine neden olmayacaktı.[2] Ardından bakanlar, milletvekilleri, aydınlar, hattâ sanatçılar, kimi zaman endişe veren bir konsensüs atmosferinde eşi görülmemiş şiddette eleştiri okları fırlatarak, kamuoyunu bir anda kinci bir mahkemeye çevirecek kadar öfkelendiler. Ülke, geçimsizliklerini unutarak, dev ve apaçık bir tehlikeyle mücadele etmek için birlik olmuş gibi göründü. Savaşa girmenin nedenleri de iyi bilinen ancak kimi zaman birbirine karışan beş sicili harekete geçirdi.

Feminist sicilde, genellikle çevre baskısıyla dayatılan (akıllarda birbiriyle karıştırılan) nikap, çarşaf ya da burkanın kadının saygınlığına ters düştüğü, köleliğini simgelediği, kadın sünneti ve zorla evlendirmenin de kabul edilemeyeceği belirtildi. Cumhuriyetçi sicilde, çarşafın "bizim" değerlerimize, hattâ modernliğe yönelik bir provokasyon olduğunu, çünkü kamusal alanda yüzünü göstermenin bir vatandaşlık görevi hattâ bir insanlık görevi olduğuna (o halde bu kadınlar insan değildi) değinildi. Güvenlik siciline göre, çarşaf giyenlerin köktendinci olduğu ve teröristleri desteklediği belirtildi: Adi suçluların bu örtüyü kamuflaj olarak kullanma ihtimaline karşı, kamu alanlarında yasaklanması gerekti. Teolojik sicilde de çarşafın Kur'an'ın bir emri olmadığı ve anlamının tamamen siyasî olduğunun altı çizildi; dolayısıyla çarşaf giyenler iyi Müslüman değildi ve Kutsal Kitabı yanlış yorumluyorlardı. Hükümet üyelerini, her şeyden tamamen elini eteğini çekme yolunu seçmiş olan Azize Claire düzenine inananların Kutsal Kitapları yanlış yorumladıklarını ve bunun sonucunda da kötü Hıristiyanlar olduklarını söylerken düşünebilir miyiz? Haklı olsunlar ya da olmasınlar ne önemi var, siyasilerin amacı, Müslümanların zorlayıcı hayat kurallarını benimseyebileceklerini, çok iyi müminler olduklarını ya da gerçekten belli türdeki (kesinlikle Cumhuriyeti ya da demokrasiyi değil) ticarî ve tüketici Batılı top-

[2] Sarkozy: "La *burqa* n'est pas la bienvenue sur le territoire de la République", *Libération*, 22 Haziran 2009.

lumunu reddettiklerini göstermektir. Elbette, aydınlar ya da her sınıftan *insan* aracılığıyla gerçek İslâmın ne olduğunu ifade etmek isteyen başörtülü genç kızlara uygulanan şiddeti düşünmek gerekiyor.

Son olarak salgın (hattâ bütün kıtayı sarmış olan!) sicili bu kolektif takıntının anahtarını verir: *Çarşaf* sitelerimizi istilâ eden köktendinci kangrenin ürünüdür; "buna" bugün izin verirsek, yarın "çok kötü" olacak. Sadece bugün bir mikrop, mikropla yayılan ama bir enfeksiyon salgınını haber veren bir saldırıyla karşı karşıya kaldığımız hissi böyle bir panik dalgasını açıklayabilir. Her türlü Müslüman ifadesiyle, hattâ en ufacığıyla bile mücadele edilmelidir, çünkü tek bir damlasıyla bile, Elena Çudinova'nın "misyon-romanı" *Notre-Dame de Paris Camisi: yıl 2048*'de[3] kullandığı metaforla söylemek gerekirse, "bir tas kaynar suyun içindeki bir kaşık kahve misali kitle içinde eriyerek, Avrupalının bedenini zehirler". O halde çok geç olmadan, İslâm kanlı kültürüyle tamamen Avrupa medeniteyinin yerini almadan harekete geçilmelidir.

Bir kötülüğün hızla çoğalıp artması karşısındaki bu kolektiif âciliyet hissi olmasaydı, kuşkusuz büyük marketler ya da ayaküstü atıştırmalık satan dükkânlarda sunulan helâl gıdalar, (aslında sadece bütün bir İsviçre Konfederasyonu topraklarında topu topu ... 4 tane olmasına rağmen[4]) İsviçre'de minareler, okullarda sade bir başörtüsü ya da kamu alanlarında çarşaf, bu denli tepki seline neden olmazdı. Bu başka bir dinî ya da başka bir kültürü nitelendiriyor olsaydı, pekâlâ gözden kaçacak olan şey, mücadele edilmesi gereken bir salgın hastalığın sempomları haline dönüşürdü. Ayaküstü yemek yenilen yerde satılan bir helâl sandviç, aslında özel bir gruba hitap eden biyo, gluten içermeyen, makrobiyotik ürünlerin yanında, bir tüketim uygulaması çeşitliliği meselesi değil de bir ulusal güvenlik meselesi haline gelmezdi. Tıp-

[3] Elena Çudinova," *La Mosquée de Notre-Dame de Paris: année 2048*, Paris, Tatamis, 2009.

[4] "İsviçreliler kitlesel olarak yeni minarelerin yapılmasının yasaklanmasını oyladı", *Le Monde*, 18 Aralık 2009.

kı Evry'de olduğu gibi, sadece helâl ürünler satma kararı, bir market zincirinin tavrı; bir pazarlama operasyonu ya da bir girişimcinin dinî tavrı olarak değil, illâ ki bir toprak sahiplenmesi anlamına gelen bir provokasyon olarak algılanacaktır. Aynı biçimde, kamusal alanda bir kadının saçını örten başörtüsü, sadece basit bir ibâdet ifadesi olmayacak; hemencecik onu takan kadının maruz bıraktığı etki ve yeni bir kıyafet kuralı dayatma arzusu olarak tercüme edilecektir. Avrupa'daki Müslüman gençliğin, diğer bütün mezhepleri etkileyen dinî cephenin mevcut yeniden dizilimi arasındaki gerçek ama basit kalan yeni ruhanî yoğunluğu, tıpkı altından kötü huylu bir tümör çıkar korkusuyla bir bene dikkatle bakan endişelenmeyle ölçülecektir.

Bu teşhise beklenmedik destekler Müslüman dünyanın kalbindeki, ("oradan" oldukları için) *ne dediğini gayet iyi bilen* bireylerden de gelebilir, tıpkı El-Kabas gazetesinde, bu "insan ve kültür baskını"ndan endişe eden çok az (!) sayıdaki kişinin öfkesini anladığını, ancak, örneğin, Avrupa'da gerçekten "entegre" olmak istemeyen ve "çoğu saldırıları destekleyen" 45 milyon Müslüman olacağı gibi klişeleri yeniden dillendirip, apaçık bir İslâm istilâsı karşısında Avrupa'daki genel suskunluğu anlamadığını söyleyen ve de sanki her şey (neredeyse) olup bitmiş gibi "Günün birinde Avrupa'yı özleyeceğiz."[5] diyen Kuveytli Ahmed el Sarraf gibi.

Namuslu olmak için fazla Müslüman

2000'li yılların ortasından bu yana, sömürgecilik sonrası küçümsemeyi İslâm'ın yayılması korkusuyla birbirine karıştıran bir Avrupa bakışı, yeni bir duyguyla, Avrupa'yı yıkmayı, kültürünü yok etmeyi hedefleyen bir Müslüman komplosunun varolduğu hissiyle birleşti. Bu komplo tezi, yaygın, engin bir önsezi biçimini alabilir ya da bundan böyle bütün komplocular gibi aydınlıktansa karanlıkta hareket eden liderleri, belli suikastçıları tanımlıyor

[5] Ahmed el Sarraf, "Un jour on regrettera l'Europe!", *Courrier international*, 22 Temmuz 2010.

olabilir. Örneğin, Müslüman Kardeşler ile gerçekten varolan bağları nedeniyle *Fransa İslâmî Örgütler Birliği* (UOIF), bir suikastın merkezinde yer alıyormuş gibi tanımlanır. Temsilcilerinin terörü lanetleyip, meşruluk hattâ reform yanlısı olduklarını beyan etmeleri kendilerini aklamak için umutsuz girişimlerde bulunmalarının ne önemi var? Bu örgütün Fransa İçişleri Bakanlığı'nın birimleriyle gerçekten tehlike arz edebilecek Selefi şebekelerin saptanması konusunda işbirliği yapmış olmasının ne önemi var? Bütün bunlar taktikten başka bir şey olamaz. Zaten UMP'nin eski bakanı Claude Guérant bu örgütü şüpheli bulan tek kişi değildir: Koltuğuna oturur oturmaz, UOIF'ye üstü yarı kapalı bir göndermeyle, bazı Müslüman örgütlerin Yahudi karşıtı vaizlere kapılarını açmakla suçlayan Sosyalist İçişleri Bakanı Manuel Valls'in duruşu da farklı değildir.[6]

Bizzat ben, radyo Europe 1'deki bir tartışma programında gazeteci Caroline Fourest'in karşısında kamuoyuna UOIF'nin 2012'deki yıllık kongresinde bir konuşma yapmayı kabul ettiğimi, bir kermes havasında, binlerce Müslümanı biraraya getiren kongre sırasında ne benim ne de Din Gözlemevi'nden başka bir araştırmacının hiçbir Yahudi karşıtı, Fransız karşıtı, Cumhuriyet karşıtı hattâ demokrasi karşıtı tek bir söz duymadığımızı, oysa her yıl oraya gittiğimizi açıklamak durumunda kaldım. Ancak –hiç araştırmadığını ve hattâ hiç gitmediğini kendisi itiraf eden, ama kulaktan dolma bilgilerle bu yıllık toplantıyı hararetle kınayan– aynı Caroline Fourest, şaşırtıcı bir güvenle benim sorumlusu olduğum Din Gözlemevi'nin Suudi Arabistan tarafından finanse edildiğini (şart kipi bile kullanmadan) blogunda yazmakta tereddüt etmedi. Hayal ürünü olduğu besbelli iddia, üniversitem tarafından hakaret davası açma tehdidi karşısında genç hanım tarafından hemen çekildi. Gerçeği söylemek gerekirse, böylesi tuhaf olduğu kadar temelsiz şüphelerin kasıtlı olduğundan da emin değilim. Hayır, Caroline Fourest iyi bir şey yaptığına samimiyetle ikna olmuştur, kendisini Haçlı seferlerinde sanmaktadır ve bunun

[6] Stéphanie Le Bars, "L'UOIF dans le collimateur de Manuel Valls, au dîner du CRIF a Marseille", <religion.blog.lemonde.fr>, 22 Mayıs 2012.

sonucunda da içinde bulunduğu olgusal yanlışlık şüphe götürmezdir (örneğin merkezimin hiçbir zaman tek bir kuruş almadığımız büyük bir yabancı Müslüman güç tarafından, ne de ne yazık ki Fransız devletinden başka bir kuruluş tarafından finanse edildiği!), ancak kendinde *bir bakıma* doğru olması gereken şeyler söyleme hakkı bulduğuna inanıyorum. Şifrelenmiş "Suudi Arabistan tarafından finanse ediliyor." ifadesi, gerçekte "Şeytanın eliyle yönetiliyor." anlamına geliyor. İslâmlaşmanın trajik tiyatrosunda ılımlı bir analize yer yoktur. Müslüman olmayan bir Avrupalı olarak, ben en iyisinden ya "yararlı bir salak" ya da en kötüsünden karanlık İslâmî güçlerin emrindeki bir hain olabilirim ancak.

Çok yakından takip edilen Müslüman liderlere gelince, siyasî sınıfın yanı sıra hem Fransız aydın kesiminin, kimi zaman da Avrupalı aydınların tam olarak neden olduğunu bilmeden en çok tercih ettiği hedef olan Tarık Ramazan'ın simgeleşmiş durumunu ele alalım. Ön saflardaki önemli bir Sosyalist siyasetçi, bir dilekçenin altında onun imzasını görür görmez, böylesi iğrenç bir isimle bir bağlantısı bulunmasın diye kendisininkini hemen sildirmiştir. Acaba kendisine soyağacı yüzünden, ünlü Müslüman Kardeşler örgütünün kurucusu Hasan el Banna'nın torunu olması yüzünden mi sitem edilmektedir? Yoksa başka bir şeyden mi? Bu dinbilimcisi gerçekten Oxford'da ve Cenevre'de gerçek adıyla dersler vermektedir. Uzun bir sakalı yoktur, Selefiler gibi giyinmemektedir. Medyatik dinsel tartışmalarda mükemmelen sürükleyici olan Ramazan, televizyonda karşısındakilere öfkelenmeden parlak biçimde tartışır. Bütün incelikleriyle, hattâ genellikle mutahaplarından çok daha iyi bir Fransızca konuşur. Kısacası, şok edici ya da provokatör olmanın dışında her şeydir. Öte yandan ırkçılık karşıtı, hoşgörülü konuşmaları mükemmel bir demokrat olduğu izlenimi veriyor. O halde, ilerici çevreler kadar muhafazakâr çevreler, sağcılar olduğu kadar solcular tarafından konsensüsle paylaşılan bu kötü ün nereden geliyor diye kendimize sormalıyız.

Tarık Ramazan'ın konuşmalarından ne kadar örnekler verdiysem, ideolojik bakımdan gayet ölçülü kitaplarının içeriğinden

alıntılar yaptıysam boşuna, bana, "Evet belki ama dindaşlarına hitap ettiğinde farklı, onları kışkırtıyor, Batı nefretini körüklüyor", diye cevap veriyorlar. Üretebileceklerinin ve söyleyebileceklerinin kuşkusuz hepsini değil, ama önemli bir kısmını, Müslüman bir cemaat karşısında dâhil olmak üzere dinleyen, okuyan biri olarak ben, kültürel referanslar dışında dikkate değer bir fark tespit etmedim. Bir başka deyişle, Müslüman cemaate hitap ettiğinde, kendilerine tanıdık gelen kavramları harekete geçiriyor. Ramazan hem medyatik bir aydın hem de Müslüman bir dinbilimci. Burada bir çifte söylem varsa,[7] –toplantıları müminlerinin çerçevesini aşan her dinî lider gibi– bu sadece hem büyük bir topluluk tarafından dinleniyor olmaya karşılık vermek ve hem de cemaatini kızdırmamak adına sergilenen bir çifte baskıdan ibarettir.

Televizyonda yayımlanan ve kendini Batı'yı kangren eden "İslâmî şebekeler"in gizli dünyasına dalmış olarak tanıtan biri, adamımızın çifte söylemini, şeytanî yüzünü "sonunda" doğal ortamında açığa çıkaran bir "özel" araştırma anonsuyla duyurur. Nasıl aldatıldığımı hâlâ hatırlarım. Kamera önce Ramazan'ı açık bir klasik toplantıda, demokrasi ve başkalarına saygı benzeri temaları ele alırken filme alıyor, sonra sesli bir fon giriyor devreye, yapımcı aniden kalbimizin ritmini değiştiren etkileyici bir müziğe geçerken, o sırada güçlükle hareket ettiği izlenimi veren kamera da karanlık koridorlar ve merdivenleri izleyerek bizi Müslüman görünümlü insanlarla dolu karanlık, daracık bir mekâna sokuyor. O sırada kameranın görüntü geçişleri yavaşlıyor ve ardından Ramazan'ın ağzından korkunç sözler dökülüyor, bu sözler seyircinin tam anlamıyla korkuyu kavrayabilmesi için sürekli tekrarlanıyor.

Olağandışı ne diyor peki? Sadece yaşadığı yerdeki devletin kanun aracılığıyla dinî vecibelerini yerine getirmesini yasaklaması halinde yine de her şeye rağmen inanmaya ve dinî vecibeleri-

---

[7] Tarık Ramazan'ın konuşmalarıyla ilgili, bkz. Raphaël Liogier, *Une laicité légitime, op. Cit*, s. 88-91 ve Frank Frégosi, "Tarık Ramadan ou les habits neufs d'une vieille rhétorique", *Chemins de dialogue*, No: 14, 1999, s. 125-151.

ni yerine getirmeye devam edeceğini. Evet itaatsizlik edecek. Bu sahte *düğüm noktası* karşısındaki hayal kırıklığım büyüktü, mizansen, kameranın korkutucu hareketleri, yavaşlamalar, öte-dünyadan gelmiş gibi görünen müzik beni ne şaşırttı ne de heyecanlandırdı. Aslında bu canavardan daha kötü bir süreci, tehlikeli İslâmcı yüzünü ve eğer din ve inanç özgürlüğünü elinden alırsa artık devletin meşruluğunu tanımayacağını itiraf ettiğini öğreniyoruz. Bu bakımdan dindar Ramazan –modernliğin tam da tiranik kanunlara karşı çıkma hakkı talep eden tarihi boyunca, örneğin 1849'da yayımlanan Henry David Thoreau'nun hükümetin acımasızlığı karşısında, itaatsizliği sadece hak olarak değil, zorunlu bir ödev olarak yücelten ünlü kitapçığı *Sivil İtaatsizlik*'den [Civil Disobedience] alıntılarla ve keyfî yönetime karşı 1579'un ünlü Kalvinist metni *Tiranlara Karşı Direnme Hakkı* [Vindiciae contra tyrannos] ile başlayan büyük direniş geleneği içinde – sadece bir modern olarak kalır. Öte yandan ben, devlet emretti diye dinini ve inancını bırakmayı kabul edecek Katolik, Yahudi, Budist ya da başka bir dinden hiçbir samimi inanan tanımıyorum. Ama bu basit söz Ramazan'ın ağzından çıkınca o zaman mükemmel bir ikiyüzlülük hattâ demokrasiye karşı (gizli hafiyelerle çevrili karanlık bir mahzende ilân edilmiş) bir savaş deklarasyonu haline geliyor. Yani komedinin doruk noktasındayız.

Sonunda, Ramazan Beyefendi'yi nihaî olarak görüşüp konuşulmaya değmez ilân etmek için hemen hemen bütün aydınlar tarafından tehdit aracı olarak kullanılan "recmle ilgili moratoryum" meselesine gelelim. Ve Ramazan tarafından yapılan teklifi inceleyelim: Bize, "bir moratoryum çağrısı yapmanın iki avantajı var, biri İslâm'ın adaletinin gerektirdikleri adına bu uygulamaya hemen son vermek, diğeri de günümüzde şeriatı uygulama şartları ve anlamı hakkında derinlemesine düşünmeyi başlatmak" der. Nedir bir moratoryum? Varolan tarafları düşünmeye itmek için bir zaman tanıma yolu. Ama beklerken ve somut olarak, hâlâ recm cezasının yürürlükte olduğu ülkelerde bu bekleyiş süresinde uygulama askıya alınmıştır. Elbette ideal olarak, hoşgörülemez olan bu uygulamanın tamamen kaldırılması gerektiğini talep etmekle yetinebiliriz. Ancak böyle bir istek, hoş ve çok yüce ol-

masına rağmen, Batı'nın bir buyruğu, bir ahlâk dersi olarak görüldüğü sürece örneğin Suudi Arabistan'da çizgileri yerinden oynatabilme şansına asla sahip değildir.

Tarık Ramazan, şahsi sıfatıyla recme tamamen karşı olduğunu, Nijerya dâhil haksız ve zalimce uygulamalara dayanan en arkaikleri de dâhil olmak üzere iyice belirtmektedir.

Tarık Ramazan, Müslüman toplumlardaki şeriat uygulamalarının yorumunu içeren bir tartışma yaratma peşindedir. Ona göre bu yöntem, işleyişin yarattığı zararlara bir an önce son vermeyi, mevcut haliyle İslâm'ı kınamamayı ve tartışmanın ardından moratoryumu bir iç reform sürecinin sonunda nihaî duruma dönüştürmek gibi üçlü avantaj sağlar. Bir yüce ancak gereksiz uzlaşmazlık kılıfı altında, recmlerin yarattığı korkunun sürmesine izin veren büyük ahlâkî ilkelerden ziyade, üretkenliği ayrıcalıklı kılmayı hedefleyen bu pozisyon, adamımız tarafından açıkça belirtilmiştir:

> Müslüman dünyanın derhal (recmleri) kınaması istemek bir işe yaramaz, çünkü zihniyetlerin gelişmesi ve yansıması ancak toplumların iç dinamiklerin hareketiyle mümkündü. [...] Benim amacım, kendi referans dünyamda zihniyetleri geliştirtmektir. Moratoryum, onlara bu cezanın çok acımasız olduğunu söyleyebilirin. Benim zihnimde moratoryum bu cezaların tamamen kaldırılmasına götürecek bir aşamadır.[8]

İlke olarak, pekâlâ bu bakış açısıyla aynı fikirde olunmayabilir, ve Raşid Benzin ya da Muhammed Arkun gibi birçok Müslüman aydın recm cezasının derhal ve tamamen kaldırılmasından yana tavır sergiler. Ancak bu taktiksel seçim, kendi içinde anlaşılabilirdir ve kartal çığlıkları olmadan işitilebilir değildir. Ramazan'ı iyi anladıysam, bu pedagojinin diğer bir avantajı, Müslüman çevrelerde giderek daha yaygın hale gelen "ne kadar az Batılı, o kadar çok İslâmî" biçimindeki akıl yürütmeden çıkmaktır, çünkü moratoryumun fırsat vereceği tartışma, "Müslüman halkların eği-

[8] "Lapidation: Tariq Ramadan appelle a un moratoire", *Le Courrier*, 30 Mart 2005 (propos de Tariq Ramadan recueillis par Christophe Keossler).

timinin" geliştirilmesine, içeriden yumuşamayla modernleşmelerine olanak sağlayacak. Dinî meşruiyetini koruyan bu pozisyonun, İslâma bir teolojik tutarlılık sağladığı da ortada.

Gerçeği söylemek gerekirse, ben daha ziyade ilke olarak recmin, moratoryumsuz, tartışmasız, bir an önce kaldırılmasından yanayım, Ramazan'ın hem teolojik hem pragmatik mantığının modernliğe yönelik bir saldırının iğrenç ve açığa vuran yüzü olduğunu anlamıyorum. Sadece sözlerinin samimi olmadığı, olamayacağı ve açıklamalarının da gerçek olamayacak kadar güzel olması dışında. Ama bunun için Ramazan'a konuşmalarında ifade etmediği niyetler atfetmek gerekir. Ve şu akıl yürütmeyi de eklemek: Şu Müslüman "fazla iyi" konuşuyor, namuslu olmak için kendini "fazla iyi" sunuyor. O halde, ona uzaktan geldiğini gördüğümüz okuma-yazma bilmeyen sakallı Selefiden daha az güvenmek gerek. Bütün hipotezlere göre, Müslüman aydın, güvene layık olmak için her zaman *fazla Müslüman* olacak. Sadece dininden dönmeyi, devleti bilincinin üzerine yerleştirmeyi kabul etmesi halinde güvene layık olduğuna inanabiliriz, ki bu durumu da dinî ne olursa olsun (ya da isterse ateist olsun) hiçbir samimi mümin kabul etmez, hattâ bunu ona sormak dahi düşünülemez.

Hükümete karşı komplo patafiziği*

Hükümete karşı komplo endişesi, öncelikle örgütler ve bazı özel figürler üzerine yoğunlaşır, ardından da, başta cemaatçiler olmak üzere Müslümanların bütününü ilgilendiren bir söylenti olarak yayılır. "Cemaatçi"lik, Avrupa toplumsal yapısında bir ur oluşturdukları, kültürel olarak yerli olmayan, kendi içine kapalı olmanın yanı sıra aynı zamanda mutlak düşmanlar olan Müslüman devletlerle işbirliği içinde ve kendilerine özgü amaçların peşinden giden halklar anlamına geliyor. Cemaatçiler, hukuken Avrupalı olsunlar ya da olmasınlar, öz bakımından yabancılar olarak hem *is-*

* metafiziğin ta kendisini nesnel karşılıklarla ifade eden saplantılı modern muhafazakârlık. Örneğin Kürt, Ermeni, İslâm, terörizm, cinsel tercihler... vb. meselelerde "hayali sorunlar/hayali çözümler" üretme, tespit etme ve "alışılmış mevcudiyete" saldırıyı kanıtlarla gösterme gibi.–*y.n.*

tilâcı, hem de kendilerini kabul eden [yeni] vatanlarına karşı *haindirler*.

Müslümanların, daimi bir "iç savaşı" mümkün kılabilecek olan ve aynı zamanda hükümete karşı komploları da içeren bir süreci ifade ettiklerinden bahseden teorinin üç düzeyinden bahsedebiliriz: Temel ve basit (neredeyse çocuksu) seviye; ideolojik ve jeopolitik seviye; ve sonuçta, *last but not least* [son fakat aynı derecede önemli] olan ontolojik (ya da meselâ metafizik) seviye.

Temel ve basit seviye gizli, paradoksal olarak, eksiksiz fetih planları ve çok özel örgütlerin varlığı gibi göze çarpan özel işaretlerin varolduğunu da tahmin ederek, görünmez ve sessiz bir savaşın sürmekte olduğuna dayanır. Akıl almaz demografik artışın rakamlarının yani soykırımın niceliksel ayağının ekranlarımızdan aktığı "Avrupalıların soykırımı" hakkındaki videonun birinci bölümünü ele aldık; filmin ortalarından itibaren ikinci bölüme geçiyoruz, bu bölümde istilânın niteliksel ayağı yer alıyor ve bir birleşik İslâm *niyeti* olduğu, Müslümanların şaşılacak kadar hızlı üremelerinin tesadüf olmadığı, kendilerini daha iyi konuşlandırmak amacıyla sadece kendi içlerinde üreyerek, amacın yok etmeyi hedefleyen bir ordu haline dönüşmek olduğunu gösteriyor. Fonun gerisinden gelen ses, tehlike içeren bir tonla şöyle homurdanıtor: "Müslümanlar kitleler halindeki varlıklarını hissettirmek ve saldırıya hazır olduklarını göstermek ve ortasında namaz kıldıkları Myrha sokağından başlamak üzere Paris'i işgâl etmek için örgütlenmeye başladılar, sonra Moskova'yı, Atina'yı ama özellikle de Hıristiyanlığın simgesel merkezi Roma'yı da." İstilâcılar, 22 Nisan 2012'de, Piazza Venezia'nın tam ortasında, II. Victor-Emmanuel'in anısına ithaf edilmiş ulusal anıtın önünde, açık havada namaz kılmaya cüret ettiler: Ses, bu sadece İtalyan vatanına değil, aynı zamanda bütün Hıristiyan âlemine yönelik "bir savaş ilânıdır" diye devam ediyor, çünkü 22 Nisan bir kutsal Cuma'ydı. Ses, medyanın bizleri manipüle ettiğini, gerçekleri bizlerden sakladığını, oysa Müslüman liderlerin bizzat kendileri Avrupa'nın uyuşukluğu karşısında henüz tamamlanmamış zaferlerini haykırmaktan geri durmuyorlar, tıpkı (aslında kendi düşüşünü açıkça

önceden söylemeyi başaramamış olan) Kaddafi'nin silâhlarını bile çekemeden Avrupa'nın yakında düşeceği vahyi, ya da Türkiye'nin eski başbakanı Erbakan'ın İslâm'ın yayılmasıyla kıtanın gelecekte fethedileceğine sevinmesi gibi.

Kimi zamanda çok daha belirgin senaryolar planlanır. Meselâ, Sylvain Besson'a[9] göre, tek amaçları Batı'yı fethetmek olan bankacılar, iş adamları, siyasî yetkililer ve İslâmcıları bir araya getiren bir kardeşliğin varolması bu türdendir. *Temps*'ın gazetecicisi Besson, herhalde –İslâmcıların hükümdarlığını kurmayı hedefleyen gizli bir planın kod adı olan– gizemli "Proje"ye ulaşmış olacak. Kitap, Majestelerinin ünlü Kibar gizli ajanı 007 James Bond un yürüttüğü ve demokrasiye komplo düzenlemek için rüya gibi villalarda bir araya gelen, etrafı finans dünyasının yüksek sosyetesinin güçlü desteğiyle çevrili fanatik kötünün kötü emellerini keşfettiği araştırmasına benziyor. Hadi bir anlığına Besson'un pek tuhaf araştırmasına inanalım ve böyle bir mekanizmayı gizlice kuran bir Müslüman örgütünün varolduğunu kabul edelim. Dinî motiflerle hareket etsin etmesin, tıpkı başkalarında olduğu gibi Müslümanlar arasında da kötü niyetli radikal gruplara rastlandığı su götürmezdir, ancak bu ne olursa olsun bir İslâmî komplonun varlığını kanıtlamaz. Bir de tek Tanrılı üç büyük din arasında yer alan İslâm teorik olarak, merkezî hiçbir dogmatik kontolü olmayan, hiçbir ideolojik birliği bulunmayan, uzaktan yakından Papa'ya benzer hiçbir meşru temsilcisi olmayan, en az ademi merkeziyetçi olanıdır.

18 Aralık 2010'da Paris'te düzenlenen, ülkelerimizin İslâmlaşması hakkındaki Uluslararası toplantıya katılan, gazeteci René Marchand gibi diğer hayalciler, kendilerini fetih projesinin operasyonel aşamalarının ve lojistiğinin uzmanları olarak tanıttı. Marchand da, kendisinin düşmanlarımızın[10] gelecekteki konuşlanmalarından ve mevcut hareketlerinden bizleri haberdar eden

---

[9] Sylvain Besson, *La Conquête de l'Occident. Le projet secret des islâmistes*, Paris, Seuil, 2005.

[10] René Marchand, *La France en danger d'islâm*, Paris, L'Age d'homme, 2002.

bir askerî uzman olduğunu belirtti. Operasyonlar, ("sözde" ılımlı olan ve Avrupa'da ikamet eden milyonlarca Müslümandan oluşan) piyadelerin yardımıyla ve elbette (çok kültürlülükten yana) yararlı salakların gerekli desteğiyle, Mısır kökenli Katarlı Karadavi gibi gerçek "genelkurmay generalleri", örneğin UOIF'nin kadroları gibi sahada savaşan subaylar tarafından titizlikle programlanacak.

İşte bizim askerî uzmanımız olan şahsiyetin tanıttığı iki ana evreden oluşan savaş planı.[11] Farkında olmadan yaşayacağımız ilk operasyonel evre, 3 ekseni oluşturuyor:

— İlk eksen: "[...] maksimum sayıda Müslümanı (ya da Kuzey Afrikalılar gibi İslâmlaşabilir göçmeni) Avrupa'ya getirtmek."
— İkinci eksen: "Bunları yeniden İslâmlaştırmak, ümmetten olduklarını gösteren işaret ve davranışlarla donatmak ve dolayısıyla geldikleri ülkeye entegrasyonlarını imkânsız kılmak". Temel olarak beş tür yeniden İslâmlaştırma tarzı var: "çocuklara Müslüman isimler vererek", çünkü "bir Müslüman çocuğun İslâmı terkedemeyeceğini bilerek", bu "onları sonsuza kadar Müslüman olarak damgalamaktır"; "bir ordunun flaması" olan türbanla; "sonuçta tutmazlarsa cezalandırılacak kötü Müslümanları saptamaya" yaradığı için "polisiye bir işlevi" olan Ramazan'da oruç tutmayla; "ibadet yeri olmaktan başka her şey olan", propaganda mekânları camiler, okullar, sürekli eğitim merkezleri, muhtemelen kışlalar inşa ederek; "kendilerini kabul eden topluma asimile olmamak için hatırlatmalar" olan (özellikle helâl gıda gibi) beslenme alışkanlıkları, âdetlerle.
— Üçüncü eksen: "Fetih projesini sonuna kadar götürmek için, istilâcılara her türlü serbestliği sağlamak amacıyla", "Avrupalıları Müslümanların varlığına alıştırmak". Bunun için, "isimler, türbanlar, camiler, Ramazan, helâl et.... yay-

[11] René Marchand, "Ne concevoir l'islam que comme une religion est un piege mortel pour les Français", <ripostelaique.com>, 13 Eylül 2010.

gınlaştırılmalı". Böylelikle, Müslümanlar, sessiz adımlarla "kendi toplumlarının kanunen tanınma hakkını" elde edecekler. Bu ilk evrenin amacı Avrupa devletlerini "Lübnanlaştırmak"tır.

Fethin "tamamen programlanmış" ikinci evresi başlayabilir o halde. Burada söz konusu olan "toprağın kendisinin fethidir". Aslında "Allah'ın askerleri, artık yerlileri idare etmeyi bırakarak, bundan böyle silâhlı şiddet uygulayacaklardır". Burada da birçok eksen vardır:

— Önce "İslâmî güvenlik mekânlarında", çoğunluğu Müslüman olan yerleşim yerlerinde iktidarı ele geçirmek ve sonra buralarda "bütünüyle" şeriat hükümlerini uygulamak.
— Bu sağlam mekânlardan hareketle, "savaş ağaları", –Müslümanların sayısı kalabalık olduğu için, Müslüman toprakların sömürge haline gelmesinden dolayı suçlu bulunduğu için ve bir zamanlar Haçlı Seferlerinin kaynağındaki Frankların toprağı olduğu kuşkusuz Fransa'yı da içeren gelecekteki imparatorluğun "tamamen İslâmlaşmasının" çok yararlı olduğunu gösterecekler. Ancak Avrupa İslâm İmparatorluğu, demografik olarak zaten düşmüş olan, öte yandan Avrupa Birliği'nin başkenti olan Belçika'yı, "Vatikan nedeniyle" önemli bir hedef olan İtalya'yı ve Endülüs hatırası olarak İspanya'yı da kapsayacak.

Hükümete karşı komplonun tartışmalı ideolojileri

Hükümete karşı komplonun değişik biçimlerini hafiften çocukça, patafiziğe yakın bulsak bile, –her ne kadar bunları bu şekliyle ihmal etmemek gerekse de, bazen en iyi bazen de en kötüsü her insanın içinde bir çocuk ruhu vardır– çok daha iyi hazırlanmış jeopolitik ve jeoekonomik çeşitleri vardır. Bunlar, birleşik Müslümanların fetih arzusuyla aynı gerçeğe dayanırlar, ancak daha çok ideolojik hile kılığındadırlar. Saygın üniversite Harvard'ın profesörlerinden Samuel Huntingon'ın ünlü "medeniyetler şoku" tezi zaten Müslüman toplumların bu sözde "ortak bilinç" fikrine dayanır. Huntington'a göre, her ne kadar yeni bir dünya savaşı

muhtemel değilse de, yine de çıkarsa bu "medeniyet gruplarını" karşı karşıya getirecektir, ama öyle görünüyor ki, herhangi grupları değil, "bir yanda Müslümanları diğer yanda da Müslüman olmayanları". İyi de neden özellikle Müslümanlar da Çinliler değil? Çünkü bu insanlar hiç şaşmaz biçimde dayanışma içindedirler![12] Bununla birlikte, Olivier Roy ya da Gilles Kepel gibi uzmanların çoğunun çalışmaları Arap-Müslüman ülkelerin politik olarak dinî homojenliğinin, içinden çıkılmaz bir karmaşıklığın sayısız tartışmalı stratejileri, uyuşmazlıklar, kırılmaları içeren optik bir yanılsama[13] olduğunu ortaya koyar.

Huntington, bu bakımdan 1996'dan beri, Mısır doğumlu olan, ancak Yahudilere karşı alınan önlemler kapsamında 1956'da Nasır idaresinde vatandaşlığı elinden alınan, İsviçre'de yaşayan İngiliz deneme yazarı Bat Ye'or (İbranicede "Nil'in kızı") tarafından 2005'te geliştirilen Evrabia tezinden o kadar da uzak değildir. Bat Ye'or'a göre, bir Arap-İslâm-Avrupa ekseni 1973'teki ilk petrol şokundan itibaren az çok gizlice oluşmaya başlamıştır. Resmi ifadesi de o dönemde *Avrupa Ekonomik Topluluğu* (AET) ve Arap Birliği arasında kurulan diyalogtur ve 7 ve 8 Haziran 1973 tarihli kararlarıyla Müslüman güçler karşısında Avrupa'nın bağımsızlığını yavaş yavaş kaybetmesinin başlangıç noktasını oluşturan Avrupa-Arap İşbirliği için Parlamenterler Birliği'nin oluşturulmasıyla özetlenir.

"Avrabia" ismi Fransa'da aynı dönemde yayımlanan, günümüze kadar sürdüğü sanılan bu yeni işbirliğinin kaydettiği "ilerlemeler" konusunda bilgi veren, Avrupa Arap dünyasıyla dostluk birlikleri koordinasyon komitesi dergisinin adını referans alır. Best-seller eseri *Evrabia, l'axe euro-arabe*'da Bat Ye'or, basit bir Arap-Avrupa diyaloğu kılıfı altında gerçekte, Arap ülkeleri ve

---

[12] Samuel Huntingon, *Le choc des civilisations*, Paris, Odile Jacob, 1997, s. 255-262 ve s. 471.

[13] Özellikle bkz. Olivier Roy, *Généalogie de l'islâmisme*, Paris, Fayard-Pluriel, 2011; *L'islam mondialisé*, Paris, Seuil, "Points", 2004 [2002]; "Panarabisme-panislamisme: le Jihad en marche?", in *L'Atlas des religions, pays par pays, op. Cit*, s.112-113; ve Gilles Kepel, *Fitna. Guerre au coeur de l'islam*, Paris, Gallimard Folio, 2007 [2204].

onların petro-dolarlarının yardımıyla Avrupa yararına ABD'yi zayıflatmak için Fransa liderliğinde bir komplonun hazırlandığını göstermeye çalışır.[14] Özellikle Fransa, ülkenin Araplaşması ve kültürünün de İslâmlaşmasını kabul etme karşılığında bu gizli paktı imzalamıştır. Dolayısıyla Fransa, sadece Amerika'yı vurmak ve İsrail'in meşruiyetini ortadan kaldırmak amacıyla bütün Avrupa'yı "zimmiler"e* (İslâm dünyasında hem korunan hem de boyun eğen gayrı-Müslimlerin statüsüne referans olan bir uydurma konsept) sürüklemeyi kabul etmiştir. Öyle ki Avrupa, gizlice İslâmî terörizmin ve Yaser Arafat önderliğindeki Filistin Kurtuluş Örgütü'nün (FKÖ) müttefiki haline gelmiştir.

1970'li yılların ortasından günümüze kadar bütün Avrupa tarihi, böylelikle Avrabia ışığında yeniden yorumlanmış ve hemen hemen yeniden yazılmış olur. Barselona'daki Avrupa-Akdeniz anlaşmaları, Akdeniz kültürel işbirliği için Anna Lindh Vakfı, Akdeniz için Birlik'e kadar hepsi, Avrupa'nın görüşülerek tasarlanmış olan aşama aşama İslâmlaşmasını konu eden sualtındaki gizli programın su yüzüne çıkmış ifadelerinden başka bir şey değildir.[15] Bat Ye'or'un saldırısı, daha yakın bir zaman önce –Batı'ya sel gibi akın etmeye hazır yaklaşık 1,5 milyar Müslüman ve 56 Devleti temsil eden– İslâm Konferansı Teşkilatı'nın (İKÖ) temel kaldıraçlarından biri olan Avrupa'nın çok kültürlülüğüne yönelmiştir, çünkü bu, kıtanın nihaî olarak İslâmlaşması amacıyla Avrupa Müslüman azınlıklarını uzaktan idare etmeye olanak sağlar.[16]

Günümüzde Avrabia ideolojisinin etkileri sadece Avrupa'da değil –örneğin İtalya'da Oriana Fallaci bütün son best-seller'ın-

---

[14] Bat Ye'or, *Evrabia, l'axe euro-arabe*, Paris, Editions J.C. Godefroy, 2006.

* *Dhimmi*. İslâm koruması statüsünü kabul eden ve statünün kurallarına uyacağını taahhüt eden gayri-müslimler. Erkek zimmi, kadın zimniye olarak adlandırılır. İslâm Peygamberi Muhammed "...zimmilere kötü davrananlardan kıyamet günü davacı olacağını..." söyler.–*y.n.*

[15] Interview de Bat Ye'or, "Nier l'existence d'Evrabia est stupide", <upif.org>, 29 Ağustos 2011.

[16] Bat Ye'or, *L'Europe et le spectre du califat*, Saint-Victor-de-Morestel, Les Provinciales, 2010.

da sık sık bu konuya atıfta bulunur–, aynı zamanda özellikle Kuzey Amerika'da, David Horowitz,[17] Christopher Caldwell, Bruce Bawer ya da Mark Steyn gibi yazarlar tarafından da dikkate değer biçimde işlenmiştir. Avrabia, materyalist, kinik, yolsuzluğa bulaşmış olan ve Batı'nın İslâmlaşmasının basamağı haline gelen Avrupa'nın, kendini Arap dünyasına sattığını ileri sürer. Amerika ve İsrail, Müslüman kötülüğün yükselişinin ve Batılıların Muhammed yanlısı efendiler tarafından idare edilen bir dünyada küçültülmüş ve köleleştirilmiş bir vatandaşlığa indirgenmesinin önündeki son barajlar olarak görünür. Tez, bu yolla işi Avrupa'nın çok kültürlülüğünün 11 Eylül saldırılarının sorumlusu olduğuna kadar vardıran ABD'deki muhafazakâr çevrelerde çok yaygınlaşmıştır.

Amerikan çıkar imparatorluğunu kutlayan ve çok kültürlülükten yana tavır alması nedeniyle, çürümüş sola öfkelenen bu neoliberal, kapitalizm yanlısı tutum, –örneğin giderek daha istilâcı olan bir devletin güdümünde ve– Avrupa'nın dünyanın geri kalanına teslim olmasıyla, çöküşü arasındaki süreçte ortaya çıkan birleşmeden hicap duyan ekonomik ve siyasî fikirler tarihçisi Philippe Nemo gibilerle kendini çok belli etmeyen gayet basit Avrabia tezleri aracılığıyla Fransa'da bile desteklenir. Bu ideolojik hareket nezdinde komplonun anlamı çok daha etkilidir. Onlar, aslında İslâm'a bir şey borçlu olmadığımız halde, kesişen kültürel parkurlarımızın birbirinden beslenmesine sitem eden bir entelektüel hareketi hedef alır. Bu patolojik kimliksel silinme eğilimi varsayımına karşı, Avrupa'nın İslâm'a hiçbir şey borçlu olmadığını belirtmek gerek. Nemo'ya göre, aslında genel olarak Batı (ve özelde Avrupa), hümanizminin kaynağı olan Roma hukukuyla ve Yahudi-Hıristiyan ahlâkıyla Yunan siyasetinin sentezi gibi mükemmel bir bilim sentezi meydana getiren 9. ve 8. yüzyıllar arasında, kendisinin "papa devrimi" diye adlandırdığı olgu aracılığıyla kurulmuştur.[18] Batı kültürünün üç *gerçek* temeline günümüzde

[17] David Horowitz ve Guy Milliere, *Comment le people palestinien fut inventé*, Neuilly-sur-Seine, David Reinhare, 2011.

[18] Philippe Nemo, *Qu'est-ce que l'Occident?*, Paris, PUF, 2004.

bir de ekonomik/politik liberalizm ve entelektüel liberalizmin (vicdan özgürlüğü) eklenmesi gerek. Sadece –öz bakımından Avrupa karşıtı, İslâm'ın geçmişi, şimdisi ya da geleceğinin tamamen katılımını dışlayan– bu ortadan kaldırılamaz *beş temel direğin* yenilenip dirilmesi girişimi Avrupa'yı bu marazdan kurtarabilir. Bunun için planlanması gereken ilk jeopolitik önlemlerden biri, biricik doğal müttefiklerimizle bir blok oluşturmaya olanak sağlayan, Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'yı bir araya getiren bir Batı Birliğinin kurulmasıdır. İşte bu sebeple Avrupa Birliği'ne bir Müslüman devletin girmesinden kaçınılmalıdır, aksi halde:

> İslâm Avrupa'da büyük bir yer elde edecek ve bu da çatışmalar, şiddet ve sosyal güven kaybına neden olacak. [...] Eğer Türkiye Avrupa'ya girerse, binlerce Türk işçi, İslâmcılığın hedeflerini ve nüfuzunu daha da güçlendirerek Fransa'ya, Belçika'ya ya da Almanya'ya gelip yerleştiğinde ya da Türk milletvekilleri demokrasi adına şeriatın bazı fragmanlarını topluluk müktesabatı [*communautaire*] hukukuna sokmak için Avrupa Parlamentosuna baskı yaptığında sivil toplum düzeyinde geri dönüşlü sorunlar olacaktır [...].[19]

Batı karşıtı Müslüman jeopolitiği, İslâmcılık ve Müslüman kültürden Avrupalı halkların zihinleri arasında bir birleşim olacaktır. Bunun sonucunda hem Müslüman Devletleri ve hem de İslâmcıları, Avrupa dışında tutmak gerekeceği gibi aynı zamanda Avrupalı Müslümanların kendilerine de, Müslüman olduklarından yüksek ölçüde şüpheli bakmak gerekecek: "[...] İslâmî kültür ile Batı kültürü arasında, Arap-Müslüman ülkelerinin, Batı'nın (yabancı kültürü benimsememiş Müslüman halkların Batılı ülkelere yoğun göçü çok büyük bir sorun teşkil eder) dışına yerleştirilmesini zorunlu kılan reel bir uzaklık olduğu açıktır.[20] Doğal ve sağlıklı Avrupa-Amerika ekseni bundan böyle patolojik ve kendi kendini yıkıcı Avrupa-Arap-Müslüman eksenine karşı çıkmaya odaklanır.

Bu tutum, başta Atlantis Institute ya da Avrupa Birliğini Pa-

[19] *A.g.e.*, s 153.

[20] *A.g.e.*, s. 114.

zar kuralları üzerine inşa edilmiş bir medeniyet gibi düşünme çağrısında bulunan Fransız-Belçikalı *düşünce kuruluşu* Institut Thomas-More olmak üzere, Avrupalı iş adamları ve aydınları bir araya getiren bütün dernek ve kulüpler ağı tarafından da desteklenir.

Avrabia tezinin mihenk taşını oluşturduğu Amerika'ya karşı bir Arap-İslâm-Avrupa komplosuna dayanan bu Atlantik paktı yanlısı ve neoliberal biçimli tutumun aksine, Avrupa medeniyetini yıkmayı hedefleyen bir İslâm-Amerikan komplosunun varlığı varsayımına dayanan bir anti-liberal tutum da mevcuttur. Avrupa İslâmlaşmasını önceden sezen ne Amerikalı ne de hattâ Anglo-Sakson hiçbir yazarın bunu kabul etmediğini söylemek gayet gereksizdir. Aslında Avrabia, Anglo-Sakson dünyada yayılan İslâmlaşma tezlerinin tamamı (başka bir ifade bulamadım) için tek esin kaynağı gibi görünüyor. Dolayısıyla, Avrabia'dan çok uzaklarda olan usta yazar Richard Millet'ye –Proust'un romanlarının geçtiği Saint-Germain bulvarı gibi onun romanlarının çoğu da Millevaches'ta geçer– göre, "simgesel olduğu kadar ekonomik bakış açısından İslâmcılık, Protestan kapitalizmin görkemli bir değişkesinden ibarettir".[21] Müslümanların istilâsı, (inanç eksikliği, zayıflık, ahlâkî çürümüşlük yüzünden "medeniyetlerine" sâdık olmayan elitlerin aralarında bulunduğu) Avrupalı eski Hıristiyanların ve Hıristiyanların kendilerine duyduğu nefretin, "Müslümanın" Batı'ya duyduğu nefretin ve Amerikalıların Avrupa'yı botları altında ezme arzusunun kötü bir ürünüdür:

> İslâm'ın Avrupa'daki başarısı, sadece kendi yeteneklerine ya da politik-ekonomik komploya ve Avrupa'nın gücünü zayıflatmayı hedefleyen bir Amerikan projesine bağlı değil, aynı zamanda Müslümanların aşağılamak istedikleri ama bir yandan da büyülendikleri Hıristiyan Batı'ya duyduklarıyla, eski Hıristiyanların kendi dinlerine ve medeniyetlerine duydukları çifte nefretin buluştuğu noktaya da bağlıdır.[22]

---

[21] Richard Millet, *Fatigue du sens*, Paris, Pierre-Gauillaume de Roux, 2011, s. 149.

[22] *A.g.e*, s. 135.

Millet'ye göre, İslâmcılıkla İslâm'ın eşanlamlı olduğunu not edelim. Siyasî İslâmı (İslâmcılık) İslâm'dan ayırmaya çalışmak, kısaca hem Avrupalı hem de Müslüman olunabileceğine inandırma kurnazlığından ibarettir.[23] Söz konusu olan şey imkânsızdır, çünkü "gerçekte İslâm, Fransız ya da Avrupalı evrenselliğin tersine, Amerikanvari bir Protestan liberalizminin hedefine bağlı olan genleşici ve indirgemeci bir evrenselliktir", yazara göre bu da helâl ayaküstü yemeklerin yayılmasını doğrulayan şeydir.[24] O halde, göçmenler arasından çıkan Müslümanlarla din değiştirmişlerin kışkırttığı bir "politik-ekonomik komployla ve Avrupa'nın gücünü zayıflatmayı hedefleyen bir projeyle" karşı karşıya kalacağız. Müslüman genç kuşaklarının yeni ruhanî yoğunluğu herhangi bir samimiyete değil, "bu dinî görünürlüğün büyük dünya Pazarının segmenti olduğu Programa"[25] bağlıdır. Kısacası, "İslâm yanlısı uzlaşı", "Müslümanların entegrasyonundan değil, bizim İslâmlaşmadan" geçen *pax americana*'nın, "bizim Amerikancılığımızın" bir ifadesidir.[26] Her ne kadar bu "iç savaş"[27] zaten kaybedilmiş olsa da, Millet kendini inkâr edenlerin (pazarın ve İslâm'ın botları altındaki *zimmiler*, hainler) yanında yer almayı reddeder. Aynı zamanda yeni bir dünya düzeninin karşılığı olan, Kur'an ile Amerikan tüketici emperyalizmi karşısındaki güçsüzleştiren boyun eğiş, İslâmî yabancılaşma ile pazarın bayağılaşması arasındaki sentez olan bu yeni post-Avrupalı ve post-Hıristiyan ahlâkî düzeni, metroda karşılaştığımız şu genç kızda yeniden vücut bulur:

> [...] solgun, yüzü tamamen beyaz bir türbanla sıkı sıkı kapalı, zayıf elli, bakışlarında İslâm dinine geçmiş Avrupalı kadınların dışa vurulmamış öfkesi ve çömez şehitlerin yumuşakça gülümseyen tevekkülü. Bir Kur'an açıyor, hafiften öne arkaya hareket ederek okumaya koyuluyor,

---

[23] *A.g.e*, s. 129.

[24] *A.g.e*, s.54 ve 129.

[25] *A.g.e*, s. 130.

[26] *A.g.e*, s.55.

[27] *A.g.e*, s.95.

çalan telefonuna cevap vermek için duruyor ve okuduğu kitaba layık olmadığını söylemek isteyecek kadar kötü bir Fransızcayla konuşuyor.[28]

Çekirdeğinde Amerikan karşıtlığı olan bu komplo teorisi, paradoksal biçimde İslâm, liberalizm ve komünizm arasında bir ittifak olduğu algısı yaratabilir;[29] ya da komplo teorisinin yandaşları, Uluslararası İslâmlaşma konulu toplantılardan birinde yaptığı konuşmada "gerçek Enternasyonal, Batılı ulusların İslâm karşısında uyanışıdır" diyen Riposte Laique'in [*Laik Misilleme*]* redaktörlerinden Jacques Philarchein gibi kapitalizmin müttefiki olan İslâm'a karşı otantik bir Marksizm temenni edebilirler. Philarchein, Avrupa'nın "kültürel tasfiyesi" ve "işgâline" karşı mücadele etmek amacıyla vatanseverlikle müttefik olan bu yeni Marksizmi "onarımcılık" olarak adlandırır. Ve "onarımcılar, Direnişin ruhanî evlatları" olacaklardır.

Renaud Camus, Millet'in şiirindeki masalsı ifadeyi yakalayamasa bile, Hexagone'da [*Fransa*] özellikle Valéry Giscard d'Estaing ve François Mitterrand döneminden başladığını öne sürdüğü bir süreçten bahseder. Buna göre arkasına bir siyasal sınıfın sürekli ve aktif desteğini de alarak Fransa'nın yolunu değiştirmeyi, hattâ Avrupa Halkı ve kültürünün tamamen yerine geçmeyi amaçlayan bir "İslâmî ikame" süreci söz konusudur.[30] Solculukla kapitalizmin ittifakı böylelikle bu "Büyük tekrarlanma" ile Avrupalıların kimliklerinin tamamen elinden alınmasıyla sonlanacaktır. Ulusötesi kapitalizmin, altermondiyalist** solculuğun ve "sonu gelmeyen genişleme halindeki" İslâm'ın üç vektörü, tam hegemoni arayışı sürecinde birbirlerini tamamlarlar: "pantokrasi".*** Renauld Camus'nün, *Le Grand Remplacement* adlı kitabı-

---

[28] *A.g.e*, s. 115.

[29] *A.g.e*, s. 63.

* Laik cumhuriyetçi ve (laik-)"solculardan" oluşan gruplar.–*y.n.*

[30] Renauld Camus, *Le Grand Remplacement*, Paris, David Reinharc, 2011.

** Alternatif küreselleşmeci, Başkadünyacı. –*y.n.*

*** herkesin eşitliği ve herkesin otoritesi ilkesi üstüne kurulu toplum ütopyası ve ayrıca her şeye kadir olan tanrı. –*y.n.*

nın piyasaya çıkışı dolayısıyla verdiği mülakatta, hiçbir çelişkiye mahal vermeksizin söylediği gibi, İslâm, Avrupa kimliğinin yerine geçişin merkez faktörüdür:

— Müslüman ülkelerin fetih arzusunu, "İslâm'ın çok eski ve âdeta oluş amaçlarını" ifade etmek için Huari Bumedyen'in sözlerini alıntılıyorsunuz. Sizce bu reel bir tehlike midir?

— Tehlikeden de daha fazla, yürürlükte olan bir gerçekliktir. 10 yıl önce yakında Londra'da, Birmingham'da, Rotterdam'da ya da Marsilya'da Müslümanların çoğunlukta olacağını, ya da İngiltere, Hollanda ya da Fransa'nın İslâm toprağı haline geleceği ve en hızlı biçimde din değiştirmekle daha iyi yapılacağını söyleyen biraz coşkulu imamların şaka yaptıklarını ya da deli olduklarını ya da kindarca saçma tehditler savurduklarını düşünüyorduk. [...] Ve kimbilir kaç vatandaşımız, onların varlıkları nedeniyle yaşanmaz hale gelen mahalleleri, kimi zaman da kentleri terk etmek zorunda kaldılar? [...] Fransa'da vatan toprağının "örülmesi", benim "evrensel banlokasyon"* olarak adlandırdığım hızla banliyöye dönüşmesi, *white flight*'la,** yerlilerin çekilmez ve fazla tehlikeli hale gelen bölgeleri boşaltmaya zorlanmalarıyla sıkı sıkıya bağlıdır.[31]

İslâm'ın "ister din değiştirmeyle, ister fetihle, dünyadaki nüfuzunu hep daha sarsılmaz ve daha geniş tesis etmek için [...]" verdiği savaşta, banliyö suçluları basit serseriler değil, ancak "bir ordu, fetihin silâhlı kolu olacak."[32]

2002'de Renauld Camus, Partinin amacı, zararlı unsurlarından arınmış, tehlikeli olmayan bir toplum yaratmak olan In-nocence (Latincede *nocens*, "zararlı", "dokunaklı, innocence, genel olarak örf ve âdetlerin bütünlüğüne atıfta bulunur, ya da 17. yy Katolikliğindeki özel bir sözcüktür ve kötüyle kirlenmemiş olma duru-

---

* yasaklanmış/gözden düşmüş olan bölgedeki yeni yerelleşme. –*y.n.*

** alt sınıfların akın etmesi nedeniyle hali vakti yerinde kentli ve zenginlerin alıştıkları mahallerini terk etmesi (Avrupa'da göçmenler ve daha altsınıflar, Türkiye'de yoksullar, doğulular, Kürtler vb. gibi). –*y.n.*

[31] *Jerusâlem Post*, 17-23 Nisan 2011.

[32] Renauld Camus'nün "Assises de l'islâmisation de nos pays"de konuşması, (Paris, 18 Aralık 2010)

munu anlatır.) Partisini kurdu. Bu partinin programı, Avrupa'nın *ölümcül biçimde* İslâmlaşmasına karşı mücadelenin geniş bir yer tuttuğu, *In-nocence'ın Alfabesi* başlıklı küçük kitapçıkta açıklandı:

> [...] siyasal iktidar ve medyatik güç, Fransa'da olduğu gibi Büyük Britanya'da, çoğunluğu Müslümanlardan oluşan ülkelerin büyük bölümünün kendilerini Müslüman olmaya ve öncelikle sosyolojik, sonra da hukuken Müslüman medeniyetinin kanunlarına aşamalı biçimde boyun eğmeye adadığını vatandaşlarından saklamaya çalışmaktadır. In-nocence Partisi, kendi çapında bu boyun eğmeye rıza göstermemek için çalışsa da, bundan başka hiçbir şey söylememiştir.[33]

Bu kadar radikal olmadan ve işi bu türden kuruluşları birbiri üzerine yığmaya götürmeden, İslâm'ın insan ticaretiyle açılmış bir gediğe nüfuz ettiğini düşünen[34] başyazar Ivan Rioufol gibi, ya da Berlin Duvarı'nın yıkılışıyla türban meselesi arasında bir çakışmanın varlığına[35] inanan *Figaro Magazine*'in genel yayın yönetmen yardımcısı Jean Sévilla gibi pek çok aydın bu akımla flört eder. 1970'li yıllardan bu yana, göreceli bir karşı gelmeyle, farklı olma hakkıyla, bireysecilikle, bana dokunmayan yılan bin yaşasın zihniyetiyle, keyfilik ilkesiyle, ne solcu ne sağcı, ne laik ne de Hıristiyan olan, patlayan bir toplumla sonuçlanan sessiz bir devrimi yaşadık. (dışsal ve asimile edilemez olan) İslâm'ın istilâsı, Avrupa vücudunu kangren eden bu hastalık karşısında, bir şartlı teslimiyetin bir ifadesi olur.

Hükümete karşı komplocu oluşumlarla birbirinin çok uzağındaki jeopolitik senaryoları birleştiren, az çok belirsiz olan bu spekülasyonlar, her seferinde İslâm'ın sırtından olmak üzere, Marksistlere Marksizmlerini yeniden yaşama, liberallere liberalizmlerini geliştirme, milliyetçilere milletlerine yeniden sahip çıkma imkânı tanıdı. Her ne kadar bunlar mantıklı çelişkilere dayansalar da, bu tezler artık, 68 Mayısı zihniyetini, açık ve çok kül-

---

[33] Renauld Camus ve In-nocence Partisi, *Abécédaire de l'In-nocence*, Paris, David Reinharc, 2010, s. 301.

[34] I. Rioufol, *De l'urgence d'être réactionnaire*, *op.cit*, s 179-180.

[35] Jean Sévillia, *Morâlement correct*, Paris, Perrin, 2008, s. 15-16.

türlü toplum fikrini tiksintiyle reddeden ortak bir hassasiyete sahiptir. Otantik değerlerin yok edilmesinin yozlaşmaya yol açtığını savunan 1970'li yılların [çokkültürlülüğü içeren] "yanlış özgürlük" talebi, sadece gerçek bir İslâmî totalitarizme çıkar. İslâm bir bahanedir, olup biten, artık kesinlikle aşırı sağa has özelliklerin ve klasik çevresinin epeyce ötesini bile baştan çıkarabilecek, yeni bir popülist ideoloji oluşturmaya imkân sağlayan bir zemzemle yıkanmışlık imajıydı.

Metafizik Müslüman

Bu yeni popülist hassasiyetin daha da endişe veren ikinci özelliği, Avrupalı kimliği taşıyan ve artık ele geçirilemez haldeki bir düşman olarak etten-kemikten Müslümanın –kendi metafizik ilkesi uğruna kelimenin tam anlamıyla elle tutulamaz hale getirdiği komplonun mistik modeline ulaşmak amacıyla– bilinen ideolojik sınırları aşmış olmasıdır. Avrupalılar, çok sayıda Müslümanın bedeni aracılığıyla ve onların inançlarının illâ ki aşağılayıcı ve gösterişçi işaretleri aracılığıyla, kendi inanç eksikliklerini ve bundan kaynaklanan korkularını sanki bütün acılarının, ama her şeyden önce de varoluşçu öfkelerinin kaynağı haline getirdikleri Müslüman nefretinde okur gibidirler. Bu durum, Richard Millet'nin *Fatigue du sens* adlı denemesinin her satırında yer alır. Bu denemede hiç hafiflemeyen bir umutsuzluk sezilir: "İmkânsız öteki ya da negatif aynam değil, beni bizzat inkâr eden düşmanla karşılaştığım bir savaş mantığında buluyorum kendimi [...].[36]" İslâm-paranoyası içindeki birinin açıkça "korktuğunu" söyleyerek, meseleyi Yahudi düşmanı olarak yorumladığı Sartre'ın durumuyla açıklar. (Müslümanlardan) değil kuşkusuz: "bizzat kendinden, vicdanından, özgürlüğünden, içgüdülerinden, sorumluluklarından, yalnızlıktan, değişimden, toplumdan ve dünyadan; (Müslümanlar) hariç her şeyden"[37] Okuyucu neredeyse "Yahudi" kelimesinin "Müslüman" kelimesiyle yer değiştirdiğini anlayacak.

---

[36] R. Millet, *Fatigue du sens, op.cit,* s. 88,

[37] D'apres J. P. Sartre, *Réflexions sur la question juive, op.cit,* s.62-64.

Zvrtan Todorov burada yanılgıya düşmedi: "Bütün diğer insanlar bir neden çeşitliliği içinde davranırlar: Siyasî, toplumsal, ekonomik, psikolojik, hattâ fizyolojik; sadece Müslümanlar daima ve sadece dinî aidiyetleriyle değişirler [...], onlar değişmez ve gizemli Müslüman özlerine tamamen itaat ederler."[38] Müslüman, tek bir hedefin tamamlanması amacıyla, Dünya yüzündeki bütün din kardeşleriyle dayanışma içindedir. Bunun için de gündelik olağanlıkların kargaşasında sürüklenen ölümlüler gibi davranmayacaktır. En ufak eyleminde, uzun ya da kısa vadede varoluşçu, ekonomik tercihlerinde hep titizlikle İslâm'ın daha fazla zemine yayılmasına adayacaktır kendini. Dolayısıyla da, elbette kendi küçük işlerini ilerletmeyi, çocuklarının eğitimini, kariyerinin ilerlemesini, kişisel refahını falan fedâ edecektir bu uğurda.

Komplo mantığını iyi izlersek, Müslümanın kendi varlığını İslâm *gerçeğinin* genişlemesine adamış olduğunu kabul etmemiz gerek. O halde bu kişi gerçekten artık kendini insanî çıkarlara teslim etmeyen, eski Yunanlıların kahraman olarak adlandırdığı, gündelik isteklerin ekonomisinde yaşamayan, (olağandan çıkıp) trajik kadere (ölmeye) hazır *olağanüstü* bir varlıktır, ya da bizim bakış açımızdan bakılacak olursa, toplumumuzu yok etmeye and içmiş bir devdir. Ancak olumsuz biçimde dev gibi olsa da, böylesi *olağanüstü* bir imaj kabul edilemezdir, çünkü onun komplo hazırlığı içinde olmasını isteriz, ama onu değerli kılabilecek en ufak sonuçları olmadan. Müslüman, tutarsızlık pahasına olsa bile, neye mal olursa olsun, bir değer karşıtı olarak kalmalıdır. Yeter ki sondaki stratejisiyle, titiz ve ayak direyen çizgilerle fırsatçı, aylak, aşağılık ve çirkin suçlunun özelliklerini birleştirsin.

Başka bir bağlamda, alanını belirlemek, gasp ettiği alanların nasıl genişlediğini göstermek için provokasyon amacıyla sokakta namaz kıldığında, her tarafa camiler ve helâl gıda dükkânları inşa ederek, kazandığı zaferlerin bayrağı olan İslâmî türbanları sallayarak[39] bir yandan fazla görünürdür, gösterişle görünürdür,

---

[38] Tzvetan Todorov, *La peur des barbares*, Paris, Robert Laffont, 2008, s.166-167.

[39] Bkz Cyrano, "Elbette ki sokakta namaz kılmalar, türbanlar, helâl ve camiler fetihin simgeleridir!", <ripostelaique.com>, 12 Aralık 2010.

ama öte yandan da mağaralarda saklanarak savaşa hazırlanır. Müslüman, çelişkili niteliklerine bakacak olursak, gerçekte imkânsız bir varlıktır. Bu bir metafizik ilkesidir. Özgürdür, çünkü sorumluğu yüzünden ayıplanabilmesi için bu gereklidir, ama sadece kötülük yapmak için, ve hattâ – türbanlı kadınların durumunda olduğu gibi, "câhil ve yönlendirilendir" – bizzat kendine bile kötülük yapmak için özgürdür.

Zengin ya da fakir, İranlı, Arap, Türk ya da Endonezyalı, köylü ya da işçi, çocuklu ya da çocuksuz, Avrupalı göçmen ya da Arap Yarımadasında Emir, kendiliğinden ya da din değiştirerek, siyah ya da beyaz, ne olursa olsun Müslüman, bütün somut farklılıklarının ötesinde yine *aynı* kalır, *aynı* ama tamamen *bizden* farklı, öz itibarıyla *öteki* olarak. Bölgesel, toplumsal, ekonomik ve sonunda kişisel özelliklerinden yoksun olan Müslüman, bir anlamda bireysel bir ruh taşımaz, o kolektif bir fatihten başka bir şey değildir.

Sartre'ın Yahudi'nin dönüştüğü bu "metafizik ilkesi"ni çok mükemmel târif ettiği ünlü *Réflexions sur la question juive* başlıklı eserine yeniden geri dönmemek zor. Eserin 163 sayfasının neredeyse her satırı Müslümanın mevcut *durumuna* uyarlanabilir gibi görünüyor. Sadece "Yahudi" kelimesinin yerine "Müslüman" kelimesini koymak, metni dikkat çekici bir güncelliğe taşımak için yeterli olacaktır. Müslümana atfedilen hem fedâkârane hem egoist, hem kendini din uğruna çileye çeken hem ayak takımı gibi çelişkili davranışları açıklamak için yeniden bir tercübeye daha kalkışalım:

> [...] (Müslümandan) aklı başında ve kendi çıkarlarına uygun bir davranış biçimi beklemekten vazgeçersek her şey aydınlanır, tersine, içindeki, her durumda onu bir *kötülük yapmaya* iten metafizik bir ilkeyi ayırt edersek, bunun için kendini yok etmek zorunda kalır. [...] bir yandan bu bir özdür, bir tözsel biçimdir ve (Müslüman), ne yaparsa yapsın, yanmaktan kendini alıkoyamayan ateş misali, bunu değiştiremez. Ve diğer yandan, (Müslümandan) nefret edebilmek gerektiği gibi bir depremden ya da asmabitinden nefret etmeyiz, bu erdem de bir özgürlüktür.[40]

---

[40] P. Sartre, *Réflexions sur la question juive*, *op.cit*, s.42

Daha önce de gördüğümüz gibi, İslâmlaşma efsanesinin ideologları, *uzun zamandır* işlemekte olan süreçleri, tarihi önceden sezip, kestirip, yeniden yorumladıkları sistemleri birbiri üzerine koyarak, gerçeği gizemli hale getirirler. Tıpkı milenyum tarikatlarının guruları ve onların müritleri gibi, bize, sadece, elbette kendilerinin de aralarında olduğu yeni öğrenmeye başlayanların deşifre edebileceği gizli bir kod var der gibidirler. Zaten Sartre tarafından Yahudi karşıtında[41] saptanmış olan *ifşa edici olgu* tutkunluğu, en imkânsız hipotezleri doğrulamaya has istatistik tutkusu haline dönüşmüştür. O zamandan bu yana, varlığımız üzerine çullanan kötülükler saçma değildir: Derin anlamları vardır, çünkü tanımlanabilir bir nedeni vardır. Her ne kadar daha öteye gitmese de, büyük felâketler ve savaşlardan geçerek, ekonomik acılardan, hayattaki güven eksikliğine, uyuşmazlığı körükleyen Müslüman, "orada, hükümetlerin arkasındadır."[42]

[41] *A.g.e*, s. 162.

[42] *A.g.e.*

4
İslâmlaşma efsanesinin yıkıcı tiyatrosu

Görünüşlerin delice yorumlanması

Efsanenin, yaşanmış olması için önce inanılmış olması gerek. Bu trajik –sadece dramatik değil, trajik, çünkü bu sahneye yansıtılan Avrupalı Varlığın ölümü– İslâmlaşma tiyartosunda herkes rolünü ciddî biçimde oynayabilmelidir. Aksi takdirde, senaryo sadece kısmen katıldığımız basit bir kurguya indirgenir. Reel hiçbir şeye dayanmayabilen ve düşsel serüvenlerle yetinebilen kurgunun aksine efsane, mutlaka kendini makûl kılan olaylara dayanmalıdır.

Bu bakış açısından bakıldığında, buna katılanlar tamamen efsane delileri değildir –sadece birer kıssadan hisse çıkaran değildir, –ne de fobiklerdir– akıldışı korkularından kaçmazlar. Bunlar, daha çok kendi –klinik metaforlarla devam edelim madem–, reel yorumlarını sürekli objektif olarak doğrulamak, paranoyalarına anlam veren efsaneyi beslemek peşindeki paranoyaklardır.[1] En ufacık olayı bile gözlerler ve ortaya çıkmazsa, onlar bulmaya giderler, her yerde huzursuzluklarını doğrulamak –hattâ vurgulamak– için işaretleri dikkatle incelerler. İslâm her yerde onlara görünür, her sokak köşesinde, televizyon ekranlarında, süpermarketlerde; sitedeki serserinin içinde, şiddetin içinde, düzensizliğin bütün güçlerinin içinde vücut bulmuş gibidir. Zıt anlamıyla ise, tıplı hipokondriyaklar gibi, trajik teşhisin aksini söyleyebile-

[1] Fobikten ziyade paranoyak teşhisini doğrulayan klinik analizle ilgili olarak Aric Vandorpe'un mükemmel makalesine bakılabilir, "De l'islâmophobie a l'islâmoparanoia: nouveau "malaise dans la civilisation" européenne, <oumma.com> 2 ve 9 Aralık 2001.

cek işaretler görünmez, hattâ alıgılamaz bile. Bu marazi sahnelemenin niteliği, aslında mümkün olan bütün diğer senaryoları eleyen delice bir teatralliği dayatmaktır. İslâm-paranoyasının kendi senaryosunu oluşturmayı başardığı altı *olayı* sıralayabiliriz.

Müslüman coşkuya geri dönüş: Bir fetih zihniyeti mi?

Bu fenomenlerin bizzat bir hedef teşkil eden ilki, bazı Müslümanların, özellikle de gençlerin daha fazla görünürlüğüyle, ibâdet yerlerine daha fazla gitmeleriyle (teorik Müslümanların %23'ü aydan en az bir kere ibâdet yerine gider, bu oran Katoliklerde sadece %5'tir) ifade bulabilen gayet gerçek bir dinî duygunun yoğunlaşmasıdır.[2] Ve gerçekten de doğru dürüst camilerin sayısı mevcut müminlerin ihtiyacının karşılanması için çok azdır. Müslümanların ibâdethanelerinin sayısının zehirli mantarların her yerde bitmesi gibi hızla çoğaldığını tekrarlayan hayalin tersine, gerçekte metropolde sadece 90 cami ve bin 962 mecsit bulunmaktadır (bu da 2 bin 52 ibâdethane eder), oysa Protestanlara ait 3 bin ibâdethane mevcuttur. Bu bin sayılık bir farkı gösterir, ki dinî vecibelerini yerine getiren Protestanların sayısı[3] sadece 1,1 milyonken Müslümanların sayısı en az 2,1 milyondur. Bu tür rakamlar – 1 milyon daha fazla mümin için üçte bir daha az ibâdethane – her şeyin Müslümanlara verildiği yönündeki fikri çürütür.

Neden böyle bir fark? Çünkü gerçekte camiler cimrice yapılmaktadır, her bir projesi bitmek tükenmek bilmeyen yerel tartışmalara ve sayısız idarî soruna yol açar. Bununla birlikte, Jean Ba-

---

[2] "Anaylse: 1989-2009. Enquête sur l'implantation et l'évolution de l'islam en France", Ifop, Ağustos 2009, s. 10 (www.ifop.com).

[3] Birçok kaynaktan alınan bilgilerin derlenmesiyle Claude Dargent tarafından yapılan tahminlere göre, *Les Protestans en France aujourd'hui*, Paris, Payot 2005. Dargent 1,7 milyona kadar (Ifop'a göre) ya da 1,5 milyon (CSA Enstitüsüne göre) yapılan Protestan sayısı tahminlerini eleştirir. Örneğin CSA'nın anketi %40'ı Katolik olarak vaftiz edildiğini kabul eden Protestanlığa yakın kişilerdir! Ifop'un 2010'daki yeni anketi sayısı en fazla 1,7 olarak verir ama bir kez daha vecibelerini yerine getirenler değildir söz konusu olan. Fransa Protestan Federasyonu tarafından verilen rakam 1,1 milyondur, ki bu bile yazara çok yüksek görünmektedir. (*A.g.e.*, s. 32, 33-35).

ubérot'nun çok haklı olarak hatırlattığı gibi, Cumhuriyet'in 1902 kanununun 1 ve 25 numaralı maddeleri uyarınca halkın dinlerini serbestçe icra edilebilmelerini garanti altına almak gibi bir görevi de vardır.[4] Müslüman, ne provokasyon olsun diye ne de toprak işgâli için değil, sadece toplu halde namaz kılacak yerleri olmadığından, bazı hallerde ender olarak sokakta namaz kılarlar. O da 10 kadar sokakta haftada bir saat cumaları makûl bir atmosferde,[5] oysa Fransızların tahminine göre, en az... 185 sokak abluka altındadır![6] Polemik büyümeye ve şişmeye başladığında Nicolas Sarkozy, çok az sayıda olan ve camilerin darlığına bağlı olan bu sokak namazlarını "minarelerin tepesi yerine sokaktan namaza çağırma" –namaz zamanı "çoğunluğu Müslüman olan ülkelerde" camii minarelerinden okunan ezanla duyurulur– olarak adlandırmakta tereddüt etmedi.[7]

Paranoyaklaşmış istilâ tasavvuru, sorundaki nedenselliğin yönünü değiştirir: Müslümanlar sokakları işgâl ederek laik Cumhuriyete zarar verme peşindedirler! Aynı kamuoyu araştırması, Fransızların ülkede ortalama 191 minare olduğunu zannettiğini ortaya koyar, oysa topu topu 90 caminin sadece dörtte birinin üzerinde minare vardır (Altıgen).

Aslında gerçek kendi itiraflarıyla gösterilir, Müslümanların %78'i varlıklarının dinî boyutuna az ya da çok önem atfetmektedir, oysa Katoliklerin sadece %24'ü inanca bu kadar yer ayırır. Fransa'da kuşkusuz Katolikler çoğunluktadır, ama kendilerini giderek daha az Katolik hissetmektedirler (Müslümanların tersine, Katoliklerin %76'sı dine ya az ya da hiçbir önem atfetmediklerini söylemektedir).[8] Müslüman inancının coşkusu bir İslâmlaşma işareti olarak, hattâ Katoliklerdeki inanç yitiminin nedeni olarak

---

[4] Jean Baubérot, *La Laicité falsifiée*, Paris, La Découverte, 2011, s.16.

[5] Bkz. *Libération*'un karşı anketi, 22 Aralık 2010.

[6] J. Baubérot tarafından alıntılanan Louis Harris kamuoyu araştırması, *La Laicité falsifiée*, op.cit., s. 20.

[7] J. Baubérot tarafından alıntılanan, *Laicité falsifiée*, op.cit., s. 19.

[8] Tra*jectoires et origines. Enquête sur la diversité des populations en France*, *op.cit*, tablo 2, s. 126.

yorumlanabilir, sanki bir tarafın inancını kaybetmesi ile diğer tarafın inancının yoğunlaşması arasında birbiriyle bağlantılı olan gizemli bir olay varmış gibi. Böylece Müslümanlar, Kiliselere gidenlerin azalmasından da sorumlu tutuldu...

Büyük mağazalarda helâl ürün satışlarının artmasını ya da (Müslüman etiğe uygun) İslâmî finansın artmasını, muhtemel bir kendini benimsetme arzusuyla karıştırmamalıdır. Bir kez daha söylemek gerekirse, artık helâli dayatmak isteyen Müslüman uzlaşmazlığının, herkesin bildiği bir şey haline gelen daimi gürültüsü tamamen temelsizdir. Fransız Müslüman Dinî Konseyi, sadece okullarda bir vejetaryen menü seçme imkânının tanınmasını istiyor. Ve bilmeden helâl et yenebileceği fikrinin hiçbir anlamı yoktur, çünkü bazı et kesme yöntemlerinin helâl normlara uygun olduğu bir gerçekse de, bu, dinî emirlere uyma çabası değildir, sadece bazılarının daha ucuz yöntemleri helâl kabul etmesinden ileri gelir. Ama *İslâmlaşmayı* düşünmeye başladığımdan bu yana, böyle bir prosedürün tercih edilme nedeninin kesinlikle Müslümanları memnun etmek için olduğunu ya da daha kötüsü, bize rağmen bizi Müslüman yapmak için olduğunu keşfettiğimize inanırız.

Şehirlerde yoğunlaşma: Bir toprak işgâli mi?

İkinci sahici reel fenomen, Avrupalı Müslüman nüfusların büyük şehir merkezlerinde yoğunlaşmasıdır. Paris, Lyon, Marsilya,[9] Londra, Viyana, Brüksel, Amsterdam vs. Medyatik büyütecin devleştirdiği yerlerde. Ama, burada nedensellik tersine çevrilidir: Müslümanların bütün mahalleleri kuşattığı söylenecektir, oysa yaptıkları tek şey sadece orada *toplaşmaktır*! Hattâ iş, ekonomik kararsızlığın, güvensizliğin, hattâ orada yaşayanların kırılganlığını yansıtmanın uzağında belli bir sağlıksızlığın hüküm sürdüğü bu çevre kentlerin gerçekte bir koz, güçlerinin bir koşulunu oluşturduğu telkininine kadar vardırılacaktır: "[...] Müslüman-

[9] Fransa'da Müslüman nüfusun dağılım haritası için bkz. "Analyse: 1989-2009. Enquête sur l'implatantation et l'évolution de l'islam en France", *op.cit*, s. 4

lar büyük yerleşim yerlerinde fazla yoğunlaşmıştır, bu da görünürlüklerini ve hareket kabiliyetlerini artırmaktadır".[10] Bu *gözle görünür* bir zayıflık, bir kuvvet halini almış gibi görünür.

Şehirlerdeki bu Müslüman yoğunlaşması öncelikle izafileştirilmelidir. Düşecek ilk kalelerden biri olan ve İslâmlaşmanın simgesel kenti Brüksel'i ele alalım, iş öyle bir noktaya vardırılmıştır ki, 2010'da Brüksel Özgür Üniversitesi'nde, "Brüksel 2030'da Müslüman mı olacak"[11] konulu bir toplantı düzenlenmiştir. Evet gerçekten de Brüksel bölgesinde diğerlerine oranla fazladan bir Müslüman yoğunlaşması söz konusudur; ama bazı istatistiklerin belirttiği gibi nüfusa oranları %33 değil, daha ziyade %10 ilâ %15 arasındadır.[12] Aslında, –Brüksel'de yaklaşık 300 bin civarında, bu da bütün ülkedeki Müslümanların aşağı yukarı yarısına denktir– Müslüman kültüre sahip bireyler arasında sadece 120 bin ilâ 150 bini kendilerini Müslüman olarak tanımlamaktadır, ki bu da "bir gün Müslüman hep Müslüman" atasözünü dile getiren ön yargıyı topa tutmaktadır.

Suç oranı: dinî bir nedensellik mi?

Bir o kadar gerçek üçüncü fenomen bir öncekiyle bağlantılıdır. Söz konusu olan, Avrupa'nın şehir merkezlerindeki yoksul çevrekentlerdeki mahallelerde yüksek suç oranı, uyuşturucu kaçakçılığı, suç şebekeleri ve sürekli hale gelen şiddet olaylarıdır. Az önce gördüğümüz üzere, Müslümanların büyük bir çoğunluğu burada yoğunlaşmıştır. Etno-kültürel kökenlerle İslâmiliği karıştırmak gibi bir eğilim söz konusudur, ama gerçekte suçluların büyük bir kısmının da Mağripli olduğu dikkate alındığında –çünkü bu getto benzeri mahallelerdeki nüfusun çoğunluğu hâlâ onlardan meydana gelir–, İslâm ve suç arasından bir neden sonuç ilişkisi kurulur. Fransa'da en yoğun Müslüman nüfusun yaşadığı bölgenin tam kalbinde, Clichy-Montfermeil'deki Seine-Saint-

[10] M. Tibalat,, "L'islam reste une menace", art.cité.

[11] Bkz. *Le Soir*, 12-13 Kasım 2010, s. 2

[12] Felice Dassetto, *L'Iris et le Croissant*, Louvain, Presses universitaires de Louvain, 2011.

Denis'te işsizlik oranı (ulusal ortalamanın iki katı olan) nüfusun %20'sine aktif genç nüfusun da %43'üne ulaşır.[13] İstihdam dışında kalanların, özellikle de bu sitelerin merkezinde ekonomik güvensizlik içinde yaşayanların öncelikli olarak suça meyilli olduğu aşikârdır. Bu da herhangi bir dine aidiyetin dışında, evrensel bir saptamadır. Ferhad Khosrokhavar'ın yaptığı araştırmaya göre, Müslüman kültürden gelen bireylerin %50'sinin hapiste olduğunu görüyorsak, bu İslâm'ın kendisinin bir "ayak takımı dinî[14]" olmasında değil, aslında suçluların her zaman ve çoğunlukla kötü toplumsal koşullarda yetişen, ekonomik bakımdan en kırılgan gruplardan çıkmasındandır.[15]

Elbetteki İslâmilik, suçun belirleyici bir değişkeni değildir. Gerçeği söylemek gerekirse, bunun tam tersi söz konusu olur, Din Gözlemevi bünyesinde bizim 2005'te yaptığımız anketin sonuçlarına inanacak olursak, bu anket Müslüman ergen kız ve erkeklerin sürekli belli bir din hayranlığına sahip olmalarının, okuldaki başarılarında olumlu bir unsur teşkil ettiğini gösteriyor.[16] Ki bu da, dinin daha düzenli, daha çilekeş, ama sonuç olarak okul hayatına daha uygun bir hayat tarzı getirdiği ilkesine uygun düşüyor. Fakirlerin yaşadığı mahallelerde İslâm'a hayranlığın artması bir hastalığın semptomları değil, daha ziyade, amaçsızlıktan ve bir aykırılıktan çıkmak için bir etik, yeni normlar, yeni düzenler bulma amacının ruhanî stratejidir. Başka bir deyişle, Müslümanlığa duyulan yeni hayranlık, bir istikrarsızlık kaynağı değil, tersine kötü koşullar ve şiddete karşı bir tepkidir. İşte bu yüzden,

---

[13] Gilles Kepel (Leyla Arslan ve Sarah Zueyir ile birlikte), *Banlieue de la République, politique et religion a Clichy-sous-Bois et Montfermeil*, Paris, Institut Montaigne, 2011; rééd. Gallimard, 2012.

[14] Cyrano, "Une France collabo Prépare la victoire de la France racaille et de la France halal", <ripostelaique.com>, 3 Temmuz 2010.

[15] Farhad Khosrokhavar, L'islam dans les prison, Paris, Balland, 2004. Öte yandan aynı anket, İmamların hapishanelerle ilgili sıkıntısının büyük olduğunu ortaya koyuyor. 188 cezaevi kurumundaki 918 din görevlisinin 500'ü Katolik, sadece 69'u Müslüman: yani, hapisteki suçluların %50'siyle ilgilenmek için din görevlilerinin %7,5'i...

[16] R. Liogier, *Une laicité "légitime", op.cit*, s. 113-172.

yüksek çoğunluğu Müslüman olan bu fakir "mahallelerde" oturanlar, devletten daha çok polis bulundurulması da dâhil olmak üzere, kendilerinin yeniden sisteme dahil edilmelerini talep etmekte, bunun için mücadele vermektedir.[17] Müslümanlar, tıpkı ötekiler gibi, hattâ ötekilerden daha fazla, çünkü bu gettolarda daha kalabalıklar, hiçbir biçimde bir dayanışma hissetmedikleri bu "ayak takımının", davranışlarından, üstelik de bu suçluların kendilerini Müslüman kabul etmelerinden son derece rahatsız olduklarını anlamak gerek. –Israrla dile getirilen suç odağı bir İslâm tahayyülünün tersine– banliyo serserileriyle Müslüman kitleler arasında bir dayanışma söz konusu değildir.

Banliyölerde İslâm: İslâmî radikalliğin bir vektörü müdür?

Önceki nokta bizi kesin olarak gerçek ama yanlış yorumlanan dördüncü fenomene götürür: Kültürsüzlükten bir hal olmuş bu hassas mahallelerde genç radikal İslâmcıların ve potansiyel teröristlerin artabileceği olgusu.

2011'de vizyona giren bir Philippe Faucon filmi *Desintégration*'da Lile bölgesinde yaşayan Tunuslu bir göçmenin oğlu olan Ali sahneye koyulur. Bu sempatik ve umut dolu çocuk, özellikle iş ararken maruz kaldığı ayrımcılık yüzünden hırçınlaşır. İşte o sırada İslâm ile tanışır; artık "Batı'yı havaya uçurmak" isteyen bir cihadçıya dönüşecektir. Kurgu eserlerdeki bu motifin sürekli tekrarlanması bugün çarpıcıdır: İslâm her zaman sadece kinci ve olumsuz açıdan değil, aynı zamanda varoluşçu kötülük karşısında umutsuz bir günah eğilimi olarak görünüyor. 2011'de siyaset bilimci Gilles Kepel'in yönettiği Clichy-Montfermeil hakkında raporun okumasından çıkan sonuç da aynıdır: Burada bu banliyönün ekonomik ve toplumsal yıkım durumunun eleştirisi ile Cumhuriyetçi sürgüne karşı cemaatçi sığınak olarak İslâm'ın yükselişi târifini buluruz.[18]

---

[17] Kepel raporunun gösterdiği şey budur (*op.cit*, s. 257-314)

[18] Gilles Kepel (Leyla Arslan ve Sarah Zueyir ile birlikte), *Banlieue de la République, op.cit.* s. 257-314.

Aslında anketin yürütüldüğü Seine-Saint-Denis bölgesinin bir başka tarafında hızla gelişen ve çok kötü koşullarda yaşayanları da etkileyen –Fransa'daki mevcut İslâm uzmanlarının en iyilerinden biri olan Frank Frégosi'nin beni etkilediği gibi– neo-evanjelist hareketlerini de incelememiz gerekirdi.[19] O halde bu "sorun" çevresindeki mevcut sessizlik niye? Çünkü İslâm'ın dışındaki sorun, hâlâ belirgin biçimde algılanmadı. İslâm yararlı bir rol oynayamaz; İslâm'ın Cumhuriyetle temel uyuşmazlığı fikri gayet sabittir, müritlerinin bir dinsel bütünselliğe yeniden kavuşması ancak bir felâketin âlametleri olabilir. Akılcılığın basitleştirilmiş bir biçimi hemen hemen aşağıdaki teklife indirgenebilir: *Banliyölerde bir sorun olduğunun kanıtı, oradaki insanların dünkünden daha fazla Müslümana benzemeleridir.*

–Victor Hugo'nun eserinden alınan ve sayısal kodlaması *Sefiller*'in hikâyesinin bir kısmının geçtiği (romanda ünlü Thénardierler'in ikâmet ettiği)– bölgeyi de târif eden Gilles Kepel yönetimindeki *Doksanüç* başlıklı ikinci çalışma, Cumhuriyetçi Fransız toplumunun 2005'teki[20] banliyö ayaklanmalarındaki sarsıntılarını haber veren bir mekânı konu alır. Tarihsel nedenlerle bu mahallelerin hassas, kırılgan, patlamaya hazır olmasının nedeninin, burada yaşayanların çoğunluğunun Müslüman olması değil, burada yaşayan nüfusun kendilerini bir kenara atılmış, ülkenin geri kalanından uzaklaştırılmış ve maddî ama özellikle de simgesel bir sefâlet içinde yaşamaları olduğunu gösterir.

Bu analize razı olmaktan başka çaremiz yok, ama, Kepel'in telkin etmek ister gibi göründüğü şeyin aksine, bizim en azından Marsilya (kuzey mahalleleri), Lyon (Minguettes), Bordo (Des Aubiers sitesi) bölgelerindeki araştırmamızın sonuçları, İslâm'ın, buralarda oturanların çoğunluğu tarafından, düzenleyici bir unsur, toplumsal ilişkileri barışçıllaştıran, global olarak toplumun değerlerini reddetmeden, diğerlerine, tuzu kurulara karşı olduğu kadar aynı zamanda da kendilerine karşı bir saygınlık bulma yo-

[19] Frank Frégosi, "Islam et République: des spéciaslistes réagissent au rapport Kepel (3)", <religion.blog.lemonde.fr> 16 Ekim 2011.

[20] Gilles Kepel, *Quatre-vingt-treize*, Paris, Gallimard, 2012.

lu olarak düşünüldüğünü ortaya koyuyor.[21] İslâm'a katılmak, terk edilmişlik duygusu içindeki bir ortamda ahlâkî bir yer edinimine imkân veriyor. Ve aslında kamusal yapıların üzerine düşenleri yerine getirmediği bu bölgelerdeki dinî toplumsal yapı, örneğin nüfusu destekleyen birleştirici ve çok dinamik doku olarak Kur'an kurslarıyla yol alıyor. Felice Dasseto'nun araştırmasına göre İslâm, futboldan sonra Brüksel'deki ikinci seferberlik nedeni.[22] Bu din Brüksel'deki 200 kadar örgüt tarafından az çok doğrudan referans kabul ediliyor, 86 kültürel dernek, 11 öğretim enstitüsü ve 18 de kütüphane. Aslında aşırı derecede kırılgan nüfusların kendilerini hem bu yolla toparlama, hem de dinî ve kültürel bir hayatı yeniden inşa etme girişimleri toplumsal olarak olumludur. Ama gerçekten, Dasseto'nun da altını çizdiği gibi, bir Müslüman/gayrı-müslim farklılaşması riski de mümkündür. O zaman İslâm, en öfkeliler, en sahipsiz, aşağılanmış ve bizatihi kendilerine ait bir gelecek yokmuş gibi hisseden bazıları için, sisteme karşı mücadelenin simgesi haline gelebilir, çünkü bu dinin, kendilerindeki eksiğin müsebbibi olanların yani kendilerini ezenler olarak algıladıkları *tuzu kuruları* korkuttuğunu gayet iyi hissediyorlar.

Bu durumda bir kısır döngü oluşuyor, Ferhad Khostokhavar'ın deyimiyle bir "İslâmsız İslâmcılık" kısır döngüsü. Banliyölerin bu gençleri için aslında bir doktrin derlemesi ve bir uygulamalar sistemi olarak çekici olan şey İslâm değil, olduğu haliyle radikallik, güçlülere karşı başkaldırı ve bu dinin bizzat kendisinin uyandırdığı endişedir.[23] 1990'lı yıllarda Halid Kelkal'ın izlediği yol, bu kısır döngüyü mükemmelen yansıtır; Kelkal ekonomik öfkeyi, özellikle dinî ve toplumsal başkaldırıyı daha dindarlaşmadan önce Lyon banliyosundaki suçları nedeniyle girip çıktığı ha-

---

[21] R. Liogier, *Une laicité "légitime", op.cit*, ve "Espace social des valeurs et adhésion religieuse, in Claude Dargent, Bruno Duriez ve Raphaël Liogier (dir.). *Religion et les valeurs en France et en Europe*, Paris, L'Harmattan/Association française de science sociales des religions, 2009, s. 133-153.

[22] F. Dasseto, *L'Iris et le Croissant, op.cit.*

[23] Farhad Khosrokhavar, *L'islam des jeunes*, Paris, Flammarion, 1997, s. 213.

pishanelerde öğrenmişti, ama birden Cezayir GIA'sının eylemci bir İslâmcı üyesi haline dönüşür. Benzer bir olay, günümüzde, adi suçlu, toplumsal ve ahlâkî olarak "sefil", alköllü gecelerin müdavimi olup askerî kariyer yapmak istesidiyse de başarılı olamamış, polisle işbirliği bile yapmış, sonunda da bir gecede eli kanlı bir cihatçıya dönüşmüş Muhammed Merah'ın izlediği yoldur. Önce, kuşkusuz aralarına kabul edilmediği için intikam amacıyla askerleri öldürmekle işe başlayan bir cihatçı. Daha sonra da, muhtemelen onun gözünde hâkim sınıfı temsil ettiklerinden ve İsrail-Filistin sorununa bağlı kafa karıştıran fikirler ve görüntüleri akıldışı biçimde birbirine karıştırdığından Yahudilere saldırmaya başladı.

Bu durumda temel İslâmcı bir Yahudi düşmanlığının izdüşümü sahnelenmekte olan bu gölge tiyatrosuna katılır; örneğin araştırmacı Pierre-André Taguieff'in tarafından ortaya atılan, Arap ve Filistinlilerin savunmasıyla bulanıklaşan, altermondiyalist ve ırkçılık karşıtı bir solun ihanetiyle kolaylaşan Müslümanların "dünya çapındaki Yahudi fobisi" saplantısı tezi aynı günlere denk gelir. İslâm ile İslâmcılık arasındaki ayrım yok oldu ve yerini varsayılan global bir Müslüman Yahudi fobisinin varlığı aldı: "Bir İslâmcının usta gözü Yahudi nedenselliğini sığındığı yerden çıkarmaya muktedirdir". Ama buradaki bir hayali İslâmcı, Yahudi karşıtı nefret militanlarının oluşturduğu ordunun en görünür grotesk figüründen ibarettir.[24] Seçkin aydınlar burada da işbirliğine devam ederler. Böylece, Shmuel Trigano'ya göre, Yahudilik hakkındaki yayınların sayıca azlığıyla kıyaslandığında, "İslâm'a ilişkin makaleler tufanı", "Yahudilerin simgesel kötü muamelesinin"[25] bir işaretidir. Argüman tuhaftır, çünkü kitaplarda, medyada, gazete makalelerinde sürekli olarak ele alınması İslâm'a bir değer atfetmek için değil, daha sıklıkla kötülemek içindir. Sonuç-

[24] Pierre-André Taguieff, *La nouvelle Judéophobie*, Paris, Mille et une nuits, 2002, s. 229.
Shmuel Trigano, "La maltraitance symbolique des juifs", <upif.org>, 17 Haziran 2012.

[25] Shmuel Trigano, "La maltraitance symbolique des juifs", <upif.org>, 17 Haziran 2012.

ta Müslümanlarda global ve genişlemiş bir Yahudi fobisi tezini savunanlara göre, (diğerlerinin yanı sıra) genç Müslümanlara atfedilen Yahudi karşıtı şiddet eylemleri, İslâm'ın tesadüfen bayrağı haline gelen sosyallikten uzaklaşmış suçluların değil, ama o Yahudi karşıtı örgütlü militanların işi haline gelir. Hattâ, 2010'da düzenlenen VII. Şoah Eğitim Konferansı sırasında endişelerini dile getiren Alain Finkielkraut'a göre, bu tam da "bir tür İslâmcı solu" oluşturan "ilerici aydınlar ve göçmen kökenli insanların kurduğu birliktir".[26] Thomas Deltombe'a göre, bu filozof daha önce de, Fransa'da 2002'de patlak veren banliyö olaylarıyla, Nazi rejiminin teşvikiyle[27] 8-9 Kasım 1938'de Almanya'da Yahudilerin katledildiği, sinagogların yıkıldığı "Kristal Gece" ile kıyaslamıştı. Aynı fikir zinciri dâhilinde, İngiliz tarihçi Bernard Lewis 2012'de *Jerusalem Post*'a verdiği mülakatta, İslâm kıtada kendini giderek dayatmaya başladığından, "Avrupa'daki Yahudi cemaatlerinin geleceği karanlık" ifadesini kullanmıştı.[28] Bununla birlikte, konjoktürel olarak uluslararası gelişmeler çerçevesinde ve özellikle de 2000'de başlayan İkinci İntifada ile uyanan heyecan dalgasının yarattığı gündemin tepkisel Yahudi karşıtlığıyla, devletlerin 1930'lu yıllardaki Yahudi karşıtlığının hiçbir âlâkası yoktur. Kuşkusuz bazı gençler nezdinde "Yahudi" figürü, tıpkı "Müslüman" figürünün inanılmaz bir "işgâlci" etkisi yaratması gibi, yine inanılmaz biçimde bir "zalim"lik etkisi yaratabilir. Bu Yahudi karşıtlığı o zamandan itibaren İslâmlaşma hortlağı aracılığıyla oluşturuldu ve devam ettirildi. Bu mevcut karşıtlığı yenmek için aynı zamanda yanlış biçimde global İslâmî bir Yahudi karşıtlığında tanımlanan fetih yanlısı ve birleşik İslâm imajıyla da savaşmak gerek.[29] En azından, Alain Badiou ve Eric Hazan'ın tezine göre, Yahudi karşıtlığına *geri dönüş* tasavvuru nüfusun bir kısmı

[26] 13 Haziran 2010'da *Le Monde*'da yayımlanan ifadeler.

[27] Thomas Deltombe tarafından alıntı, *L'islam imaginaire,op.cit*, s 297-298.

[28] "Muslims "about to take over Europe", *Jerusâlem Post*, 10 Temmuz 2012.

[29] Vincent Geisser 2003'te Müslümanların Yahudi karşıtlığını genelleştirdiği fikrinin gerçeğin çarpıtılmasının bir sonucu olduğunu gösterdi (*La Nouvelle Islamophobie*, Paris, La Découverte, 2003).

tarafından bir kınama aracı haline gelmedikçe.[30] Aslında, İnsan Hakları Ulusal Danışma Komisyonu'na (CNDH) göre, Yahudi karşıtı eylemler son on yıldır gözle görülür bir düşüş kaydetti – 2010 ile 2011 arasında %16 daha az –, oysa aynı zaman dilimi içinde Müslüman karşıtı eylemler %33,6 oranında arttı.

Bununla birlikte, bu dramatik ve travmatik olayların ardından, "meydanı Müslümanlara bırakmamak gerek", "onların karşılarında ezilip büzülmeye son vermek gerek" türünden sözlerin giderek daha fazla duyulduğu da bir gerçek. Müslümanların duyguları bu durumun tam aksinedir, kelimenin tam anlamıyla aşağılandıklarını, saygınlıklarını yitirdiklerini, kötü muamele gördüklerini, sistematik olarak kanunların hedefi haline geldiklerini düşünüyorlar sadece. Daha da fenası bu his, giderek dikkate değer ölçüde yoğunlaşıyor. Yine Gilles Kepel tarafından 2011'de gerçekleştirilen anket sonuçlarına göre, ilk kuşak Müslümanların %53'ü Fransız hükümetinin kendilerine saygı duyduğu değerlendirmesinde bulunuyor, oysa ikinci kuşağın sadece %21 kadarı bu görüşü paylaşıyor ve üçüncü kuşağın %71'i kendilerine hiç saygı duymadığını düşünüyor.[31] Sadece %20'lik bir dilim genelde Fransızların kendileri hakkında olumlu düşündüğünü söylüyor.

Dinî aidiyet ve ulusal aidiyet: Rakip dayanışmalar mıdır?

Bununla birlikte bu mahallelerde aşırı dinci hareketlerin gelişmekte olduğu da inkâr edilemez. Radikal yabancı İslâmcılara bağlanan bu bireyselliklerden ve bu gruplardan hareketle, Avrupalı Müslümanlar, Arap devletler ve teröristler arasında genel bir dayanışma varlığını hesaptan düşüyor. Hz. Muhammed'in karikatürleri meselesi, bu tür bir karışıklığın tam da karikatürel, tipik bir örneğini oluşturuyor.

30 Eylül 2005'te İslâm Peygamberinin 12 karikatürü, peygamber hakkında yazdığı kitabını –ona kalırsa İslâm karşısında

---

[30] Alain Badiou ve Eric Hazan, *L'Antisémitisme partout. Aujourd'hui en France*, Paris, La Fabrique, 2011.

[31] Gilles Kepel (Leyla Arslan ve Sarah Zueyir ile birlikte), *Banlieue de la République, op.cit.* s.283.

endişeli bir ortam yüzünden– yayımlamayı başaramayan gazeteci Kate Bluitgen ile dayanışma işareti olarak Danimarka gazetesi *Jyllands-Posten*'de yayımlandı. Diplomatik tepkiler birbiri ardına gelmekte gecikmedi. Eylül ayından itibaren Müslüman ülkelerin temsilciliklerinden 11 yetkili, olup biteni duymazdan gelen Danimarka Başbakanı tarafından kabul edilme talebinde bulundu. Olay büyüdü ve Arap Birliği'nin söz konusu yayını kınamasına kadar gitti. Posizyonlar belirgenleşti, Arap ve Müslüman ülkeler kendilerini aşağılanmış hissetti ve Batılı demokrasiler "İslâmî nüfuzun" yükselişi karşısında ifade özgürlüğünü savunmayı seçti. Buraya kadar Avrupalı Müslümanlar ne bir gösteriye katıldı ne de bir destek dile getirdi. Ocak 2006 başında bir Norveç gazetesi karikatürleri yeniden yayımladı, bunu Fransız gazetesi *France-Soir* ve ardından da Şubat başında haftalık mizah dergisi *Charlie Hebdo* izledi, o sırada önce Suudi Arabistan'da daha sonra da bütün Arap ülkelerinde Danimarka ürünlerini boykot etme kampanyası başladı. Müslüman ülkelerde kimi zaman şiddet içeren gösteriler düzenlenmeye, İran'da dev mitingler yapılmaya başladı ve Suriye'de de Danimarka temsilciliği yakıldı. Ama, parmakla gösterilmelerine rağmen, hâlâ Avrupalı Müslümanlardan bir işaret gelmedi. Kimi ender Müslüman dernekler, bazı gazetelere karşı "açık hakaret" davaları açtılar, ama bu daha ileri gitmedi. Tek bir gösteri çağrısı bile yapılmadı. Kuşkusuz Müslümanlar rahatsız olduklarını söylediler, ama eski Marsilya Müftüsü Şuayib Benşeyh gibi kimileri de Hz. Muhammed'in karikatürize edilebilme hakkını savundu. Hattâ "Müslümanlar, Müslüman kültürden gelen agnostikler, ateistler ve basın özgürlüğü için onları destekleyenler" 3 Şubat 2006'da bir çağrı bile yayımladılar.

Bu olayın birçok unsuru bulanık kaldı. Örneğin, Kopenhag'daki Nörport Camisinin Filistin kökenli imamının gizemli rolü. Müslüman Kardeşler'e yakın, –Danimarkalı Müslümanları ve hâlâ daha az Avrupalıları temsil etmenin uzağında olan– Ahmed Ebu Laban, 2005 sonundan itibaren, elinde özellikle daha saldırgan nitelikli üç yeni karikatürle (birinde oğlancılık yaptıran bir Müslüman, ikincisinde Hz. Muhammed bir domuz yüzüyle ve sonuncusunda da onu bir oğlancı olarak gösteren), siyasî ve

dinî yetkililerle temaslarda bulunmak üzere farklı Arap ülkelerine gitti. Oysa bu karikatürler sahteydi ve hiçbir zaman Danimarka gazetesinde yayımlanmadılar.

Birçok hipoteze razı olabiliriz: Avrupalılardan intikam almak için Arap devletlerinin bir manipülasyonu,[32] aynı devletlerin dikkatleri Ortadoğu'nun gerçek sorunlarında başka tarafa çekmek amacıyla manipülasyonu, ya da Müslüman Kardeşler'in bir manipülasyonu ya da (son olarak dönemin Danimarka Başbakanı Anders Fogh Rasmussen'in, Müslüman karşıtı duyguları vurgulamak ve sorunu tartışmak için kabul edilmekten başka bir talepleri olmayan Arap ülkelerinin büyükelçilerini kabul etmeyerek küçük düşürmesi, yani durumu bile bile daha da kötüleştirmenin bir seçim çıkarı olduğunu düşünen) Danimarka gazetesi *Politiken*'in genel yayın yönetmeni ve tarihçi Rune Elgelbreth Larsen'in hipotezi.[33] Yani Danimarka Başbakanı Arap ülkelerinin büyükelçilerinin basın özgürlüğünün kısıtlanması talebinde bulunacağı gibi yanlış bir izlenim yarattı. AFP'nin yaklaşık 4 bin belgenin analizine dayanan bir anketine göre, "medyada dahil olmak üzere âleme rezil edilen imamlar, Danimarka'da olduğu kadar başka ülkelerde krizi artırmaya değil, sınırlandırmaya, azaltmaya çalışmıştır aslında [...] Hattâ Danimarka gizli polisi bile bu krizde onların olumlu bir rol oynadıklarını kabul etti".

Bütün bu hipotezler arasında ortak nokta herhalükârda bir manipülasyonun olmasıdır. Müslüman olmayan Avrupalıların Müslümanlara karşı olduğunu göstermek için manipülasyon, medyanın manipülasyonu ve medya tarafından manipülasyon, İslâmcı şebekelerin manipülasyonu. Ne olursa olsun, bu çok ustaca stratejilerin esas kurbanları, gerçekten Avrupalı Müslümanlar oldu: Eski vatandaşlarının şimdi bulundukları ülkelere entegrasyonunu azaltma yoluyla onları "gerçek vatanlarına" geri getirme

---

[32] "Caricatures de Mahomet: onde de violence et manipulatin politique, entretien avec Olivier Roy (4)" <regards.fr>, 1 Mart 2006.

[33] "Karikatür krizinde bir anket Danimarka Başbakanını suçlar" (Un livre-enquête sur la crise des caricatures accuse le Premier Ministre danois), AFP, 26 Ekim 2006.

peşindeki (kimi zaman uzaklardaki) "kendi devletleri"nin kurbanı, saflarına yeni gençler katmak için Avrupalı genç Müslümanların adaletsizlik duygusunu devam ettirmekte çıkarları olan radikal İslâmcı örgütlerin kurbanı, son olarak da kendi hemşehrilerinin Müslüman karşıtı duygularını körükleme fırsatını kollayan Avrupalı popülistlerin kurbanı.

Bununla birlikte, Müslüman karşıtı olarak değerlendirilen pozisyonlardaki tepki gösterileri ise çok ender kaldı. Bu tür gösteriler düzenlendiğinde, Fransa'da çarşaf giyilmesi hakkındaki oylamaya karşı çıkmak amacıyla düzenlenen gösteri örneğinde olduğu gibi, katılımcı sayısı genellikle onlu rakamlardan fazlasını biraraya getiremedi. İsviçre'de, aslında radikal ve aşağılayıcı bir önlem olan minareleri yasaklamak için düzenlenen oylamaya karşı çıkmak için 12 Aralık 2009'da Bern'de federal kurumlar önünde düzenlenen ve hiçbir taşkınlığa sahne olmayan protesto gösterisine katılanların sayısı ancak 700'e erişebildi. Benim bildiğim kadarıyla, Fransa'daki devlet okullarında basit başörtüsünü yasaklamak konusundaki Stasi komisyonunun sonuçlarına karşı 12 Aralık 2003'te Paris'te düzenlenen en kalabalık gösteride sadece 3 bin kadar kişi –yine hiç taşkınlık yaşanmadan– toplanabildi. Ulusal bağlılığı ve Müslümanların Avrupa'daki vatanlarına sadakatine tehdit oluşturabilecek bir dinî dayanışma endişesi de, Müslümanların yaklaşık %80'inin Fransa'nın bir İslâm ülkesine muhtemel bir askerî müdahalesinin Hexagon'da [*Fransa'da*] en ufak bir çatışmaya yol açmayacağı ifadesine ters düşebiliyor.[34]

Fransa Müslümanları, geniş ölçüde karşı çıktıkları, devlet okullarında başörtüsü takmayı yasaklayan Mart 2004 tarihli kanuna sistematik biçimde boyun eğdiler, bu kanun istense de istenmese de, başörtüsü takmayanların bile dâhil olduğu gerçek bir kamusal tepkiye yol açtı. Aile baskısıyla değil de kendi rızasıyla başörtüsü takanların büyük çoğunluğu[35] ya başörtüsünü çıkar-

[34] Kaynak: "Fransa'da İslâm ve 11 Eylül 2001 saldırılarına tepkiler", 1 Avrupa için Ifop anketi, *Le Monde, Le Point*, 5 Ekim 2001.

[35] R. Liogier, *Une laicité "légitime"*, *op.cit*, s. 113-125.

mak, ya özel okullara gitmek ya da mektupla eğitimi[36] tercih etmek zorunda kaldı. Bu şiddetli öfke duygusuna rağmen, aşağılanmış olmanın, sesini duyuramamanın ve kendini ifade etmeye fırsat tanınmadan yargılanmış olmanın yarattığı nahoşluğa – ve aynı yılın Ağustos ayında 2 Fransız gazeteci, başörtüsü yasağının kaldırılması talebiyle Iraklı radikal İslâmcılar tarafından kaçırılmasına– rağmen, Fransa'daki Müslüman örgütler, ülkenin geri kalanıyla hiçbir çelişkiye düşmeden, her şeye rağmen cumhuriyetçi meşruiyeti savundular, zaten Jean Baubérot, International Crisis Group'un[37] Mart 2006'da yayınladığı rapora dayanarak tam da buna dikkati çekmişti. Ama, gerçekten medya, "savaşa" dahil etmek istediği sıradan [Avrupalı] Müslümanın duygularıyla, bir ahiret hedefini takip eden ve üniter bir İslâm tasavvuruna inanan İslâmcı liderlerin hattâ teröristlerin açıklamalarının aynı kapıya çıktığı algısını yaymaya yoğunlaştı. Bu anlamda Avrupalı Müslümanlara karşı paranoyak ve ayrımcı atmosfer İslâmcıların çıkarlarının hizmetindeydi.

Kur'an modern karşıtı bir fetihçi dua kitabı mıdır?

Filozof Michel Onfray, "Kur'an'ı okursanız, Peygamberin hayatını ve hadislerini okursanız, hiçbir cumhuriyetçi mantığın içinde olamazsınız, daha ziyade bir kadın düşmanlığı, bir erkek üstünlüğü mantığında olursunuz. Kozmopolit bir mantık içinde de olmazsınız [...], barışçı bir mantıkta olmazsınız, ölüm cezasını savunur, münafıkların boğazlanmasını savunursunuz".[38] Bu korku verici tumturaklı sözler, İslâm'ın kendi gerçeğine tam bir boyun eğme istediğini (bu da bu dinî sadece hoşgörüsüz değil aynı zamanda doğal olarak fetihçi bir din yapar), öz bakımından din adamı ile siyaset adamını birbirine karıştıran, genel olarak şiddeti ve kadınlara küçültücü, aşağılayıcı ve sert muamele yapılmasını tavsi-

[36] İsmahan Choulder, Malika Latreche ve Pierre Tévanian, *Les filles voilées parlent*, Paris, La Fabrique, 2008.

[37] Jean Baubérot, *L'Intégrisme républicain contre la laicité*, La Tour-d'Aigues, L'Aube, 2006, s.87.

[38] Michel Onfray'ın 10 Haziran 2010 Perşembe günü RMC'ye açıklaması.

ye eden bir din olduğunu göstermek amacıyla Kur'an'ı referans almaktan ibaret olan efsanenin son dayanak noktasını gayet iyi özetler. Bu anlamda 11 Eylül'de yaşanan trajedi, sadece teröristlerin işi değil, tamamen totaliter olan bu dine itaat mantığının bir sonucu olur. Çok yaygın olan bu akıl yürütme biçiminin üç hayatî noktasını inceleyelim.

İlki, Kur'an'da istenen evrensel ve mutlak boyun eğme İslâm'ı diğerlerine nazaran çok daha fanatik ve fetihçi bir din haline getirir. Gerçekten de *İslâm* kelimesi "boyun eğiş" anlamına gelir, ama sadece ve sadece Allah'a boyun eğiş. İşte bu yüzden Allah temsil edilmez, yeryüzünde meşru temsilcileri de yoktur.[39] Protestanlıkta olduğu gibi, İlahi ile kulun doğrudan ilişkisi, gerçeğin tekeli hiçbir dinî aracıya emanet edilmez. Akla çağrı ve aşırı derecede verimli ve o dönem için hem bilim, matematik, edebiyat ve felsefe hem de sanatta XIII. yy'a kadar daha ziyade müsamahakâr bir Müslüman hümanizminin gelişmesi buradan kaynaklanmaktadır.[40]

İslâm'ın ilke olarak din adamı ile siyaset adamını birbirinden ayırmaması fikrine gelince, bu Hz. Muhammed'in siyasî bir rehber rolü oynamasına dayanır. Oysa, kökeninden itibaren bu konuda, Şiilikte olduğu kadar Sünnilikte de hararetli tartışmalar yaşanmıştır ve bunlar XI. yy'dan itibaren "büyük gelenek dâhilinde" ruhanî ile cismani arasında belli bir ayrımla sonuçlanmıştır.[41] Özellikle Sünnilik, Sultanın güçle ele geçirip sürdürdüğü (icracı) siyasî iktidar ile din alanındaki bilginler, ulemanın ahlâkî ve hukukî iktidarı arasında bir ayrımla erken tanışmışlardır. Bu arada ne Kur'an'ın ne de Sünnetlerin (Peygamberin geleneği) böyle bir hükümet modeline referans vermediğini de ekleyelim. Belli tip-

---

[39] Raphaël Liogier, "L'islam dans l'axe du mal", *Revue des Deux Mondes*, Nisan 2003.

[40] Mohammed Arkun, *Humanisme et islam. Combats et propositions*, Paris, Vrin, 2005.

[41] Hichem Djait, *La Grande Discorde. Religion et politique dans l'islam des origines*, Paris, Gallimard, 1989; Olivier Carré, *L'islam laique, ou le Retour da la grande tradition*, Paris, Armand Colin, 1993; Mohammed Arkoun, *L'islam. Morale et politique*, Paris, Desclée de Brouer, 1986.

teki bazı ima dalgaları sayısız yorumlara neden olmuştur. Bu konuda Peygamberin sessiz kalmasına dayanan bazıları kısaca İslâm'ın siyasetle uğraşmaması gerektiğini bile söyleyebilir.

Sonuç olarak, Kur'an'ın şiddetini ortaya koyan son nokta, kadınlara yapılan muamele ve onlara ayrılan yere ilişkindir. Dolayısıyla kadın sünnetinin hiçbir biçimde İslâm'da tavsiye edilmediğini, örtünmenin bir zorunluluk olmadığını ve ayrıca daha ziyade bazıları kadınları[42] korumaya yönelik çok sayıda anlam[43] bulunduğunu söylemek yararsız olmayacaktır sanırım. Kur'an'ın çok eşliliğe izin verdiğini ama teşvik etmediğini eklemek de yersiz değildir. Müslüman toplumlar zaten çok eşliliği pek az uygularlar. En fazla çok eşliliğin görüldüğü Suudi Arabistan'da bile erkeklerin %70'i tek eşlidir (Fas'ta bu oran %95'i geçer...). yeryüzünün en fazla çok eşliliğin görüldüğü ülkesi Çad'da bile, ülkeyi oluşturan üç temel din grubu arasında, Katoliklere (%46,8) ve animistlere (%51,4) kıyasla en az Müslümanlar (%35,6) çok eşlidir.[44] Burada bile, okuma-yazma oranının artmasıyla çok eşlilik azalma eğilimi gösterir; zaten halklar şehirlere göç ettiğinde, eğitildiğinde, meslekî otonomi başladığında (Cezayir'de örneğin az da olsa) toplum bünyesinde çok eşlilik giderek azalıyor.[45] Açıkça kocalara kendilerine nitelikli ve sürekli itaatsizlik etmeleri halinde karılarını dövmelerini tavsiye eden ünlü Dördüncü Sure'nin 34. ayeti ([Nisâ suresi, 34. Ayet, *-y.n.*] Nisa suresi: Kadınlar) hemen karşıma çıkarılabilir. Bu ayet inkâr edilemez biçimde arkaiktir, günümüzde hoşgörülemez ve zaten Kur'an'ın bazı bölümlerinin VI. yy'ın Arap Yarımadası'nın âdetlerini yansıttığı ve bu

---

[42] Lois Beck ve Nikki Keddie, *Women in the Muslim World,* Cambridge, Harvard University Press, 1978, s.8.

[43] Bizans İmparatorluğu'nda 1.yy'dan itibaren, İslâm'dan önce mevcut olan bir âdetin söz konusu olması muhtemeldir (Ian Buruma ve Avishai Margalit, *L'Occidentalisme. Une breve histoire de la guerre contre l'Occident,* Paris, Climats, 2006, s. 141).

[44] Y. Courbage ve E. Todd, *Le Rendez-vous des civilisations*, *op.cit,* s. 63.

[45] Bkz. la figure tres explicite: "Nombre de polygames pour 1000 hommes mariés, selon la catégorie socioprofessionnelle", presentée par Dominique Tabutin, "La polygamie en Algérie", *Population,* cilt. 29 No: 2, s. 325.

yüzden de bunların esas olmadığı değerlendirmesinde bulunan milyonlarca Müslüman tarafından hoşgörüyle karşılanmamaktadır.[46]

Daha genel olarak, İslâm'ın ilk zamanlarından itibaren, Kur'an'ı Allah'ın kelâmı kabul eden "yazıya bağlı olanlar", Allah'ın sözle anlatılmaz ve gerçek kelâmının da yazılamayacağına inanan "sembolistlere" (ya da görececi) karşı çıkarlar. Sembolistlere göre, yazılı Kur'an, eleştirilebilir ve ıslah edilebilir tarihsel bir metindir.

Kutsal metinler içinde hazırlandıkları toplumsal bağlamlardan kaçamazlar,[47] yüzyılımızda Kur'an'ın kelimesi kelimesine kabul edilemeyecek bölümlerini bulmak her zaman mümkündür. Bu, modern anlamda sık sık zalim ve gayrı ahlâkî kabul edilen bir yazı olan İncil için de doğrudur: İncil'de çok eşlilik küçük görülür; halkların toptan katli meşrudur; Yahudiliğin kurucusu olarak kabul edilen İbrahim, kendi öz oğlunu kurban etmesini isteyen kinci bir Allah'ın isteğine gözü kapalı boyun eğer. Kuşkusuz, –her ne kadar İsa "barışı değil kılıcı getirdiğini" ilân etse de (Matthieu 10, 34-36)– bir sevgi dinî olarak tanınan Hıristiyanlık bu mantıkla bir kopukluk sergiler. Ki bu da, dinden sapmış Katarların büyük çaplı katliamını, Engizisyonu ya da kanlı Saint-Barthélemy gecesini engellememiştir zaten.

Kutsal metinlerin, okuyucuları tarafından yeniden yorumlanabileceğini, ıslah edilebileceğini, göreceli hale getirilebileceklerini düşünmesek de, o zaman, bütün olarak tek tanrılılığın korku salan büyük bir belâ olduğunu düşünen biyolojist Richard Dawkins'i izlemek gerek.[48] Geriye Kur'an'ın "korkularının", "bize" İncil ya da başka dinsel kaynaklardakilerden daha şok edici geldiği kalıyor, çünkü Batı'ya karşı İslâmî saldırıyı sahneye koymak

---

[46] Aldülvahap Meddep, *Sortir de la malédiction L'islam entre civilisation et barbarie*, Paris, Seuil, 2008, s.190-195.

[47] Batı'da pek hayranlık duyulan orijinal Budizm bile güçlü bir kadın düşmanlığından muaf değildir: Bkz. Raphaël Liogier (dir.), *Le Bouddhisme et ses Normes*, Strasbourg, PUS/CNRS, 2006.

[48] Richard Dawkins, *Pour en finir avec Dieu*, Paris, Robert Laffont, 2008.

için korku salan, aşılamaz, modernlik karşıtı özgün bir Müslüman başkalık tasavvuru vazgeçilmezdir.

Gizli oturum

Norveç'te 22 Temmuz 2011'de, aynı güneşli günde önce Oslo'da, sonra da Utoya adasında 77 kişiyi öldüren Anders Behring Breivik'in akıl sağlığının yerinde olmadığı kesin. İslâm'ın Norveç'i, Avrupa'yı ve bütün dünyayı kemirmekte olduğu takıntısıyla yaşıyordu. Oysa kurbanları Müslüman değildi, sadece fazla liberal olmaktan suçluydular. O halde "Avrupa'yı Marksizmden ve uzantılarından yani İslâmlaşmadan[49] kurtarmak" gerekti. Davası sırasındaki savunma sistemi saydamdı: "Norveç toplumunu İslâm ve çok kültürlülüğe satmaktan" suçlu olan "vatan hainlerine" karşı "meşru müdafa".[50] Soruşturma sırasında polisler Bat Ye'or'un Avrabia adı altında İslâmî komployu anlatan metinlerinin katilin başlıca esin kaynağı olduğunu fark ettiler.[51] Behring Breivik, bu metinlerden sadece bir *cihad* karşıtlığının ülkeyi kurtarabileceği sonucunu çıkarmıştı.

1 yıldan az bir arayla, Mart 2012 sonlarında Fransa'nın güneybatısında oturanlar, motosikletli bir adamın belli bir nedeni olmadan Montauban'da lejyonerler sokağında cinayet işlediğini, ardından aynı kasklı adamın Toulouse'daki bir Yahudi okulunda katliam yaptığını öğrenerek büyük bir panik yaşadı. Polis tarafından öldürüldükten sonra, aşama aşama, bu adamın cihad yanlısı Muhammed Merah olduğu öğrenildi.

Bu iki ölüm yazısının kriminal suça geçişi göz ardı edilmemelidir. Fransız Merah ile Norveçli Breivik aynı... tiyatro oyununun iki yüzüdür. Bir tarafta terörist mantıkla işlenmiş İslâmî bir suç, diğer tarafta ise, bir bakıma delilikten başka bir nedeni olmayan ve bunun sonucunda olmaması gereken münferit bir olay söz ko-

---

[49] Farrice Aubert tarafından aktarılan açıklamalar, <lci.tfl.fr>, 13 Nisan 2012.

[50] AFP'nin 16 Nisan 2012 tarihli haberi, Marie Giffard tarafından aktarılan açıklamalar).

[51] Toby Archer, "Breivik swamp. Was the Oslo killer radicalized by what he read online?" *Foreign Policy*, 25 Temmuz 2011.

nusu değildir; Oslo Üniversitesi'nden siyaset bilimci Janne Haaland Matlary'nin söylediği gibi: "Bu münferit bir suçtur ve kimse bir güvenlik manevrası ihtiyacı hissetmemiştir. Öyle görünüyor ki, bu bir İslâmcının işi olsaydı her şey bambaşka olurdu.[52]" Olayların bu hatalı tasavvuru, İslâmlaşma hayalî içinde gölgelenmiştir. Bu, öncelikle Breivik'in İslâmcı karşıtı popülist şebekelere dâhil olduğunu, Merah'ın da İslâmcı gruplarla irtibatta olduğunu görmeyi reddetmektir. Ki bu da, esas olarak temel unsur değildir. Breiviklerin ve Merahların her ân birden bire ortaya çıkabileceklerini, çünkü bunların aynı hayalî sistemin ürünleri olduğunu görmeyi reddediyoruz. Günümüzde hayalî olan şey, artık şiddet eylemlerine yöneltmek için terörist şebekelerinin iteklemesine gereksinim duymaz. İnternet ve genel anlamda medya bunun için yeterlidir. Çok büyük sıklıkla yalnız kahramanın ve cihadçının vuruşan rolleriyle özdeşleşmek, eyleme geçmeye neden olmaz. Ama böyle bir rolün aşırı uçta yaşanması için istikrarsız bir kişinin varlığı yeterlidir, tıpkı Toulouse'da Haziran 2012 ortalarında elinde silâhla aniden bir bankaya dalan, tek bir kuruşa dokunmayıp, insanları rehin alan ve kendisini El Kaide üyesi olarak tanıtan 30'lu yaşlarındaki bu adam gibi. Bu türden eylemlerin teröristlerin tartışıp planladığı eylemlerle hiçbir âlâkası yoktur.

Aşama aşama inşa edilen bu paranoyak tiyatroda şimdi herkesin *doğal* bir yeri bulunuyor. İslâmlaşma sahnesinde dört tip aktör oynuyor:

– Çok çeşitli biçimlere girebilen, İslâmlaşmayla mücadele halindeki bulunan *yalnız* kahraman. Bu, gerçekte, kendi şahsında kitlesel olarak paylaşılan bir duyguyu katalize eden gazetecininkidir. Bu, hayalî olanı yansıtan, "fikir kolaylaştırıcısı"dır.[53] Çoğunluğun bu hayalî yön değiştirmesi, yani aslında objektif olarak çoğunluk olup kendini azınlıkmış hattâ yalnızmış gibi tanıtma, körleşmiş ya da çürümüş bir sistemi hiçe saymak için gereken cesaret adına, gerçekte ortak düşünceyi

[52] AFP'nin 13 Nisan 2012 tarihli haberi.

[53] V. Geisser tarafından kullanılan ifade, *La Nouvelle Islamophobie, op.cit.*

büyütmeye imkân sağlar. Böylece milyonlarca televizyon seyircisi, kendi ekranlarının başında kendilerinin de, yiğitçe tavır almasını hayranlıkla izledikleri kahraman kadar yalnız ve basiretli oldukları duygusuna kapılırlar. Ama kahramanın rolü aynı zamanda bağımsız bir blog yazarı, Riposte Laique'e (ya da François Desouche gibi, Observatoire de l'islâmisation gibi tamamen başka bir siteye ya da yazara) üye, bir polis memuru, ya da bir Millî Eğitim memuru olabilir. Nihayetinde, en aşırı uçtaki ya da en patalojik durumlarda, Anders Behring Breivik'in yüzüne bürünebilir.

- *Aldatılmış halk*, eserini tamamlayan yalnız kahramanın tanık olarak gösterdiği belli belirsiz kitledir. Ama bu paranoyak atmosferden etkilenen bütün vatandaşlar aldatıldıkları, "atlatılan, oyalanan" bu kitlenin bir parçası oldukları hissine kapılabilirler.
- *Öldürülesi hain*. (Yeni Avrupa popülizmine yakın sitelerin çoğuna inanacak olursak, bizzat ben bile en dokunaklı" temsilcilerinden olurdum) *zimmiyi*, çok kültürlülük yanlısı ya da görececi olduklarından Avrupa'nın çöküşünden sorumlu ve hattâ suçlu olanları tanımlayan "yararlı salak" olarak tanımlamak gerek.
- Her yerde ve hiçbir yerde, cübbeli olabileceği gibi tayyörlü ya da *burkalı*, yerli olmayan ya da kökenden Avrupalı, din değiştirmiş ya da değiştirmemiş *cihadçı*. Bu kişi kincidir, vuruşkandır, ama aynı zamanda tembeldir, fırsatçıdır ve Avrupa ile dünyayı fethetmek ister. Kendini El Kaide üyesi olarak tanıtan, aile babası, başörtülü kız tek ve aynı kişiye dönüşür. Bu savaşılması gereken işgâlcidir. Aynı zamanda ve bu kez olumlu olarak, *kendi* "başkaldırısını" yürütmek için işaretlerini kaybetmiş sitelerin genci bu klişeyle kendini özdeşleştirebilir.

İslâmlaşma sahnesindeki tamamlayıcı roller (hainin müttefiki cihadçı, halkın müttefiki kahraman) ve düşman roller (cihadçıya karşı kahraman, halka karşı hain) bütün aşırılıkları doğrular. Şid-

detin kaynağı, sadece bu sistem sayesinde bu biçimde varolabilen şebekelerden ziyade, bu sistemdir. Burada İslâm hem çekici hem de itici bir imaj haline gelir. Kimileri için çekici olduğu için –mahallelerin gençlerinden bazıları için meselâ–, yürüyüşe geçmiş bir ordu gördüklerine inanan diğerleri için iticidir.

5.
Yeni Avrupa popülizmi

Uluslararası saplantı

Bu paranoyak tiyatronun, katı laikliğiyle sadece Fransa gibi bir ülkeye mahsus kaldığına inanmamak gerek. Karşımızda Fransız usulü bir laiklik krizi değil, çok daha derin bir Avrupa usulü kriz söz konusu.

İsviçreli aşırı sağcı parti *Demokratik Merkez Birliği*'nin (UDC) (isminden ne olduğu anlaşılmayan), bir seçim kampanyası afişi, –2009'da minarelerin yasaklanması için başlatılan halk girişimi yararına– bütün ülkeyi dolaştı, afişte, nükleer başlık biçiminde bir minare tarafından delinip yırtılmış bir harita resmediliyordu. Bir başka afişte de, tıpkı bir satranç tahtası üzerindeki piyonlar gibi bütün bir ülke haritasına yerleştirilmiş birçok nükleer başlık–minareler resmediliyordu. UDC'nin İsviçre halkının düşüncesine damgasını vuran bu reklâmları sayesinde Parlamentoda ciddî bir güç haline geldiğini bilmek gerek. Müslümanların, zayıf, ezilen ve küçük kabul ettikleri kökenden Avrupalı'ya karşı bir savaş yürüttüğü fikriyle alay eden ve elinde devasa bir pala tutan Müslümanın karşısında, elinde sadece bir İsviçre çakısı tutan sinmiş bir İsviçre vatandaşı durmaktadır ve İsviçre çakısı devasa palalı Müslümana karşılık vermek için uygun bir araç değildir. Bu sahne "Savunmasız İsviçre" yazılı bir resimde mükemmel biçimde tasvir edilir.

İnternette dolaşan aynı türde başka bir Alman resminde de, kafasında kukuletasıyla huzur içinde dişlerini fırçalayan bir Avrupalı, düşünce balonunda yumuşacık bir yatakla görünürken, diğer yarısında kafasındaki sarıkta "İslâm" yazılı sırıtan bir sakallı

görünüyor. Kendini yumuşak yatağına atmaya hazırlanan sakin, endişesiz Avrupalının tersine, yüzünü buruşturmuş "Müslüman", "cinayete çağrı", "fetva", "ayrıcalık isteriz" yazılarının okunabildiği bir karneye iğrenç yıkım emellerini yazmaya uğraşıyor. Ve kendi üzerindeki düşünce balonunda da fark edilen bir yatak değil bir kılıç. Bu resimler, savaşta *olduğumuza* göre o halde direnişi örgütlemek gerektiğini belirten, "İslâm, sadece kadınlara bahşettiği nefret edilesi kader dolayısıyla değil, aynı zamanda fetihçi, hâkimiyetçi, küstah, yayılmacı ve kendi inancını yayma çabasında olduğu için erildir. Direnişimizi örgütlemek için işte birçok neden[1]" diyen İsviçreli avukat Marc Bonnant'ın, ya da her ne pahasına olursa olsun *bizi* yok etmek peşinde olan *onların* aşırı gücü karşısında çok zayıf *olduğumuzu* hatırlatan ve "Sahip olduğumuz imkânlar, İslâmlaşma yandaşları ve onların işbirlikçilerininkiler karşısında gülünç kalıyor"[2] diyen *İsviçre İslâmlaşma ile Mücadele Hareketi* (MOSCI) başkanı David Vaucher'nin sözleri kadar görsel yankı uyandırdı.

Sakin ve kalabalık olmayan[3] bir Müslüman nüfusa sahip olan Norveç'in, Danimarka'daki karikatür olaylarının ardından, 2009 başında, sınırötesi bulaşıcı hastalıkmış gibi, İlerleme Partisi'nin başlattığı "ülkenin tırmanan İslâmlaşması"nı içeren bir ulusal tartışma ortamına taşınması ve söz konusu partinin anketlerde aniden bir muhalefet partisi haline gelebilmesi, ancak gizli bir hedefe olan inançla açıklanabilir. Bir tür hendek savaşıyla karşı karşıya kalırız: Hollanda'daki Özgürlük Partisi, siyasî programında,[4] Fransa'daki UMP'li Montfermeil Belediye Başkanı Xavier Lemoine'ın tonuna yakın bir tonda, "birçok yerde [Müslümanların] zemin kazanmakta olduğu" uyarısında bulunur. Lemoine, "Bu İslâm ile Batı kültürü arasında bir savaştır, Müslüman tehdidinin yayıldığını görmeyi reddedersek, o zaman ciddî ölçüde tehlikede-

[1] *Matin Dimanche* gazetesine 6 Kasım 2011'de yapılan açıklama.

[2] <ripostelaique.com>, No: 196, 2 Mayıs 2011.

[3] *US Report 2009*'a göre nüfusun %1,9'u.

[4] *Partij voor de Vrijheid*'ın (Özgürlük Partisi, PVV) siyasî programından alıntı.

yiz demektir"[5] der. Birleşik Krallık'taki Müslüman varlığını "devlet içinde terörist bir devletin[6]" yerleşmesi olarak gören İngiliz gazeteci Melanie Phillips'in yazılarında ya da Avrupalıların sonuçta silâhlanması, başka bir deyişle çok kültürlülüğü, hastalıklı hoşgörüyü terk etmesi gerektiğini çünkü "teröre karşı bir savaşın[7]" söz konusu olduğunu söyleyen Alman başyazar Jaques Schuster'in yazılarında da bu görülür. Almanya'da Egon Flaig gibi ciddî ve tanınmış tarihçiler, inkâr edilemez "dünyayı fethetme"[8] niyetlerini Müslümanlara atfetmek için gazetecilere ve siyasetçilere çok güçlü destek vermiştir.

Mademki savaş her yerdedir, zaten angajedir ve hemen hemen kaybedilmiştir, o halde verilecek karşılık radikal olmalıdır, her yerden vurulmalıdır. Avusturya Özgürlük Partisi'nin (FPÖ) genç ve yerinde duramayan Başkanı Heinz-Christian Strache'nin Ekim 2010'da Viyana Belediyesi seçimleri sırasında düzenlenen seçim kampanyasında dağıtılan çizgi resmî, yeni bir fetihe gidiş havasındaki bu cevabî zihniyeti yansıtır. Çizgi resimde Strache, Osmanlıların 1529'daki Viyana kuşatmasına karşı duran, yiğit bir şövalyenin kuşandığı parlak zırh ve bir silâhla resmedilir. Kurtarıcı, Mustafa'ya (ideal-tipik bir Müslümanın genel adı) bir taş fırlatması için sarışın genç bir çocuğu teşvik eder. Müslüman oldukları için illâ ki Avrupalıların düşmanı olan bütün Mustafalara karşı bu şiddetin meşrulaştırılması ve iç savaşa davet içeren mesaj budur. Zaten bu türden açık bir mesajla Strache, bir önceki seçimlere nazaran 12 puanlık bir ilerlemeyle oyların %27'sini kazanmıştır.

Avrupa topraklarında yaşayan Müslüman İslâmcı terörün, çoğunluğu Müslüman olan bazı ülkelerde varolan çok haksız kanunların, aşırı dinci grupların adam kaçırma eylemlerinin sorum-

---

[5] <voltairenet.org>, 22 Temmuz 2006.

[6] Melanie Phillips, *Londonistan. How Britain Is Creating a Terror State Within*, New York, Encounter Books, 2006.

[7] "Europa Zwei-Fronten-Krieg (Avrupa'nın iki cephesinde savaş)", *Die Welt*, 9 Kasım 2004.

[8] Egon Flaig, "Der İslâm will die Welteroberung" ("İslâm dünyayı fethetmek istiyor"), *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 15 Eylül 2006.

lusu olarak görülmektedir. Ortada özellikle buna ilişkin kınanacak bir eylemin varlığını gösterecek hiçbir şey olmamasına karşın, 2002'de tıpkı Hollandalı siyasetçi Pim Fortuyn'un zaten arzu ettiği gibi, ona karşı bir takım misilleme önlemleri alınması meşrudur: "Bayım, hukukî olarak elimden gelseydi, sadece şunu söylerdim: Artık hiçbir İslâmcı buraya giremez!".[9] Bu aynı zamanda, Silvio Berlusconi'nin Bakanlığını yapan ve Senato'nun eski başkan yardımcısı da olan İtalyan siyaset adamı Roberto Calderoli'nin, Irak'ta 14 Nisan 2004'te İtalyan rehine Fabrizio Quattrocchi'nin öldürülmesini takiben bütün Avrupa'ya yayılmasını tavsiye ettiği tekliftir: Rehinelerin esir tutulduğu her gün için her ülke bin göçmen Müslümanın oturma izinlerini iptal etse ve sınırdışı etse [...]."[10]

Her yönden yeniden fetih, şudur: *Menzilimizdeki* halklara karşı harekete geçmek, çünkü bunlar Müslüman olmaktan ya da bir Müslüman ülkeden gelmiş olmaktan suçludur. Zira ayrım yapmak neye yarar? Eğer bir şeyler yapılmazsa, bu yeni Haçlı Seferleri ileri sürülecek, o zaman günün birinde Avrupa'da şeriat resmî uygulanabilir hale gelecek ve Amsterdam meselâ, Hollandalı karikatürist Gregorius Nekschot'un başlığına uygun olarak "İslâmsterdam"a dönüşecek. Bu da, Ekim 2009'da İsviçre'nin Fransızca konuşulan bölgesinin televizyon kanalı TSR'e açıklamalarda bulunan Vaud Kantonu milletvekili Fabienne Despot'un sözlerine bakılacak olursa, Müslümanların evrensel talimatı gibi görünen zorla evlendirme ve kadın sünnetine izin verilmesi anlamına gelebilir.[11]

---

[9] Pim Fortuyn, "De islâm is een achterlijke cultur", (İslâm gerici bir kültürdür). *Volkskrant*, Şubat 2002.

[10] Nathalie Galesne tarafından alıntı, "İslâm en Italie: cris de guerre médiatiques et roulements de tambour politiques", *La Pensée de midi*, cilt 4, No: 26, 2008.

[11] "Infraruj" adlı program, TSR, 20 Ekim 2009.

Aşırı sağ artık eskisi gibi değil

Avrupa kıtasının tamamındaki aşırı sağ sitelerin hemen hemen istisnasız çoğu ve kimi zaman da Fransa'daki Riposte Laique [*Laik Cevap*] gibi sol eğilimli laiklik yanlısı siteler bile, sütunlarında sadece tek bir meseleyi ele alır, sadece tek bir endişe kaynakları vardır, o da Müslümanların toprak işgâli. Şarap-sosis organizasyonu düzenleyerek ve Aralık 2010'da ülkelerimizin İslâmlaşması hakkında düzenlenen uluslararası bir toplantı çerçevesinde diğer Avrupa gruplarıyla koordinasyon içinde başlatılan "İslâmlaşma karşıtı Paris Çağrısı" dikkatleri çekenler arasında işte bu *Riposte Laique* derneği de vardı.

İnsan Hakları Birliği (LDH) ve Fransa İslâmofobi Karşıtı Kolektif (CCIF) tarafından açılan ve benim de uzman sıfatıyla davet edildiğim[12] nefrete ve kasti ayrımcılığa teşvik etme davası sırasında sanıklardan biri, insanlara böyle oldukları gibi kızmadığını, ama sadece Müslümanları İslâm illetinden kurtarmak, kısaca onları inançlarından kurtarmak istediğini, böyle yaparak da, ona göre, sadece onların iyiliğini düşündüğünü yüzsüzce söylemekten hiç çekinmedi. Günümüzde İslâmlaşmayla mücadele, "zihinlerin", davranışların, "bizim" hayat tarzlarımızın, kamusal alanların, kurumların, hukukun, tüketimin "İslâmlaşmasıyla" mücadelesi biçiminde Avrupalı aşırı sağcıların tek programı haline geldi.

Ulusal cephe, Fransızların bilmeden helâl et tükettiği gerekçesiyle, 2012'de işi Nanterre Cumhuriyet Savcılığına ticarî mallara hile karıştırmak nedeniyle suç duyusunda bulunmaya kadar vardırdı.[13] Milyonlarca tüketici bu yolla bilincinde olmaksızın İslâm'ın kalkınmasını finanse ediyordu. Ne kadar gülünç gözükürse gözüksün, aşırı sağcı liderler, İslâmlaşmaya karşı saplantılı mücadele nedeniyle, birden bire, hayvanların "barbarca" yani önceden bayıltılmadan kesilmesinden duydukları acıdan büyük endişe duyan kararlı hayvan hakları savucuları ve hararetli ekolo-

---

[12] Paris, Büyük Asliye Mahkemesi, 17. Ceza Dairesi'nde 3 Şubat Cuma günkü duruşma.

[13] "Helâl yiyip yemediğimizi nasıl bilebiliriz?" AFP haberi, Miguel Medina, (www.lexpress.fr.'de 23 Şubat 2012'de yayınlandı)

jistler oluverdiler; bu vesileyle, örneğin Müslümanların başörtüsü takması hakkındaki tartışmalarda bir feminist, hattâ bu hoşgörüsüz Müslümanlar tarafından dışlanan homoseksüellerin savunucuları ve sonunda da *(last but not least)*, Yahudi düşmanlığını küçümseyici[14] gibi görüneceklerdi. Müslümanların öz itibarıyla Yahudi düşmanı olmasında hareketle, Yahudi figürü, tarihsel bir ters çevirmeyle, aşırı sağcıların popülist hayalinde yeniden olumlu, şan ve şeref dolu hale gelmiştir. Buna Marine Le Pen'in İslâm hakkındaki şu cümlesi tanıklık eder:

> Belli sayıdaki teröristin giderek artan bir biçimde Cumhuriyet(in) kanunlarının yerine geçen dinî kanunlara tabiî olduğunu belirtmek isterim. Evet, bir işgâl vardır ve bu yasadışı bir işgâldir. Bazı mahallelerde kadın olmanın, homoseksüel olmanın, Yahudi, hattâ ve beyaz olmanın iyi olmadığına dair giderek daha fazla duyum almaktayım.[15]

Tıpkı kendi hareketinin savaşçı maskotu Jeanne d'Arc gibi, babasının yerine geçen Ulusal Cephe lideri, selefi gibi artık İngilizlere karşı savaşarak değil, babası gibi genel olarak göçmenlere karşı değil, ama Müslümanlara karşı Fransa'yı kurtarması gerektiğini söyleyen sesler duyuyormuş –duyumlar alıyormuş!– Bunun için de kadınların, homoseksüellerin, Yahudilerin ve daha klasik olarak da, elbette (gerçek) Fransızların yardımına koşması gerekiyormuş.

Eşitlikçi, feminist, Yahudi düşmanlığına ve homoseksüel düşmanlığına hassas bu beklenmedik yeni aşırı sağ, İslâmı olumsuz ortak paydası haline getirdi. Sadece aşırı sağı yeniden canlandıran değil, aynı zamanda onlara ortak bir uluslararası ve pan-Avrupacı bir dava da sağlayan yeni bir duruş. Minare inşaatlarının yasaklanmasına ilişkin halk girişiminin mimarlarından, yerinde duramayan İsviçreli UDC'li parlamenter Oskar Freysinger, İslâm'ın yıkımlarına tanıklık eden –Riposte Laique'ten– Fransız arkadaş-

---

[14] Fr. Anti-sémitique: Burada Sami kelimesi kullanılırken elbette Yahudiler kastedilmiştir, yoksa Arapların da arasında yer aldığı Sami halkları değil. (çev)

[15] AFP, 11 Aralık 2010.

larını savunmak üzere LDH tarafından açılan davada hazır bulunmuştu.

Öte yandan, tıpkı bir zamanlar nasyonal-sosyalizm gibi, soldan gelebilen bu yeni popülizmi tanımlamak için artık aşırı sağ ifadesini hâlâ kullanıyor olmak kuşkusuz yalan olur. Mayıs 2002'de ekolojist bir militan tarafından öldürüldükten sonra İslâmlaşmaya karşı Hollanda direnişinin ikonu haline gelen eski Sosyalist Pim Fortuyn'un kariyeri siyaset sahnesinin nasıl yeniden şekillendiğini gayet iyi resmetmektedir. Popülist Parti'yi açık açık Müslüman karşıtı yaparak Mart 2002 seçimlerinde Rotterdam'ın en birinci siyasî gücü haline getirmeyi başarmıştır. Hattâ bu kentte kendisinin anısına bir heykel bile dikilmiştir. Homoseksüel olduğunu ilân eden Fortuyn, Müslümanların sayısının artmasıyla tehlikeye giren ifade özgürlüğü ile cinsiyet özgürlüğünü savunduğunu söylemekteydi. Fortuyn ile birlikte, aslında kendisinin bana göre haklı olarak içinde yer aldığını kabul etmediği ama yine de seve seve onunla bağdaştırılan aşırı sağın eski temalarından tamamen bağımsız bu yeni popülizmin ilk örneğini görüyoruz. Demografik istatistik takıntılısı (16 milyonluk nüfusun Hollanda için geniş geniş yeterli olduğunu ve bunun sonucu olarak da ne idüğü belirsiz kişileri ülkeye kabul etmeye bir son vermek gerektiğini söylerdi) olan Fortuyn, en azından resmî olarak, ırkçı yananlamı olan her türlü söyleme yabancıydı. Kökleşme, gelenek gibi temalara duyarsızdı ve tek programı İslâmlaşmaya karşı bir Haçlı Seferi çağrısı yapmaktan ibaretti.

Yine Hollanda'da, bu feminizm, homoseksüellik, Müslümanların kuşatmasında olan ve İslâm tarafından tehdit edilen bir özgürlük adası olarak değerlendirilen İsrail gibi temalar, İsviçreli Oskar Freysinger'in ("Bu endişeler aynı zamanda benim endişelerim"[16]) esin kaynaklarından biri olan, Özgürlük Partisi'nin (PVV) kurucusu Geert Wilders'in olduğu kadar, 2010'da seçim kampanyasındaki afişlerde "Viyana İstanbul olmamalı" ve "özgür kadınları koruyoruz" gibi sloganları kullanan Avusturyalı FPÖ

[16] "Oskar Freysinger ile Geert Wilders'in Lahey'deki görüşmesi", 9 Haziran 2011.

Genel Başkanı Heinz-Christian Starche'nin de temalarıydı.

Siyasal hayatın ağırlık merkezinin yer değişmesi

Haydi temelden aşırı sağcı bir militanın 1990'lı yıllarda komaya girdiğini ve 2000'li yıllarda birden komadan çıktığındaki şaşkınlığını hayal edelim. Kendi siyasî ailesi gibi gördüğü kişilerin kimi zaman aşırı sert ırkçılık karşıtı pozisyonları yüzünden hayal gördüğüne hattâ bunadığına bahse girerdi herhalde. Bu popülizm sağ-sol muhalefetini aşmakta. Meselâ, büyük çok uluslu şirketler, off-shore bankalar ve dünyanın maliyesi gibi para iktidarına karşı anti-kapitalist söylem Marine Le Pen'in 2012 cumhurbaşkanlığı seçimi için düzenlenen kampanyasının merkezinde yer alıyordu.

Her ne kadar farklı yanlara ait olmakla tanınan bazı partilerin liderleri, henüz hâlâ siyasî alışkanlık, tarihsel atalet dolayısıyla ortak hareket etmese de, seçmenler ve yandaşları bu noktada yanılgıya düşmezler. Kendilerini işaret ettiğimiz söylemlerde bulanlar anti-kapitalist, genel olarak da anti-Amerikancı olduklarını ileri sürer; ırkçı temalara pek duyarlı değildirler, buna karşılık kimliksel sıkıntıların yanı sıra ciddî bir ekonomik ve toplumsal sıkıntı duyarlar, tıpkı, Fransa'da 2012'deki cumhurbaşkanlığı seçimi sırasında, sol gelenekten geldiğini ve siyasî seçiminde "çark edilemeyecek çok eşli" meselesinin belirleyici olduğunu söyleyen Ulusal Cephe'nin bu yeni yandaşı, heyecanlı destekçisi gibi, ya da "Marine" "biraz ırkçı, daha aşırı olan"[17] babası gibi değil diyen diğer bir yandaş gibi. İşte, örneğin, İslâm'ın "toplumumuzu zaten istilâ ettiğine", "zaten artık çok geç olduğuna" "benim ödediğim sosyal yardımlarla geçinen bu gelir yardımı alan çok eşlinin" zaferinin bir işareti olarak hindi gibi kabararak gezinmesini görerek bundan kuşku duymamamız gerektiğine ikna olmuş bu blog yazarınınki gibi, internette farklı versiyonları bol bol bulunan tipik bir açıklama. Bu yenilenmiş popülizmin çekiciliği, artık sadece klasik siyasal sınıfın reddiyle değil, aynı zamanda bir

[17] "Au Zénith, le baptême des convertis", *Libération*, 19 Nisan 2012, s.4.

programa olumlu anlamda bağlanmanın da reddiyle ilintilidir. Bu artık içinde sadece hınç ve öfkelerin boşaldığı, namuslu işçilerin savunma hareketi "pujadizm"* değil ama bir birleştirici güçtür.

Avrabia hipotezi, örneğin, Mussolini'ye direnen eski bir direnişçi, feminist, antifaşist, *La Rage et l'Orgueil,* ve *La Force de la Raison* gibi best-sellerların yazarı gazeteci Oriana Fallaci[18] gibi sol bir şahsiyet sayesinde İtalya'da çok ciddî bir yankı getirebilmiştir. Ayrıca, İmamlar "terörizmin ruhanî liderleridir", "özellikle İtalya'daki" camiler [...] baş döndürecek kadar çok terörist ya da terörist olma heveslileriyle dolup taşmaktadır", "buruşuk, tehditkâr, düşmanca suratlı milyonlarca fanatik" diye gördüğü Müslümanların "fareler gibi hızlı ürediklerini" ve "ruhlarımızı fethetmek, özgürlüğümüzü ve medeniyetimizi yok etmek için" savaşta olduklarını söyleyerek İtalya'nın sert aşırı sağ partisi Kuzey Birliği'nin sıcak desteğini bile almıştır. İslâmlaşmanın "Cassandra"sı, kendini böyle takdim eder, sözlerinin ırkçılıkla bağdaştırılmasına ise karşı çıkar:

> Hâlâ içlerinde ihtiyat ve şüphe barındıran [...] kişilere sesleniyorum. Ve onlara: Kalkın ayağa, cesur adamlar kalkın ayağa! Uyanın! Akıntıya karşı gitmekten ya da ırkçıya (tamamen uygunsuz bir kelime çünkü benim söylediğim şey bir dinî kasteder, bir ırkı değil) benzemekten korktuğu için felç olmuş sizler, tersine bir Haçlı Seferi ile karşı karşıya olduğumuzu ya anlamıyorsunuz ya da anlamak istemiyorsunuz.[19]

Ren Nehrinin öteki yakasında, (takma değil gerçek adıyla) Thilo Sarrazin, 2010'da bir deneme yazdı, *L'Allemagne s'autodétruit,*

---

* Fransız faşizmlerinden biri, küçük meta ekonomistlerinden esnaf ve zanaatkârlara, küçük ölçekli imalatçılara dayanmaya çalışmıştır. Hareket adını, esnaf ve zanaatkarları koruma birliğini kuran ve başkanlığını yapanPierre Pujade'den alır. "Kan emici devlete karşı üretici hakları"nı savunmuş, 1950'li yılların sonundaki seçimlerde parlamentoya 50'den fazla milletvekiliyle temsil olunan hareket. Milletvekilleri arasında Le Pen de vardı. *–y.n.*

[18] Oriana Fallaci, *La Rage et l'Orgueil,*Paris, Plon, 2002; *La Force de la Raison,* Monaco, Ed. du Rocher, 2004.

[19] O. Fallaci, *La Rage et l'Orgueil, op.cit., passim.*

Almanya kendi kendini yıkıyor adlı bu eser hemen bu ülkenin son on yılının en çok satan kitaplarından biri haline geldi.[20] Aşağıdaki sözleri söyleyen kişinin Bundesbank'ın yönetiminde yer almış eski bir üye (o zamandan sonra görevinden alındı), (temelden yandaşların desteğini takiben dışlanmadığı) sol Sosyal-Demokrat Parti SPD'nin eski bir üyesinin söylediğini not etmek önemlidir:

> Bütün ilgili ülkelerde, İngiltere, Fransa, Almanya, Hollanda, Belçika, Danimarka ya da Norveç'te Müslümanlar hakkında benzer gözlemlerde bulunuyoruz; iş piyasasına düşük entegrasyon; sosyal yardımlara ortalamanın üzerinde bağımlılık; ortalamanın altında bir eğitim seviyesi; ortalamanın üzerinde bir demografik üreme; paralel toplumlar oluşturma eğilimiyle coğrafî bölünme; dinci İslâmın artan etkisiyle ortalamanın çok üzerinde dinsellik; sokaktaki adi suçtan terör eylemlerine katılıma kadar ortalamın üzerinde bir suç oranı gibi.
>
> [...] Aydınların ve sol basının bir bölümü, Müslüman göçünün Almanya'yı yıkmakta olduğunu görmekten gizli bir sevinç duyar gibi görünüyor, [...] Entegrasyon eksikliği, gerçekte, Müslüman göçmenlerin davranışlara bağlı [...] Torunlarımın, yüz yıl içinde, arzu etmeleri halinde, hâlâ gerçek bir Almanya'da yaşamasını istiyorum. Torunlarımın ülkesinin, bütün sokaklarında Türkçe ya da Arapça konuşulduğu, kadınların başörtüsüyle dolaştığı ve günlük hayat akışı ritminin müezzinin bağırtısıyla belirlendiği, kısmen İslâmî bir ülke olmasını istemiyorum. Bunu yaşamak istersem, parasını ödeyip Doğu'da tatile giderim! Kendi öz ülkemizde yabancılar haline gelmek istemiyorum.[21]

İslâmlaşmaya karşı mücadelenin mızrağı olarak bu yeni popülizm, Avrupa'nın her yerinde siyasî oyunun bir tür ağırlık merkezi haline geldi. Bu durumda bütün bu hareketlerin ortak noktalarından biri Avrupacılıktır: Amerikanvari vahşi liberalizm karşısında yüceltilen Avrupa istisnası, vahşi küreselleşme karşısında Av-

---

[20] Thilo Sarrazin, *Deutschland schafft sich ab (L'Allemagne s'autodétruit)*, Münih, DVA, 2010. (Almanya'da bu eserle patlak veren tartışmalar için Bkz."Bundesbank se sépare de Sarrazin, pamphlétaire raciste", <lefigaro.fr>, 2 Eylül 2010.

[21] Alman *Bild* gazetesinden alıntı, *La Voix des français* hesabına (eserin başlığı hariç) Yvan Blot tarafından çevrilmiştir. (www.vdf95.com).

rupalı hümanizm ya da Hıristiyanlık. Ama İslâmlaşma, Avrupa siyasetini sulama noktasında en birleştirici tema olarak kalır.

Mücadele alanının jeopolitik olarak genişlemesi: Ayrımcı Evromed ırkçılığından Arapların başkaldırısına

Avrupa Birliği'nin genişlemesiyle ilgili sonu gelmek bilmeyen tartışmalara neden olan Türkiye'nin Avrupa'ya entegrasyonu meselesi, birbirinin üstüne yığılan ama aslında toplamı sadece bir eden iki korkutucu imaja götürür, Avrupa nüfuslarının yerli olmayan *aşırı* bir nüfus içinde niceliksel olarak erimesi ve Avrupalı Varlığın İslâm içinde niteliksel olarak erimesi.

Bu konudaki soru üzerine Valéry Giscard d'Estaing, Türkiye'nin Avrupa'nın jeo-kültürel alanına ait olmadığını göstermeye – insan içi böylesine boş şaşırtmanın sözle anlatılamaz motifleri hakkında ancak kendi kendini sorgular – çalışmıştı: "Türkiye Avrupa'ya yakın bir ülkedir, gerçek bir elite sahip önemli bir ülkedir, ama bir Avrupa ülkesi değildir."[22] Tarihçi Alain Besançon'un aynı türden cümlesi çok daha belirgindir: "Türk dünyası, Avrupa'yı medeniyet olarak Avrupa yapan bütün büyük deneyimlere, yani Roma İmparatorluğu mirasına, Latin Hıristiyanlığına geçişe, Ortaçağ'ın yeniliklerine, Rönesansa, Reforma, karşı Reforma, Aydınlanmacılara ve romantizme yabancıdır.[23] Böyle bir açıklamanın niteliksel yanlışlığı dışında, Türkiye'nin de pekâlâ sahiplenebileceği "Roma İmparatorluğu mirası" bakımından, "Müslüman dünyanın" "Avrupa dünyası" ile hiçbir biçimde bağdaşmayan bir özü içerdiğini anlamak gerek sadece.

"Avromed ortaklığı" ya da 1995'te başlatılan Barselona süreci, ilk niyet bildirgelerinin uzağında, neredeyse tamamen İslâm tehlikesinin bastırılması endişesiyle koşullandırılmış vaziyettedir. 2005'ten bu yana terörle mücadele ve göç etrafında ayrıcalık

---

[22] "Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine evet mi hayır mı?", *Le Monde*, 8 Kasım 2002.

[23] Irina de Chikoff, "La Turquie musulmane se pose en victime: l'ouverture des négociations avec le pays, ni chrétien ni laique, suscite le débat", *Le Figaro*, 28 Nisan 2004.

alanlarının yeniden tanımlanmasının gösterdiği gibi, Avrupa-Akdeniz mantığı, ortak bir ekonomik ve kültürel proje inşa etmek değil, hem (İslâm'dan ve Hıristiyan Avrupa karşısındaki çoğalmasından dolayı) bir korku kaynağı hem de (başta petrol olmak üzere gaz gibi enerji kaynakları) açgözlülük kaynağı olan dünyanın belli bir kısmını uzaktan kontrol altında tutmaktır. Bu durumda Avrupa-Akdeniz stratejisi, Müslüman olduğu için potansiyel tehlike arz eden Akdeniz çevresini, bir dizi anlaşmayla kontrol altında tutarak Avrupa merkezinin varlığını ortaya koymaktan ibarettir. Kelimenin tam manasıyla bir *ayrımcı ırkçılık* işte tam buradadır: Ayrı kalkınma.

Avrupa-Akdeniz ekseni olarak adlandırabileceğimiz şey, sanki Güney Avrupa Fas, Cezayir, Libya, Mısır, Türkiye ya da Lübnan kadar Akdenizli değilmiş gibi, bir bağlantı temsil etmekten ziyade, Avrupa'yı Akdeniz'den ayırma biçimini temsil ediyor. Bu tamamen siyasal olan ve birleştirmeyi ileri sürerek ayıran, yakınlaştırmayı ileri sürerek uzaklaştıran çelişki, bir yandan kabul edilebilir olmak için yeterince Avrupalı (İspanya'da yerleşik), ama öte yandan, hiçbir biçimde fiilî yakınlaşmanın değil, ama nostaljik bir hayranlığın nesnesi olmak amacıyla –zamanın yeterince uzağında olan bir Arap-Müslüman dünya, görkemli Endülüs esintili– tumturaklı söylemler kullanır.

Her ne kadar finansal hevesler (avro bölgesinin özellikle Akdeniz çevresindeki ülkelerin finansal bakımdan yedeklenmesiyle genişletilmesi) ve ticarî hevesler (pazarların yaratılması ve enerji alanında bir "partnerlik" geliştirilmesi), kültürel "uzak yakınlıklara" değer verilmesinin tersine, gayet gerçek olsa da, en önceki hedef her şeyden önce siyasî ve stratejiktir: Burada söz konusu olan, göçmen akınlarını denetleyerek, istikrarsız kabul edilen ülkeler üzerinde bir nüfuz alanı oluşturmaktır. Bu durumda Akdeniz, Avrupa ile Afrika arasında bir tampon bölge haline gelir.

2008'de, özellikle İspanya ve Almanya tarafından bağıra çağıra istenen, Akdeniz Birliği'nden *Akdeniz için Birliğe* (UPM) geçiş meselesi, bu *containment* [kuşatma, çevreleme politikası] politikasının devamına atıfta bulunmaktı. İki kıyıdaki ülkeleri ve sadece onları yeniden bir grupta toplamanın hedeflendiği ilk proje-

nin tersine, UMP bundan böyle Akdeniz "için" yatırım yapmak, ya da daha ziyade Akdeniz'de yatırım yapmak isteyen –bu ülkelerin deniz tarafı buzlarla kaplı engin Baltık Denizi'ne dönük olsa bile– kıta Avrupası ülkelerini anlayabilecekti. Oysa bügün bir hiçe indirgenmiş bulunan başlangıçtaki tarihsel özgünlük, Avrupa'nın "ilerlemeci" yani başkalarının sırtından geçinmeci, daha doğrusu kibarcası emperyal biçimli Güney politikalarının durdurulmasını içeriyordu. Kurumsal niyetlerin ötesinde, az çok ütopik olsa bile bir perspektif değişikliği, yeni bir bakış söz konusuydu. Ama birden bire ve kurnazca bu "için" bilmecesiyle, bir zamanlar Güney Afrika'daki gibi ırklar ayrımcılığı değil, bu kez iki kıyı *ayrımcılığını* içeren bir siyasete geri döndük. Bu aslında, gerçekte arzu edildiği gibi Avrupa için bir Akdeniz: Kültürel bakımdan barışçı, en azından dinî bakımdan güvenli bir ekonomik oyun sahası. Bu "için", çıkar sağlama isteğinden daha kararlı olan türdeki birbirine karışmanın reddidir. Bu "için"in anlamı zaten, sade bir Akdeniz Birliği fikrinin yarattığı heyecandan sonra Güney kıyısı ülkelerinin pek de gözünden kaçmadı: Bu, Akdeniz'i başlı başına bir merkez, yeni bir dinamiğin kalbi olarak saptamak değil, bir banliyö, bir tür Avrupa gölü, yani Romalıların imparatorluk döneminde gördüğü gibi bir *Mare Nostrum* haline getirmek demekti. İşte bu yüzden, eski Avromed mantığına geri dönen bu UPM, bugün azıcık dekoratif olan boş bir kutudan ibaret. Avrupalıların, yakında yarın asrı tamamlanacak olan bu *containment* politikalarının tarihsel devamlılığı, Avrupa'nın petro-dolarlara İslâm'a (ve İslâmlaşmaya) satılmış olduğunu ileri süren Avrabia hipotezinin hangi noktada gerçeküstü olduğunu göstermektedir. Mevcut durum, aslında bunun tersidir: Arap diktatörlerin yolsuzluklarına göz yumarak, daha da kötüsü iştirak ederek Akdeniz'i satın alma girişimi.

Diğerlerinin yanında egzantrik kalan Albay Kaddafi, örneğin 2010'da Müslüman derneklere yaptığı konuşmada Türkiye'nin, "artık asla bir Hıristiyan kıtası olmayacak",[24] ve Avrupa Birliği içinde bir İslâm Truva atı olacağını ilân ederek Avrupalıların kor-

[24] *Al Sham*, 8 Haziran 2010.

kusuyla oynamayı bilmiştir. Kükürtlü bedevi, 2010 yaz sonunda yaptığı Roma ziyaretinde, çadırını kurma kararı aldığı İtalyan başkentinin en geniş bahçelerinden birinde, büyük yankılar uyandıracak biçimde düzenlenmiş olan bir gecede, büyük karizmatik müftüyü oynayacak kadar ileri gitti. Büyük bir ciddiyetle, İslâm'ın Amerikan emperyalizmine karşı bir Müslüman kalesi haline gelmekte olan Avrupa'nın dini olduğunu ilân etti. Şatafatlı kıyafetler içindeki bu peygamberin sözlerindeki gerçeğin çekiciliğinden etkilenen genç kadınların hemen o gece din değiştirdiği söylendi! Aynı ziyaret sırasında –Berlusconi hükümetiyle zaten Güney'den gelen kaçak göçle mücadele konusunda dostane düzenlemeler yapılmışken–, bu büyük Müslümanın yıllık 5 milyar avrocuk karşılığında,[25] sâdık hizmetlerini Avrupa Birliği bütününe yayma teklifinde bulunması acaba bir tesadüf müdür dersiniz? Libya liderinin alışık olduğumuz bu görkemli mizanseninin arkasında ehil bir siyasî kinizm görmek gerekmez mi? Daha dün Hıristiyanlığın tarihi merkezi Roma'nın göbeğinde, mekânı süsleyen pon-pon kızlar eşliğinde yüzlerce Kur'an dağıtarak kışkırtıcı bir tutum sergileyen bu doğaçlama Müftü, 2011'de Batılı güçleri kendisine iyi davranmaları için ikna etmek amacıyla, oturduğu masaya yeniden Müslüman karşıtı korku kartını sürmüştür. Amacı elbette kendisini İslâmî tehlikenin tırmanışı karşısındaki tek kale olarak göstermek ve böylece Batılıların korumasına mazhar olmaktı.

Avrupalıların endişelerini manipüle etme oyunu, aptal bir tutuma uzaktır. Çünkü onlarca yıldır Batılı demokrasilerin, kan dökücü olsalar bile Mısır'da olsun, Tunus'ta, Suriye'de ya da başka yerlerde olsun, diktatörleri –sadece İslâm'ı durdurma çabaları nedeniyle– daima korumayı tercih ettiği iyi bilinmektedir. İşte bu yüzden Batılıların Arap ayaklanmalarına desteği son dakikaya kadar pek soğuk olmuştur. İslâmî hareketler tarafından desteklendiği bahanesiyle çok şüpheci yaklaşmışlardır. Öyle ki, bu tür başkaldırıların yeniliği, modernliği ve hattâ uluslararası gençliğin devrimci gücünü taşıyor oluşları, en azından ilk zamanlarda göz-

[25] "Albay Kaddafi'nin şovu", *L'Express*, 30 Ağustos 2010.

den kaçmıştı. Aslında on yıllar boyunca körlemesine Arap diktatörleri destekleyen Batılı hükümetler, Araplar arasındaki en fakir halkların siyasî, toplumsal ve ekonomik adaletsizlik karşısında İslâm'ın tek siyasal muhalefet ve tek makûl ve görünür direniş gücü olarak ortaya çıkan popüler başarısını beslemişlerdir. Örneğin Mısır'da Müslüman Kardeşler, yolsuzluğa bulaşmış bir asker devletinin göbeğinde, kalabalık insan yığınlarının yaşadığı fakir mahallelerde ve kırsal alanda, ekonomi, toplum sağlığı ve hattâ temel eğitim alanlarında rol oynamıştır.

Bu insanî ve sağlık konulu etkinlikler, Arap diktatörlükler tarafından en çok ezilen ve aynı zamanda en kalabalık grubu oluşturan nüfus katmanlarında İslâmî örgütlenmelere inanılmaz bir güven sağlamıştır. Öte yandan, bu İslâmî dernekler, devrimcilerin dayanabileceği yapıları, şebekeleri oluşturur. Müslüman faktörünün patlamasını açıklayan bu iki parametredir: Temelde, hısım, eş dost kayırmak, keyfine göre hareket etmek, rüşvetçilikle kangren olmuş toplumlarda, ihtiyaç sahiplerine ücretsiz yardım eden, böylece saflık ve adalet simgeleri haline gelen gruplar on yıllar boyunca bir güven sermayesi birikmiştir; biçim olarak da, şebekelerin varlığı daha düzenli bir seferberliğe imkân sağlamıştır. Bu duruma şaşmamak gerekir. Neden mi? Örneğin Polonya'da, rejime muhalif olan başlıca örgütlü güç Katolik Kilisesi'ydi; Kilise'yi komünist diktatörlüklerin çöküşünden en başta yarar sağlayan haline getiren de aynı nedendir.

Ama, Michael Béchir Ayari'nin gösterdiği gibi, Arap devrimlerinin bizzat kendileri, gençliğin itici güç rolü oynadığı, tamamen tarihsel olaylardır.[26] Özellikle gençler tarafından çok iyi kullanılan toplumsal şebekelerin rolünün altı birçok kez çizildi. Müslüman faktörü belirleyici değildi, ayaklanmaların merkezinde de değildi. Aslında İran Şahı'nın 1978-1979'da devrilmesiyle hemen hemen hiç kıyaslanmayacak biçimde, bunlar birer İslâmî devrim değildi. Talepler esas itibarıyla ekonomik ve toplumsaldı elbette, ama devrimciler ifade özgürlüğü, polis ya da ordunun

[26] Michael Béchir Ayari ve Vincent Geisser, *Renaissance arabes*, Paris, Les Editions de l'Atelier, 2011.

keyfiyetine karşı sivil güvenlik de talep ediyordu. Buna karşılık, biriktirilen sempatinin sermayesinden yararlananlar doğal olarak İslâmî hareketler oldu, ama bu hareketlerin iktidara gelerek şeriat temelinde yeni birer diktatörlük dayatmaları pek ihtimal dâhilinde görünmüyor.

Avrupa Birliği yöneticilerini bir dönem titreten İslâmcı Türkiye, örf ve âdetleri bakımından kuşkusuz muhafazakâr olan, ama (sadece örnek olarak) kamusal özgürlüklere ve demokrasiye önceki hükümetlerden daha az saygı göstermeyen ve hattâ laikliği de muhafaza eden bir ülke oldu. Kuşkusuz eski Arap diktatörlüklerindeki olaylar hemen ve mucizevî bir biçimde istikrarlı bir kanala akmadı, tıpkı olayların Fransız Devrimi'nin en sıcak günlerinden hemen sonra birden bire durulmaması gibi. Devrimi hafızalardan silinmeyen üzücü bir terör dönemi izlemişti. Ama Eski Rejime bir daha ve durum ne olursa olsun dönülmesine asla imkân tanımayan bir geçiş dönemi atlatılmıştı. Aynı biçimde, bugünkü Arap dünyasında ve Ortadoğu'da, bireysel sivil özgürlükler, toplumsal adalet, tüketim imkânlarına erişim, ekonomik hareketlilik özlemleri ya da kısaca tıpkı bir zamanlar Avrupa'nın tamamında olduğu gibi, az çok yumuşak ya da sert devrimlere neden olarak, ulusal sınırların ötesine kadar yayılan bir virüs misali yayılan tamamen modern özlemlerin aracılık ettiği bir geçiş dönemi atlatılmıştır. İslâmcı ya da değil, artık Arap dünyası ve Ortadoğu'da kimse, genç kuşakların, özellikle az da olsa bir eğitim imkânı bulan toplulukların –ki bunlar giderek artmakta– edindiği kimliğin geri dönülmez bir parçası haline gelen bireysel özgürlük arzusunu görmezden gelemeyecek.

Zaten bu gençler samimi Müslüman olsalar bile, özellikle de meselâ Mısır'da türeyen biçimdeki bir burjuvaziye eklemlendiklerinde, artık kendilerinden önceki nesillerlere benzemeyecekler. Dolayısıyla huzuru, karizmatik, bireysel, komplekssiz bir refah teolojisi ve tüketim aracılığıyla ele geçirmeye çalışan bir İslâm, yani Patrick Haenni'nin "Pazar İslâmı"[27] olarak adlandırdığı çer-

[27] Patrick Haenni, *L'islam de marché. L'autre révolution conservatrice*, Paris, Seuil, 2005.

çevedeki bir İslâm yerleşecek. Mesele bu İslâm anlayışının çoğunluğu mu azınlığı mı temsil ettiğini bilmekte, –henüz çoğunluk olamadığı da kesin zaten– ya da ilerici mi gerici mi olduğunu tahmin etmek de değil, mesele sadece yapısal politikalarda değil, öncelikle vicdanların modernizasyon dinamiğine katılıp katılmadığını anlamaktır.

Avrupalıların yarım yüzyıldır bizzat uyguladıkları Ortadoğu politikalarının en hafif tâbiriyle başarısızlığını gösteren Güney'deki olayları büyük bir endişeyle izlemeye devam etmeleri gayet anlaşılırdır.

6
Peçelerin açılması ve körlükler

Kolektif paranoya havası

Bütün Avrupalıların paranoyak İslâmlaşma efsanesine katıldığını söylemiyorum ama, aşırı sağın çerçevesini geniş ölçüde aşan, farklı kesimlerin büyük bir bölümünü etkileyen bir paranoid ve iç bulandırıcı atmosferin hüküm sürdüğünü belirtiyorum. Meselâ, 2012 başında yayımlanan "Avrupalıların İslâm'a bakışı"[1] başlıklı Ifop anketinin ortaya koyduğu da budur.

–Ankette hedef alınan Avrupa halkları– Almanlar, İngilizler, Fransızlar ve Hollandalılar bir Anayasa, bir savunma, ortak malî düzenlemeler konusunda anlaşmaya muktedir değillerdi, fakat sonunda malûm mesele nedeniyle bir araya geldiler: İslâm'ın tırmanışına maruz kalma hissi. İster Almanya'da (%40), ister Fransa'da (%42), Hollanda'da (%44) ya da Birleşik Krallık'ta (%47) olsun, bu ülkelerdeki nüfusun %40'tan fazlası kendi ülkelerinde yaşayan Müslümanların kendi "kimlikleri için bir tehdit" oluşturduğunu düşünüyor. Evet, mesele bir toplumsal sorun hattâ bir sıkıntı değil resmen bir *tehdit* olarak kabul edilmektedir. En kötüsü bu da değil. İngilizlerin %65'i, Fransızların %68'i, Almanların %75'i ve Hollandalıların %77'si için Müslümanlar topluma "hiç entegre olmamış" ya da "daha ziyade entegre olmayı reddetmiş". Bununla birlikte, mevcut entegre olmama durumunu ekonomik

[1] Sarah Alby ve Bertrande Bakoula (dir.), Le regard des Européens sur l'islam", Ifop, 16 Şubat 2012.

ve toplumsal zorluklara, kentsel ayrışmaya, kamu politikalarındaki hedefleme hatalarına bağlamak mümkün, ama ankete katılanlar için durum böyle değil. Fransız ve Hollandalıların %61'i, İngilizlerin %64'ü ve Almanların %67'si için, Müslümanların iyi entegre olmamasının nedeni tam olarak entegre olmayı "reddetmelerinden" kaynaklanıyor, ya da Almanların %34'ü, İngilizlerin %39'u, Fransızların %40'ı ve Hollandalıların %47'sine göre de "çok güçlü kültürel farklılıklardan" kaynaklanıyor. Her ne kadar "bazı mahallelerde ve bazı okullarda"ki gruplaşmalara, Almanların %32'si, Hollandalıların %34'ü, Fransızların %37'si ve İngilizlerin %58'i tarafından işaret edilse bile, –buna karşılık Müslüman kökenli kimseler ırkçılığa maruz kalmıyor– (Avrupalıların sadece %14 ilâ %18'i Müslümanlara atfettikleri entegrasyon eksikliğinde ırkçılığın rol oynayabileceğini düşünüyor) ekonomik zorluklara belirgin biçimde maruz değiller (Avrupalıların %6 ilâ %20'si teşhisin açıklayıcı faktörünün olduğunu düşünüyor); dolayısıyla entegrasyon politikalarını yoğunlaştırmak ya da iyileştirmek hiçbir işe yaramaz (Avrupalıların sadece %2 ilâ %5'i bu konuda yapılacak bir şeyler olduğunu düşünüyor). Hayır, *bize* karışmayı reddeden *onlar*, temel sorun bize karışmayı reddetmeleri.

Avrupa'da yaşayan Müslümanların, ne yapılırsa yapılsın her zaman ve her şeyden önce Müslüman kalacak olmalarının bile Avrupalı ulusal kimlikler üstünde yaratacağı tehlike bu kadar kesin olunca, bu ankete katılan Avrupalıların %50'sinin (Almanlar için %49 ile Fransızlar için %55 arasında) İslâm'ın "etki ve görünürlüğü"nün "çok önemli" olduğu değerlendirmesini anlıyoruz. İslâm çok mu etkili? Müslümanların çok konuşulan bir azınlık olduğuna kuşku yok, ama gerçekte kendisi hakkında pek az konuşturulan ya da en azından konuştuklarına büyük medya gruplarında hemen hemen hiç yer verilmeyen ve ayrıca merkezine yerleştirildikleri tartışmalara asla davet edilmeyen bir azınlık.

Hatırlayalım, Fransa'da Stassi Komisyonu "laiklik ilkesinin uygulanması" hakkında, başka bir deyişle, 1980'li yılların sonundan itibaren müzakere edilen ve 2004'te devlet okullarında dinî simgelerle ilgili kanunun çıkmasıyla sonuçlanan "İslâmî başörtü-

sü sorunu" hakkında düşünmeye yoğunlaşmıştı. Oysa bu komisyon 5 Aralık 2003'te sadece tek bir başörtülü kadını –rapor zaten bitmek üzereyken *in extremis* [son anda]– dinlemişti... Eylül'den itibaren, tam zamanında *Bas les voiles!*'i[2] [Başörtüler aşağı, –*ç.n.*] Chahdortt Djavann, komisyonun başlangıçta aldığı kitap yazarlarının dinlenmesini yasaklayan kuralına rağmen dinlendi. Unvanını kaybetmiş ve Tahran'daki İslâmcı yönetim tarafından hapse atılmış Azeri bir babanın kızı olarak İran'da dünyaya gelen Djavann, Fransa'ya göç etmeden ve rahatça anlayabileceğimiz üzere hararetli bir başörtüsü düşmanı haline gelmeden önce gençliğinin önemli bir bölümünde başörtüsü takmak zorunda bırakılmış. Bu da onu aslında Fransa'daki durum hakkında bir uzman haline getirmiyor. İranlı yazar, kısa olduğu kadar (46 sayfalık!) çok az ve anlaşılmaz belgelere dayanan yergisinin "laikliğe katkısı" nedeniyle onurlandırıldı: Raporun yayınladığı yıl olan 2003'te Laiklik Büyük Ödülünü aldı; bir yıl sonra da Sanat ve Edebiyat şovalyeliğiyle taltif edildi. İslâmî "mezhepçiliğin, cemaatçi bir sır stratejisi değil, bir istilâ, bir bakıma bir sömürgeleştirme stratejisi olduğuna inandığını söyleyen *Bas les voiles!* yazarının bu onura, zorunlu İslâmlaşma efsanesine eksiksiz katkısından dolayı layık görüldüğü anlaşılıyor. Onun gözünde okul, üniversiteler, belediyeler, medya "Avrupa ülkelerinde etki gücünü artırmaya aracılık eden hedeflerdir."[3]

Hadi bırakalım da Jean Baubérot, Stassi Komisyonu'nun bu ruhbirliği üretme makinasını içeriden anlatsın:

> [...] dinlenecek kişiler listesi gizliydi, çocukluğundan itibaren başörtüsü takmaya zorlanmış ve kötü muamele görmüş genç Türk kadını Nesli Yılmaz–Snadwidi'de dinlenecekler listesine eklenmişti. Bu dramatik vaka, birçok başörtülü kadının dinlenmesi için tekrar tekrar yapılan taleplere rağmen komisyon tarafından (5 Aralık) tek bir başörtülü kadın dinlendiği için kanun hakkında bir çekinceyi çok zor kılıyordu. Sonuçta raporun sunulması için belirlenen süre Aralık sonundan 11 Aralık'a

[2] Chahdortt Djavann, *Bas les voiles!* , Paris, Gallimard, 2003.

[3] Id., *Que pense Allah de l'Europe?*, Gallimard, 2004, s. 43.

çekildi, oysa komisyon ek süre talep ediyordu ve bizim dinlenmemiz için süre 5 Aralık'ta sona eriyordu![4]

Bu kez –2009 yılındaki bir momentte– Parlamento'da çarşaf konu edinen bir soruşturma komisyonu kuruldu. Dinlenecek kişiler listesini hazırlamaktan sorumlu Ulusal Meclis idarecileri arasındaki bir hanım Temmuz ayında Dinî Gözlemevi başkanı sıfatıyla beni aradı. Kendisine, beni tam da Agnes De Féo'nun Fransa'da çarşaf konulu araştırmasına destek verdiğimiz sırada aradığını ve anketin ilk sonuçlarının ise komünist milletvekili André Gerin'in soruşturma komisyonunun inisiyatifiyle hazırladığı ve "kırsal alan dâhil giderek daha çok *burka* olacağı"[5] yönündeki felâket senaryosuyla çelişen bilgiler verdiğini bildirmekten mutluluk duydum. Bu görüşmeden sonra benimle kimse irtibat kurmadı. Oysa benim milletvekillerine söyleceklerimi hiçbir biçimde kabul etmek durumunda değillerdi; beni dinlemek ve sonra da kendi fikirlerini oluşturmak yeterdi onlara. Ama acaba onlar kendilerine gerçekten de apaçık görünen şey üzerinde mi düşünmek istiyorlardı sadece? Burada karşımıza çıkan bir hoşnutsuzluk stratejisi ekolüdür. Soruşturma komisyonunun amacı bilgilenmek değil, daha ziyade her türlü yolla desteklenen korkutucu imajı doğrulatmaktı.

Özgürlüğü yok eden "koruyucu" önlemler

Bu paranoid iklimin alabildiğine yayılması sonucunda kamusal özgürlükler, Müslümanlara karşı ayrımcılıkları normalleştiren ve yoğunlaştıran biçimde yavaş yavaş tartışmaya açıldı. Mayıs 2003'te, siyaset adamı François Baroin'in dönemin Başbakanı Jean-Pierre Raffarin'in talebi üzerine kâleme aldığı 16 maddelik rapor "cemaatçilik tehdidine" karşılık gelecek, başka bir deyişle İslâmlaşmayla daha etkin biçimde mücadele edilmesinin koşul-

[4] Jean Baubérot, "L'acteur et le sociologue: la commission de Stassi", in Delphine Naudier ve Maud Simonet (dir.), *Des sociologues sans qualités? Pratiques de recherche et angagements*, Paris, La Découverte, 2011., s. 102-103.

[5] "La *burq*a, une "prison ambulante", *Libération*, 17 Haziran 2009.

larını hazırlayacak "yeni bir laiklik"in ortaya çıkarılmasını öneriyordu. Baroin aslında bize, belli ölçüler çervesindeki "insan haklarıyla laikliğin birbiriyle bağdaşmadığını"[6] artık anlayın diye buyuruyordu. Böylece, temel hak ve özgürlüklerin ya da aslında insan haklarının yok edilmesi programı, tarihsel bir ürün olan laiklik yararına açık açık ilân edildi.

Bir yıl sonra, dinî simgelerin gösterilmesine ilişkin 2004 tarihli kanun bu "yeni laikliği" devlet okullarında uygulamaya koydu. Aslında bu kanun cumhuriyetçi tarafsızlığın anlamındaki niteliğin yön değiştirmesini temsil eder. Tarafsızlık ilkesi, o güne [2004 tarihli kanuna] kadar öğretim kurumları bünyesindeki eğitim kadrolarında istihdam edilmiş olan memurların siyasî ve dinî inançlarını ifade etmeleri ve sergilemelerini engellemek için uygulanıyordu. Bu uygulama hiçbir zaman öğrencilerden talep edilmemişti. Nedeni basitti, sadece öğrencinin herhangi bir ayrımcılığa maruz kalmadan, birinin ötekinden daha fazla tercih ediliyor gibi görünmemesi için, kimliklerinin özgür ve barışçı biçimde ifade edilebilmesini korumaktı sadece. Aslında öğrencilere dayatılan böyle bir tarafsızlık, laikliğin gerektirdikleriyle tamamen ters düşüyor. Burada söz konusu olan artık kimlikler karşısında gösterilen tarafsızlığa saygı duymak değil, aralarından bazılarının tarafsızlığına imkân sağlamaktır.[7]

Kanunun taraftarları, amacın çocukların bizzat kendi ailelerinden kaynaklanabilecek keyfiyetlere karşı korunması olduğunu, dolayısıyla kamusal alanda özgürlüğü engelleyici bir uygulamanın olamayacağı konusunda bizleri temin ediyorlardı. Uygulamanın üstünden 5 yıl geçti, Müslümanlar kanuna rıza gösterdiler, ama bu sefer sıra (nihayetinde topu topu birkaç yüzle sınırlı olduğunu hatırlatmak gereken) Parlamento'nun sokakta çarşaf giyerek dolaşan kadınları tartışmasına gelecekti: Üst düzey toplanan soruşturma komisyonu çalışmalarının ardından burka karşıtı olarak anılan ve kamusal alanın tamamını içeren kanun Nisan

---

[6] J. Baubérot tarafından alıntı, *La Laicité falsifiée*, *op.cit.*, s.42.

[7] R. Liogier, *Une laicité "légitime"*, *op.cit*, s. 153-172.

2011'de yürürlüğe girdi. Örtünmemeyi[8] kabul etmeyen kadınlar arasındaki Agnes De Féo'nun izlenimlerine göre; bugün bu kanun en azıyla ifade etmek gerekirse yeri ve zamanı belli olmayan biçimde, hattâ keyfi olarak uygulanıyor. Örtünen kadınların neredeyse tamamı, Saint-Denis ya da 93'teki Aubervilliers'de, ne de Marsilya ya da La Réunion'da kimse tarafından durdurulmadıklarını söylerken, bazıları başka yerlerde aynı gün içinde dört kez kontrol edildiklerini, kimliklerini gösterip üzerlerindeki çıkarmalarına rağmen karakola götürüldüklerini anlatıyor.

Hukuken kaotikleşen bu durum yetmezmiş gibi, bir de UMP [Halk Hareketi Birliği, merkez-sağdaki bir siyasî parti, *–y.n.*], 2011'de uzun, tumturaklı olduğu kadar kof hümanist sözlerle somut önerilerin birbirine karıştırıldığı yirmi altı maddelik bir telkifle sonuçlanan ve sonradan adı "Laiklik hakkında tartışma" olarak değiştirilecek bir "Cumhuriyette İslâm" tartışması başlattı. Örneğin ikinci ayağın 5 numaralı ("laiklik ilkesinde ısrar etmek") maddesi, "kamu hizmeti görevlilerinin tarafsız ve laik olmaları gerekliliğini kamu hizmetleriyle tesadüfen işbirliği yapanlara yaymayı" salık verir; bu örnek, "cumhuriyetçi paktı" çevreleyen tartışmada belirtildiği üzere, başörtüsü takan annelerin referans alındığını –okul çıkışları– göstermek için seçildi. Bir erkek doktor tarafından muayene edilmeyi reddeden –genellikle kocalarının baskısı altında olan– kadınları hedefleyen teklifteki 7 numaralı madde ise, "kamu görevlilerinin dinî ya da cinsiyeti nedeniyle reddedilmesi"ni yasaklamaktadır. Başka bir deyişle, erkek bir kadın doğum uzmanı tarafından muayene edilmeyi reddetmek mümkün olmayacak –Müslüman olmayan sayısız kadın da kendi cinsinden birine muayene olmayı talep edebiliyor–. Üçüncü ayak ("Cumhuriyet sınırlarında dinî özgürlüğü garanti etmek"), özel şirketlere hem "vicdan özgürlüğünü tartışmaya açmaksızın", kendi iç yönetmeliklerinde kıyafet ve dinî simgelere ilişkin düzenlemeler yapmasına imkân veren hem de "dinî anlamda belli

[8] Anges De Féo tarafından yapılan anket 2008'den bu yana izinde olan yüz kadar kapalı kadın üzerinedir. Bu araştırmalardan 2 etnografik film çıkmıştır: *Sous le burqa* (2010) ve *Niqap hors la loi*, (2011, Sasana Productions).

bir tarafsızlık dayatmayı" hedefleyen bir maddeye dayanır. Böyle bir düzenleme, herhangi bir işletmede çalışan başörtülü Müslüman kadının dışlanabileceği anlamına gelir. "Devlet kurumlarında zorunlu olan tarafsızlık gereklerinin, sosyal, mediko-sosyal ya da genel kamusal yarar ya da kamu hizmeti misyonu olan küçük çocuk bakımı gibi alanlarda faaliyet gösteren özel kuruluşlara yayılmasını" içeren ikinci ayağın 6 numaralı maddesine gelince, bu tamamen, "Baby Loup"[9] adlı kreşte karşılaşılan benzeri sorunları çözmeyi hedefleyen bir tekliftir.

Kasım 2010'daki Baby Loup kreşi olayı aslında simgeseldir. Olayı kısaca hatırlayalım, bu kreşte, açıldığı yıl olan 1991'den beri çalışan Fatima Afif 19 Aralık 2008'de işten çıkarıldı. Bu eğitimcinin 17 yıl boyunca hizmet verdiği kurumdaki işinden çıkarılmasının gerekçesi neydi? Acaba kendisinden istenen tarafsız laiklik ilkesine mi uymamıştı? Zaten yıllardır başörtüsü takıyordu. Yeni bir durum yoktu, ama kreş yönetiminin bakışı değişmişti. En ilginci de çalışanlarla Fatima Afif'i karşı karşıya getiren dava değil, Manuel Valls ya da kreşin rehber öğretmeni Elisabeth Badinter[10] gibi şahsiyetlerin idarî anlayışıydı. Başörtülü bakıcılar her halükârda devletin takibindeydi ve Sosyalistlerin çoğunlukta olduğu Senato'da, yardımcı annelerin görevlerini yerine getirirken "din alanındaki tarafsızlık zorunluluğuna" uyulmasını öngören kanun teklifinin âcilen oylanması gerektiği sonucunun çıkması, meselenin vahametini açıklamaya yetiyordu. Günah çıkaranlar hariç, Müslüman bir çocuk bakıcısı, ailelerin açık rızası olmadan çocuklarla ilgilendiği süre boyunca başörtüsü takamayacak, dinsel görüntü sergilemekten kaçınacak –ve hattâ neden olmasın–, kendisi için bile olsa helâl yemek pişiremeyecekti.

Bu zararlı ortamda en kötüsü, sadece bu ayrımcı ya da kınayıcı kanunlar değil, hiçbir yaptırım uygulanmayacağını bildiği için bu mesele konusunda Müslümanlara vahşice yorumlarla saldıran

---

[9] www.projet.ump.fr/>

[10] Catherine Coroller, "Baby Loup": un voile entre deux mondes devant les prud'hommes", *Libération*, 9 Kasım 2010; Alain Gresh, "La creche Baby Loup, la laicité et les femmes", *Les Blogs du Diplo*, 12 Kasım 2010.

dilin işaretlerinde yatıyor. CCIF [*Fransa'da İslâmofobi Karşıtı Kollektif*] tarafından aktarılan olaylar, başörtülü kadınların gündelik hayatlarında, özellikle de çocuklarıyla beraberken[11] sadece hakaretlere, tükürüklere, çeşitli saldırılara[12] maruz kalmadığını, aynı zamanda kamu makamları temsilcilerinin, okuldan çocuklarını almaya gelmiş olan başörtülü annelerin okula girişlerine izin vermeyerek ya da okul çıkışlarında çocuklara eşlik etmelerini engelleyerek, kanun namına ayrımcı davranışlarda bulunma hakkını kendilerinde gördüğünü ortaya koyuyor.

Avrupa'nın İslâmlaşmasına karşı mücadele eden kahraman rolünün giderek çoğalan bir kitle tarafından sahnelendiği çok açıktır. Bu konuda, Saint-Ouen'deki Auguste-Blanqui Lisesi Müdürünün Mart 2011'de liselilere, artık "uzun elbise" giymemelerini, çünkü bu tür "uzun eteklerin sadece gösteriş yapma, dinî bir simgeyi gösteriyormuş gibi algılanacağı"[13] ihtarını örnek gösterebiliriz. CCIF'ye göre, bu türden vakalar artık sıradan hale gelmiş bulunuyor. Bunun dışında 2010 yılında, yine CCIF'ye göre, Müslümanlara ait ibâdethanelere yönelik eylemler iki katına çıkarken, İslâm dininden olmaları nedeniyle saldırıya uğrayanların sayısı dokuz kat artmıştır. İnsan Hakları Ulusal Danışma Komisyonu'nun (CNCDH) 2011'deki raporuna inanacak olursak da, rakamlar o günden itibaren daha da arttı ve 2011'e gelindiğinde İslâm karşıtı eylemler önceki yıllara göre %33,6 oranında tırmandı. İçişleri Bakanlığı Genel Enformasyon Müsteşarlığı'nın (SDIG) verdiği bilgiler alarm sınırında olunduğunu gösteriyor, çünkü Müsteşarlığa göre, polisin kaydettiği tehdit konulu şikâyetler, şiddet, müessir fiil, sabotaj ve Müslüman karşıtı nitelikli aşağılama[14] gibi eylemlerde dikkate değer artışlar görüldü.

En başta kadınların günlük hayatta, kanunlar ve incitici önlemler yüzünden ayrımcılığa hedef olduğunu not etmeyi unutmamak gerek (CCIF'ye göre, kadınlar İslâm fobisi eylemlerinin kur-

---

[11] Agnes De Féo tarafından yürütülen ankette kadınların anlattıkları.

[12] www.islâmophobie.net/.

[13] Alain Gresh, "Jupe et string obligatoires" *Les Blogs du Diplo*, 20 Mart 2011.

[14] *Le Monde/AFP*, 1 Şubat 2012.

banlarının %75'ini temsil ediyor). Objektif bir cinsiyet ayrımcılığını tanımlayan bu siyaset, kadın olmaları nedeniyle kendileri için en iyi hayat tarzına kendi başlarına karar veremeyecek olanların kurtarıcısıymış gibi görünen bir söylem olarak, kadınların toplum ve eğitim hayatından olduğu kadar çalışma piyasasından da dışlanmasına katkıda bulunuyor.[15] Artık, söz konusu tepkilerin, çocukları korumak (çünkü bu kadınlar yetişkin), bir kimlik sorununu halletmek (tartışmaya açılan sade baöşörtüsü), kadınları erkek egemenliğinden kurtarmak (tersine, iş dünyasından dışlayarak finansal otonomilerini sınırlandırıyoruz) olduğuna inanmak mümkün değildir. Dolayısıyla bu kadınlar, sadece ve sadece Müslüman oldukları için hedeflenmektedir.

Ve bu daha sadece başlangıç...

Av, gülünçlük ve keyfilik bakımından sınır tanımıyor gibi görünüyor. Haziran 2009'da toplumsal yükümlülüklerinden kaçmak için dolandırıcılığa başvuran –kötü niyeti kuşku götürmeyen– tuzu kuru bir esnaf hakkında başlatılan soruşturma konumuza tanıklık ediyor. Soruşturma gayet olağan. Ama skandal soruşturma sürecinde patlak veriyor: Adam, çatısının altında birçok kadına bakıyor. O halde o bir Müslüman ve bir ... çok eşli olmalı. Ama hukuk, sadece tek bir kadınla yapılabilecek medenî evliliği hesaba katıyor. Dönemin İçişleri Bakanı Brice Hortefeux, yine de, böyle bir adamı ve bunun gibi hayvanların Fransız vatandaşlığını düşürmek için Vatandaşlık Kanununu değiştirmeye hazır olduğunu beyan ediyor.[16] Tuzu kuru esnafın yaptığı birçok hileli evliliğin, yasaya aykırı ve ceza gerektiren bir davranış olduğu kesin, fakat vatandaşlıktan düşürmek niye? Seri katiller, tecavüzcüler, oğlancılar için hiç düşünmediğimiz, çok eşli bir adamın vatandaşlığının düşürülmesi neden meşru kabul ediliyor. O halde söz

[15] Pierre Tévanian, başörtüsü avının cinsiyet ayrımcısı niteliğini çok iyi biçimde göstermiştir (*Dévoilements, Du hijab a la burqa: les dessous d'une obsession française*, Paris, Libertalia, 2012).

[16] Cécilia Gabizon, "Hortefeux prêt a changer le Code de la nationalité", *Le Figaro*, 9 Haziran 2010.

konusu olan gerçekten de çok eşlilik midir? Alain Gresh'in ironiyle aktardığı gibi, örneğin kimse, "açık açık çok eşliliğini ilân eden[17]" Lyonlu ünlü aşçı Paul Bocuse'ün vatandaşlıktan çıkarılmasını düşünmemiştir. Tabiî, bunu düşünmek için büyük şefin birden bire açık açık helâl yemekler yapmaya başlaması gerek. İslâmlaşmayla mücadele etmek adına Vatandaşlık Kanununu yok saymaya ve Müslüman olmaları nedeniyle kendilerini evinde hissetmemesi gerekenler için öngörülen iki vitesli bir vatandaşlık tesis etmeye hazırız. Bir vaka, sadece bir Müslüman tarafından hayata geçirildiği için suç sayılıp yargıya taşınmamalı. –Bu arada kanunun, birinin vatandaşlıktan çıkarılmasını ulusa karşı komplo düzenleme suçuna bağlamıştır.– Acaba gerçekten ulusa karşı bir komplo mu vardır? Mademki herkes bir Müslümanın aynı zamanda komplocu olduğunu biliyor, onun da diğerleriyle aynı biçimde cezalandırılması gerekir.

Fransa, bireyin temel haklarının kemirildiği tek Avrupa ülkesi değil. Avrupa Birliği ülkelerinin çoğunda başörtüsü ya da çarşaf konulu kamusal tartışmalar yaşanmıştır. Kimi zaman da Flandre'da* olduğu gibi, başörtüsü ya da çarşafın kamusal alanlarda yasaklanmasıyla sonuçlanmıştır. Ağustos 2003'te Danimarka Halk Partisi [*Dansk Folkeparti*], Stassi Komisyonu'nun okullarda dinî simgelerin yasaklanmasıyla ilgili raporunun sonuçlarından esinlenmek gerektiğini salıkladı. Aralık 2005'te Hollanda parlamentosundaki üyelerin çoğunluğu, popülist Geert Wilders'in ulusal topraklarda çarşafın tamamen yasaklanması teklifine katıldı. Her ne kadar proje insan haklarıyla bağdaşmaz olarak nitelendirildiyse bile, çarşaf Norveç'te Oslo Belediyesi tarafından 2006'dan itibaren geçerli olmak üzere yasaklandı. Nihayet İsviçre, 29 Kasım 2009'da ülkede minare inşaatının tamamen yasaklanmasını (oy kullananların %57,5'i gibi ezici bir çoğunlukla) oyladı. İsviçre'deki oylama Avrupa genelinde bir şok dalgasına neden oldu, ama popülist partilerin Almanya'da, Avusturya'da,

[17] Alain Gresh, "Bocuse et Mitterrand déchus de la nationalité française", *Les Blogs du Diplo,* 10 Haziran 2010.

* Günümüzdeki Hollanda'nın Zelanda Eyaletinin güney kesimi. –*y.n.*

Belçika'da, Danimarka'da, Fransa'da, İtalya'da ve Hollanda'da aynı kuralın uygulanması taleplerine yol açtı.[18] Uluslararası Af Örgütü, 2012 ilkbaharında kelimenin tam anlamıyla çok iyi belgelendirilmiş olan ve Avrupa'da Müslümanların maruz kaldığı, giderek daha kolektif ve ilkesel düzeyde örgütlenen bir ayrımcılığın yoğunlaştığını gösteren alarm verici bir rapor yayımladı.[19] En çok etkilenen üç alan şunlardı: İstihdam (iş vermeyi reddetme, işten çıkarma, işte baskı), eğitim (baskıların artması, üniversitede dâhil yasaklamalar) ve din (sayısız keyfî engellemeler, ibâdethanelerin sayısının kısıtlanması).

Şâyet Avrupalı hükümetler seçmen arzularını yerine getirmeye devam ederse, özgürlüklerin giderek daha fazla kısıtlandığı bir sürecin eşiğini atlamış oluruz. Ifop'un Avrupalıların İslâm'a bakışıyla ilgili (önceki sayfalarda değindiğimiz) kamuoyu araştırması, gerçekte, sadece başörtüsüne açık muhalefet ve devlet okullarındaki kısıtlarla sınırlı kalmıyor (araştırmaya katılan Avrupalıların %62 ilâ %90'ı başörtüsünün yasaklanmasını istediklerini söyledi), sokaklarda (katılımcıların %42 ilâ %49'u bütün kamu alanlarında başörtüsünün yasaklanmasını meşru buluyor) yasaklanmasından yana da tavır sergiliyor.[20] (Sadece minarelerin değil) aynı zamanda camilerin inşasını da yasaklamak gerek; bu en azından Avrupalıların yaklaşık %40'ının temennisi (katılımcı İngilizlerin %38 ve Hollandalıların %51'i). Mesele sadece, çevreyi korumak ya da klasik çevre düzenlemesi ölçütleri değil, inşa edilen binanın Müslümanlığa işaret ediyor olması bile –hiçbir kamu sübvansiyonu söz konusu olmadan–, yasaklanması gerektiği anlamına geliyor.

Öyleyse günün birinde, gökyüzüne doğru yükselen ve milyonlarca insanın mesken tutacağı beton kuleleri ya da bacaları zehirli mantarlar misali tüten endüstriyel binaların dikilmesini yasal olarak engellemek için bir referandum planlamak kuvvetle

---

[18] B. Massignon ve V. Riva, *L'Europe, avec ou sans Dieu?*, *op.cit.*, s. 189-191.

[19] "Choice and prejudice: discrimination against muslims in Europe", Amnesty International, Nisan 2012.

[20] S. Alby ve B. Bakoula (dir.) "Le regard des Européens sur l'islam", *op.cit.*

muhtemel görünüyor. Bütün bunların çevre düzenlemesinde yeri var. İsviçre, çevre görüntüsünü bozan yapıların inşası konusunda gerçekten hassas ve titiz davranıyor olsa da, daha önce ulusal bir oylamaya başvurmamıştı, sadece çevre düzenlemesi doğrultusunda teknik ve belirgin düzenlemeler yaptı. Fakat İsviçre minareler için ihtiyat önlemlerine başvurdu. Sorun teşkil eden şey binanın biçimi, konumu, rengi ya da çevreyi kirletip kirletmediği değil, bütün akıl almazlığıyla, sadece ve sadece bir minare olmasıydı. *Akıl almaz* olarak adlandırmamın sebebi, önlem değil de artık ihtiyat aşamasına geçilmiş olmasıdır; mesele, kötü tanımlanması nedeniyle bir önlemi gerektirebilecek olması, bazı mahallelerde ve bazı koşullarda köktenciliğin özel bir biçimi ile savaşmak değil, henüz tam olarak bilinmeyen bir kötülükle savaşmaktır. Olup bitenin radikalliği akıl almazdır.

Müslüman hipermodernliği ve Avrupalı karşıt anlam

İslâm'dan ne kadar çok konuşursak, Müslümanların söylediğini o kadar az dinleriz. Onların söyledikleri, davet edilmedikleri tartışmaların, alınan tavırların, açıklamaların akıntısında yok olur gider. Somut, reel olarak içinde bulunmadıkları zamanlarda bile, medyatik olarak sanki dinlenmişler, her yerdeymişler, her şeyin merkezindeymişler hissini uyandırırız. Aslında potansiyel olarak, genellikle Müslüman gerçekliğini karşıt anlamda yorumlayan herkes başımızda dolanıp duran bir tehditten bahseder, onlara göre Müslümanlar –soyut ama– her yerdedir.

Frank Frégosi'nin yaptığı gibi, çağdaş İslâm'ın sadece laiklikle bağdaştığını değil, aynı zamanda Fransa topraklarındaki çevreye alıştığını, kendi içinde yeniden yapılandığını da tarihsel bir perspektif dâhilinde ayrıntılı biçimde göstermek gerekir. Ama kuşkusuz böyle bir perspektif bile İslâm'ı, Kur'an'ın harfiyen yorumuna dayanan üniter bir medeniyet olarak düşünen klişelerin kökünden kazınmasına yetmeyecektir. Bununla birlikte günümüzde bütün Müslüman toplumların bünyesinde derin kültürel çatışmalar mevcuttur. Az çok modernlik yanlısı, az çok gericiliği içeren sayısız görüş, demokrasi, ekoloji, medenî eşitlik, kadının

toplumsal konumu, örf ve âdetler, cinsel yaşam, kürtaj, vb gibi konularda çatışma içindedir.

Afrika kökenli Amerikalı Protestan aileden gelen bir Müslüman olan Amina Wavud, 1992'de Kur'an'ın feminist yorumu çerçevesinde bir kavram tarzı geliştirme cüreti gösteren ilk kadın aydın oldu.[21] O zamandan bu yana bu perspektif dikkate değer ölçüde gelişti.[22] Hattâ, Müslümanlar arasında yaygın bir tabu olan homoseksüellik[23] durmak bilmeyen tartışmaların konusu haline geldi. Ocak 2010'da Fransa Müslüman Homoseksüeller Derneği (HM2F) kuruldu. "Dünya Homoseksüellik ve Transseksüellik Fobisi Karşıtı Günü" dolayısıyla aynı yılın 17 Mayıs günü Bordo Camisi'nin çok saygı duyulan rektörü Tareq Oubrou (Tarık Ubru) halka hitaben yaptığı konuşmada, "Müslüman bir homoseksüeli bir dönek olarak algılamak dinden sapmaktır." dedi. Ifop'un 2009 tarihli anketi, Fransız Müslüman kadınların çoğunluğunun, hattâ en dindarlarının bile kızlarının başka dinden birisiyle evlenmesini kabul ettiklerini ortaya koydu. Aralarından ezici bir çoğunluğun da (vecibelerini yerine getirenlerin %80'i, getirmeyenlerin %94'ü) boşanma konusunda kadın-erkek eşitliğinden yanaydı. Dine inanan ya da sadece Müslüman kökenli olan kadınların çoğunlukla nikâhsız yaşamaya, kürtaja, 18 yaşından önce gebelik önleyici ilâç alınmasına, evlilik dışı cinsel ilişkiye girilmesine olumlu baktığı, ama en koyu dindarların da, çoğunlukla olumsuz baktığı ortaya çıkıyor.[24] Fakat bu sonuçlar, dine bağlılıklarının yoğunluğuyla ilgili olarak Katolikler arasındaki sonuçlara yakındır.[25]

---

[21] Amina Wadud, *Qur'an and Women" Rereading the Sacred Text from a Woman's Perspective*, New Tork, Oxford University Press, 1999 [1992].

[22] Bkz. le bulletin *Focus Genre*, No: 11, "Féminisme islâmiques: de la relecture du Coran aux pratiques politiques", Aralık 2011.

[23] "Analyse: 1989-2009. Enquête sur l'implantation et l'évolution de l'islam en France", *op.cit*, s. 18-19.

[24] *A.g.e.*

[25] Guy Michelat, "cinsel toleransın" (evli olmadan çift olarak yaşamak, kürtaj, evlilik bağında sadakatsizlik, homoseksüellik) derecesinin Katolikliğe entegrasyonla ne kadar azaldığını açıkça göstermiştir (Guy Michelat, "Attitu-

Daha yüzeysel biçimde, vücuda yapışan kot pantalonlarla başörtüsü, Müslüman lolita stili[26] gibi estetik akımlar görülmeye başladı. Fransa'da, *Imane Magazine* benzeri Müslüman feminist dergiler, moda, rahatlık, kişisel gelişim, ekoloji, ruhanilik, güzellik gibi konuları ele almaya başladı. Batılı Müslümanlar bu türden dönüşümler konusunda genellikle mızrak gibidirler, ama bu dönüşümlere artık İslâmî toplumların bütününde, İran'da, Pakistan'da Arap Yarımadası'nda, Mağrip'te Ortadoğu'da rastlanmaktadır.[27] 2011'deki Arap devrimlerine karşı koyulmaz enerjisini veren de bu açılımdı. Avrupa'daki büyük marketlerde ya da ayaküstü atıştırılan yerlerde helâl gıdanın artması, biyo-beslenmenin[28] başarısıyla karşılaştırılabilir olan bu hipermodernliğin ifadesidir. Aynı şekilde, İslâmî finans için duyulan hayranlık, sorumlu finansa gösterilen özenle kıyaslanabilirdir.[29] Namazın kendisi yoga uygulamalarına benzer bir huzur kaynağı olarak algılanabilir. Avrupa'da en geniş Müslüman organizasyonlarından biri olan Bourget Fuarı'ndaki birçok standda Müslümanlara has kişisel gelişim dönemlerine ilişkin reklâmlar bulunur.[30] İslâm'da neosufizm gibi bazı yeni ifadeler, günümüzde *new age*[31] fenomenine

---

des a l'égard de la sexualité, intégration religieuese et orientations politiques", in C. Dargent, B. Duriez ve R. Logier (dir.), *Religion et valeurs en France et en Europe, op.cit.*, s. 45-64). İslâm'da olduğu gibi, homoseksüellik Katoliklerde de bir tabu olarak kalmıştır: Ankete katılan dinî yükümlülüklerini yerine getirenlerden sadece %20'si homoseksüelliği tamamen kabul edilebilir olarak değerlendirmiştir, ki bu oran getirmeyenler Katoliklerde %41'e çıkar. (Etienne Schweisguth, "Le libéralisme culturel aujourd'hui", Le barometre français (2006-2007), Cevipof/Ifop/ministre de l'Intérieur, s.22.

[26] <Muslimlolita.blogspot.com>.

[27] "Féminisme Islamique: de la relecture du Coran aux pratiques politiques", *op.cit.*

[28] Raphaël Liogier, *Souci de soi, conscience du monde. Vers une religion globale?*" Paris, Armand Colin, 2012, s. 172-173.

[29] Isabelle Chapelliere, *Ethique et finance en Islam*, Paris, Koutoubia, 2009, s. 235-317.

[30] R. Liogier, *Souci de soi, conscience du monde, op.cit.*, s. 236-237.

[31] *A.g.e.*, s. 173.

yakındır; diğerleri de bir evanjelik Protestanlıkla kıyaslanabilir olan, refah teolojisi ve girişimcilik ruhunu kesiştiren piyasa İslâmı'na[32] yakınlaşır.

Kuşkusuz, günümüzde "Selefilik" kapsamına yerleştirdiğimiz köktenci duruşların güçlü bir biçimde geliştiğini de gözlemliyoruz. Atalardan kalma inancın saflığına geri dönülmesini isteyen Selefilik, üç fikre dayanır: İslâm'ın (yeniden bulunması gereken) altın çağı; Ümmet birliği (inananlar topluluğu); ve son olarak da modern toplum materyalizminin (teslim olmamak gereken) ahlâk bozan niteliği. Avrupalı Müslüman çevrelerde söylendiği gibi, "Selefiler", bir elitin parçası olduğu duygusuna sahiplerdir. Samir Amghar'a göre, üç eğilim birbirinden ayrılabilir: Dinginciler-sekinciler, apolitikler, sadece dinî boyuta odaklananlar; siyasetçiler, yani militan ama meşru bir tasavvuru olanlar; ve son olarak, silâhlı cihad yanlısı devrimciler.[33]

Oysa İslâmlaşma efsanesi, aslında azınlıkta olan cihad yanlısı Selefi çeşide gerçeklik kazandırarak, bu tarzı güçlendirir. Çarşaf meselesinin ele alınış örneği, meseleye anlamlı bir örnek teşkil ediyor. Daha önce ele alınan, *Sous la burqa* başlıklı etnografik bir belgesele konu olan Agnes De Féo'nun anketi, çarşafın hipermodern yönlerini târif ediyor. Genç kadınların bu kıyafeti giyme tercihi, orada çok düşünülmüş, geleneksel hikâyesiyle bağlantısı kopmuş, yeniden hayal edilmiş bir İslâm'ın yeni koşullara uydurulmuş güçlü bir ortak eylemi gibi görünüyor. Bu genç kadınlar, "kendilerini yeniden bulmayı", "Allah'a yakınlaşmayı" ve özellikle de "kendileri olmayı" kastediyorlar. Başörtüsünün kendilerine dayatılmadığını hattâ genellikle çevresindekilerle başörtüsü takmak konusunda mücadele etmek zorunda kaldıklarını söylüyor. Bu kadınların çoğu, herkesin kendi içindeki bağlılığını ifade edebileceği, kendini değiştirmek için izlemeyi düşündükleri yol üzerindeki "ruhanî bağlılıkları" hakkında akılcı ve çok liberal bir

---

[32] P. Haenni, *L'islan de march, op.cit*, s. 64-67.

[33] Samir Amghar, *Le Salafisme d'aujourd'hui. Mouvements sectaires en Occident*, Paris, Michalon, 2011.

söylemleri var.[34] Çarşaf giyen kadınların inisiyatifiyle kurulan Özgürlüğün Amazonları Derneği, zaten, Müslüman maçoluğuna karşıtlıkta dâhil olmak üzere, kendi otonomilerini savunmayı hedefliyor.

Çarşaf günümüzde, kendi İslâmiyetlerini aynı gururla ve gösterişle üstlenen hiper-gönüllü bireyler profiliyle, sadece Avrupa'da değil, Avusturalya'da, ABD'de, Kanada'da ya da başka yerlerde görülmekte olan küreselleşmiş dinî nesneler arasında yer alıyor.[35] Bu kadınlarda gerçekten bedenlerine gem vurduklarını, boğdukları gibi bir his yok, tersine bedenlerine bir şey yaptıkları, onu daha değerli kıldıklarını (bazıları için bu arzu edilir değildir) hissediyorlar. –Tıpkı modaların evrimindeki eğilimler gibi– bu eğilim de zaten ABD'de olduğu gibi Avrupa'daki klasik Müslümanların çoğu tarafından olduğu kadar gayrı-müslimler tarafından da beklenmedik biçimde korkutucu bulunuyor. Ankete katılan kadınların sadece %10'u evli, büyük çoğunluğu boşanmış, çoğunun geniş otonomiyi içeren bir hayat tarzı da var, neredeyse hiçbiri dinî bir eğitim almamış ve aralarından %30'u din değiştirmiş. İnkâr edilemez biçimde bir köktencilikle, köklere geri dönmek arzusu anlamında bir köktencilikle karşı karşıyayız. Ama yeni ve esas olan şey, tamamen kompleklerinden ve siyasetten arınmış bir köktenciliğin söz konusu olması. Bu genç kadınların İslâm ile bağları kopuk: Hiçbir siyasî ütopyayı kabul etmiyorlar ve terör şebekelerinden bin fersah uzaktalar. En azından 2011 baharında yürürlüğe giren 2010 tarihli kanuna kadar Fransa'da durum böyleydi.

Aslında, çarşafın yasaklanmasından bu yana meydana gelen olayların gelişimi endişe vericiydi. Çarşaf bugün bu daha az görünürdür, çünkü çarşafa konu teşkil eden kadınlar, kendilerine kamusal alanlarını yasaklayan yasal zorunluluğa boyun eğerek evlerinden çıkmıyorlar, ilk ruhanî dalga hâlâ devam ediyor. Bununla birlikte, ikinci dalga aniden belirdi. Bu dalganın temsilci-

[34] Anketin ayrıntıları için Bkz. Raphaël Liogier, "Le voile intégral comme trend hypermoderne", *Multitudes*, No: 42, s. 14-20.

[35] Lorraine Ali, "Behind the veil", *The New York Times*, 11 Haziran 2010.

leri kanundan sonra çarşaf giymeye karar verdiklerini belirterek, bunun nedenini sadece ruhanî gerekçelerle değil, özellikle direniş zihniyetiyle açıklıyorlar. Aralarından, bu kez hemen hemen hepsi din değiştirmiş olan bazıları genelde çocuklarını okuldan almayı ve toplumla ilişkilerini kesmeyi[36] tercih ediyor. Bu arada, 2010'dan önce Fransa'daki çarşaf dünyasında neredeyse görülmeyen, çok daha politize bir Selefiliğe doğru kayan, "kendini dönüştürme" eksenli ruhanî bir Selefilik inkâr edilemez biçimde ortaya çıktı.

Salman Rüşdi, İslâmcılığın tükenişini saptarken haklıymış;[37] ama özellikle Avrupa'daki İslâmlaşma korkusunun onu suni olarak hayatta tuttuğunu öngörmemişti. İncitici tartışmalar ve genele yayılmış ayrımcılık, Müslümanlara özel çıkarılan kanunlar, tıpkı can çekişen vücuda serum verir gibi, İslâmcılığı besledi. Avrupalı Müslümanların kendilerini evlerinde hissetmemeleri, mevcut durumu korumak isteyen İslâmî örgütler ve silâhlı gruplar açısından hayatî çıkarları ifade eder; aşağılanmış ve tepkili halkları ağlarına düşürmek için Müslüman karşıtı şiddet olaylarının kaynağındaki hayalî düşmanlıkları körüklemekte çıkarları vardır.

İslâmcılığın can simidi budur: Bir İslâmî tehlikeye inanmak, Avrupalı Müslüman vatandaşlara karşı keyfi eylemlere yol açar, bu da destek sağlamaya hattâ potensiyel olarak saflarına adam toplamaya yarar. Hz. Muhammed'in karikatürleri olayının dünya çapında montajlanmasını açıklayan tam olarak bu stratejidir: Avrupalı Müslüman vatandaşları elinde güç bulunan köktendinciler olarak göstermek, Avrupalı Müslümanların gözünde de Avrupa'yı hiçbir zaman işkence görecekleri misafirperver olmayan bir toprakmış gibi göstermek. Bu durumda İslâmcıların objektif müttefikleri yeni popülist Avrupalılardır, çünkü İslâmlaşma efsanesinin en önemli medyatik ve siyasî nöbetçileri onlardır. İslâmcılığın hizmetindeki gerçek "yararlı salaklar" onlardır.

---

[36] Agnes De Féo,'nun etnografik belgeseli, *Niqap hors la loi* (2012) bu bakımdan anlamlıdır.

[37] "Salman Rushdie sans garde du corps. Portrait-Entretiens", *Le Monde*, 2 Haziran 2004.

Sonuç

Bundan önceki sayfaların İslâm'da her şeyin yolunda gittiğini telkin etmek gibi bir amacı bulunmamaktadır, ama amaç, sadece tıpkı diğerleri gibi ılımlıları ve fanatikleriyle bir dinin söz konusu olduğunu göstermektir. Eğer bir sorun varsa, bunun İslâmî özle hiçbir âlâkası yoktur, ama bu sorun çok daha basitçe tarihle ilişkilidir.

Mohammed Arkoun Müslüman hümanist uygulama ve düşüncenin yavaş yavaş gerilemeye başladığı tarihi XIII. yy olarak işaretliyor.[1] Ben o kadar gerilere gitmeyeceğim, Avrupalı güçlerle (Hıristiyan dünyası diyelim) Mağrip/Ortadoğu güçleri (Müslüman dünya) arasında hâlâ göreceli bir dengenin hüküm sürdüğü XVIII. yy'a uzanmakla yetineceğim. Napolyon Bonapart'ın 1799'da Kahire'ye girmesi, bu bin yıllık dengenin nihaî olarak bitmesini simgeleyen bir olaydır. Avrupalılar, ayrım gözetmeden, Müslüman toplumlar karşısında askerî, siyasî, ekonomik ve kültürel olarak kendilerini kabul ettirdiler. XIX. yy'da hiçbir zorlukla karşılaşmadan, koskoca bir medeniyeti kendilerine bağımlı kılarak bütün bölgeyi sömürge devletlere ya da himaye edilen bölgelere ayırdılar. Köktencilikle (köklere geri dönmek) siyasî ahiret bilimi (tamamen İslâmî bir toplum dayatmak) kavşağındaki İslâmcılık bu aşağılanmadan doğdu. Her ne kadar bu büyük felâkete karşı harekete geçmek için Müslüman dünya tarafından seçilen tek yol bu olmasa da, dinî, Batılı devrimci ideolojileri model alan bir savaş ideolojisine dönüştürdü. Bu anlamda İslâmcılık, Batılı modernliğe tepkinin ürünüdür:[2] Doğu'nun egzotik ve

---

[1] M. Arkoun, *Humanisme et islâm. Combats et propositions, op.cit.*

[2] Bruno Etienne, *L'islâmisme radical*, Paris, Hachette, 1987.

küçümseyici tasavvuru, fetihçilerin Doğuculuğu, Batının küstâh ve ruhanî olarak geriletici tasavvuru ve fethedenlerin "Batıcılığına"[3] karşı olmak; İslâm işte buna karşı bir rövanş yemini etmiştir.

İslâmcı Batıcılığın üç büyük teması XX. yy'ın şafağında ortaya çıkmıştır: Dünyada bir Yahudi komplosu fikriyle birlikte, Yahudi karşıtlığı/Siyonizm karşıtlığı; Kapitalizm karşıtlığı ve sonra Amerikan emperyalizmi karşıtlığı, (özellikle para ve cinsiyetin hükümranlığını kınayan) materyalizm karşıtlığı.[4] Batı'nın bu hoş karşılanmayışı, materyalist Batı'nın insanlığı zehirleyen öldürücü bir zehir olduğunu ileri süren "*westoxification*" [garbzede-batı belâsı*] (Farsça *garbzedelik*, "Batıya has ölümcül salgın" olarak çevrilebilir) kavramının yaratıcısı İranlı aydın Ahmad Fardid (1909-1994) gibi üniversitelilerin entelektüelleştirilmiş versiyonu çerçevesinde açıklanabilir. Fransa'da Sorbonne'da ve Almanya'da Heidelberg'de eğitim gören Fardid, modernlik yüzünden "dünyanın tehlikeli bir durum aldığı", "insanilikten uzaklaşıldığı", "insanlığın kökünün kazınacağı",[5] gibi bir Heidelbergci kavramdan esinlenir. Bir başka İranlı, İslâm devriminin başlıca esin kaynaklarından biri olan Sayyid Muhamud Taleqani (1910-1979), Pakistanlı militan ve ideolog Abu-l-A'la Mawdudi'den (1903-1979) birkaç yıl önce "Yeni Câhiliye" fikrini geliştirdi. *Câhiliye* İslâmiyet öncesi putataparlığı tanımlar.[6] Modern ve materyalist Batı, bu durumda yeni bir *Câhiliye* olarak nitelendirilir:

---

[3] I. Bruma ve A. Margalit, *L'Occidentalisme*, *op.cit*, s. 111-147.

[4] G. Cruçon, K. Haddad, M. Niculescu, J.-C. Pancrazi, F. Robert ve E. Tappon, "La haine de l'Occident. Reprise du dşscours occidental dans les discours antioccidentaux musulmans", rapport de recherche pour le Master "Religion et société", IEP d'Aix-en-Provence, Mayıs 2007.

* Ahmad bu terimi şöyle tanımlıyordu: "Garbzedelik hastalığından veremden söz eder gibi söz ediyorum. Fakat belki bu hastalık daha çok buğday biti istilâsına benziyor. Onların buğdaya içeriden nasıl saldırdıklarını gördünüz mü? Kabuk dokunulmadan kalır. Sadece bir kabuk (...) Her neyse ben bir hastalıktan bahsediyorum: Kendisinden çabuk etkilenilen bir çevrede çabucak yayılan bir hastalıktan." *–y.n.*

[5] I. Bruma ve A. Margalit, *L'Occidentalisme*, *op.cit*, s.127.

[6] *A.g.e.*, s. 125-126.

Eskinin tersine, bu Câhiliye Allah'ı inkâr etmekle yetinmez, aynı zamanda giderek kötüleşen bir durum olan, yeni bir piyasaya tapınma lehine onu reddeder. Bu kavram, Mısırlı şair, ideolog ve militan Sayyid Qutb'a (1906-1966) ilham kaynağı olur. Müslüman Kardeşler üyesi Qutb, İslâmcılığa devrimci siyasî ütopya boyutunu kazandıran kişidir. Qutb, ezilenlere, kapitalizmin istemediklerine, sömürgecilik kurbanlarına seslenir.[7] İslâmcılığın bütün büyük ideologlarının çoğu gibi, o da Batı topraklarında terörizmden değil, ama Batı etkisiyle yolsuzlaşmış Müslüman ülkelerde devrimci eylemlerden yanaydı.[8]

1979 ile 1989 arasında Afganistan'ı yakıp yıkan uzun çatışma olmasaydı, İslâmcı terörizmin olmayacağını söylemiyorum, ama bu dağlık ülke Batı'yı hedef alan cihadcı oluşumların ilk kampı haline gelmezdi diyorum. Usama Bin Ladin'in bizzat kendisi, çatışmaların en başında Suudi Arap devletinin dinî ideolojisi olan Vahabizmi yaymak peşindeki Suudi Arap gizli servisi tarafından bölgeye gönderilmişti. Sovyet işgâline karşı direnişte yer alması ilk aşama oldu. Hatırlamakta fayda var, direniş, hem Suudi Araplar hem de Amerikalılar tarafından kendi jeostratejik çıkarlarını koruma amacıyla birlikte finanse edilmiş ve dönemin Mücahitlerini de kullanmışlardır. Bu dönemde, Afganistan, Amerikan ve Sovyet titanlarını soğuk savaş lehine karşı karşıya getirerek, gelecekte Batı'ya karşı bir araya gelecek teröristlerin eğitim kampı haline geldi. Eş zamanlı olarak ya da daha sonraları kendilerini geliştiren bütün terörist gruplar İslâmî Cihad'ın kolları (Filistin'de, Yemen'de, Mısır'da), Filistinli Hizbullah, Cezayirli GIA, istisnasız hepsi siyasî ve jeopolitik çatışmalarla bağlantılıydı. Kuşkusuz bu çatışmalar, kendi başlarına bu örgütleri Batı'da faaliyet gösterebilen şebekeler haline getirmeye yetmezdi. Birçok unsurun bir araya gelmesi gerekliydi. Olivier Roy'a göre, artık dinî hedefleri değil, aşamalı olarak Batı emperyalizmi olarak algılanan simgeleri hedef alan bir protestocu harekete dönüşen İslâmcı siyaset ütopyasının başarısızlığı bunların ilkiydi.[9] İslâmî te-

[7] Olivier Carré, *Mystique et politique. Lecture révolutionnaire du Coran par Sayyid Qutb, Frere Musulman radical*, Presses de la FNSP/Cerf 1984.

[8] I. Buruma ve A. Margalit, *L'Occidentalisme, op.cit, s.*127.

rör örgütleri, 1980'li yıllarda, 1970'lerde çökertilen İtalya'daki Kızıl Tugaylar ya da Almanya'da Baader gibi grupların yerini aldı. Daha genel anlamda, İslâmî toplumsal ahiret bilimi devrimci komünizmin yerini aldı.

Mademki sadece cihad çağrıları medyada yer alıyor, o halde dünya çapındaki başlıca Müslüman dinî otoritelerin, Kur'an'ın kelamı adına, intihar saldırılarını, çağrıda bulunmaksızın, kınadığını da not etmek önemlidir. –Kendi canlarınıza kıymayın/intihar etmeyin ([Nisâ Suresi, 29. Ayet, –*y.n.*] 28-29)–, ve terörizmin bütününde, burada da Kur'an adına: "Kim bir kişiyi, bir kişiye karşılık yahut yeryüzünde bir fesat sebebiyle olmaksızın öldürürse, insanları toptan öldürmüş gibidir ([Mâide Suresi, 32. Ayet, –*y.n.*] ayet 31-32). Öte yandan, hiçbir zaman bahsedilmeyen terör karşıtı fetvalar da var, tıpkı Pakistanlı İmam Muhammad Tahir ul-Qadri'nin 2010'da İslâm adına işlenen istisnasız bütün saldırıları kınadığı fetva gibi.[10] Uluslararası terör küreselleşmenin ve yeni jeostratejik güç ilişkilerinin yoldan çıkarıcı etkilerinden biridir; ve hiçbir biçimde İslâm'a has bir hastalık değildir.

Her ne kadar bugün İslâm terörizmin ayrıcalıklı aracı olsa da, bunun nedeni, XVIII. yy sonundan beri Müslüman dünyasının maruz kaldığı narsist yaralanmadır. Travmatik biçimde kültürlerinden, kendi medeniyetlerinin büyüklüğünü anlattıkları hikâyelerden koparılan Arap-Müslüman toplumların iki yüzyıldan fazla bir zamandır içine itildikleri ciddî kimliksel kırılganlık inkâr edilemezdir. Bu hikâye kopukluğu nedeniyle Müslüman dünyasının bir bölümü Batı karşıtı kompleksi üzerine takılı kalmıştır.[11]

Kendi sınırları olan analojiyi, en azından Avrupa'da gelişmekte olan fiilî İslâm paranoyasına paralel olarak hangi noktaya kadar itebiliriz? Narsist yaralanma hâlâ efsanenin anahtarı değil mi?

---

[9] Olivier Roy, *Généalogie de l'islâmisme,* Paris, Fayard, 2011.

[10] AFP, 2 Mart 2010.

[11] Bu hikaye kopukluğu hipotezi Mohammed Arkoun tarafından savunulur. (Rachid Benzine ve Jean-Louis Schlegel ile sohbet), *La Construction humaine de l'islam*, Paris, Albin Michel, 2012.

Temmuz 2010'da Sosyolog Alain Touraine Avrupa'daki İslâm fobisinden konuşmak üzere bir televizyon programına davet edildi.[12] Terörizm ve medeniyetler şoku tezinin fazla medyatikleşmesinden söz etmişti ki, kendisiyle mülakat yapan gazeteci hanım sözünü keserek bir "felâketler döneminde" yaşayıp yaşamadığımız sorusunu yöneltti. Sosyolog tereddütsüz bir biçimde "hayır [...] dünya çapında bir felâket falan yok. Dünya ilerliyor, dünya büyümekte [...]" diye cevap verdi. Gazeteci yine sözünü kesti; çünkü onun sorusuna cevap vermiyordu ve sosyoloğa, hiçbir biçimde ekonomiden söz etmek istemediğini, "değerlerden" söz etmek istediğini belirtti. Ama sosyolog aynı ses tonuyla devam etti ve "Dünya, Avrupa dışında giderek daha da iyi oluyor... Amerikalılar bile malî krizden sonra toparlandılar", oysa Avrupa devletleri sorunları yönetmeye ve hâkim olmaya muktedir değil [...] Eğer bir felâket olsaydı, bu bir Avrupa felâketi olurdu [...]. Avrupa Birliği, hemen hemen varolmayan, zayıf bir güç, oysa ABD'de bir güç var. Başka ülkelerde, Çin'de Hindistan'da da güçler var [...]". Gazeteciye göre Touraine kesinlikle konunun dışındaydı ve konuya geri dönmesini sağlamalıydı: "Dine geri dönelim" diye ısrar etti... Oysa mesaj konunun kalbindeydi. Çünkü Avrupa zayıftı ve Avrupalılar küreselleşme tarafından tehdit ediliklerini, dünya yarışında artık başta koşmayı başaramadıklarını hissediyordu, bir iç düşman tanımlamaya ihtiyaçları vardı.

Mevcut felâketin yaygınlığını ve bunun sonucunda ortaya çıkan karışıklığı kavramak için Avrupa'nın eskiden ne olduğunu anlamak gerek. Başka toplumlara hâkim olan tıpkı diğerleri gibi bir medeniyetle karşı karşıyayız. Avrupa, Heideggerci bir kavramı yeniden ele almak için dünyayı *denetledi.* Birer folklör düzeyine indirgediği kültürlerin kökünü kazıdı. Dünya haline geldi. Tarihte bu olay tektir. Bugün bir Çinli ciddî bir müzik eğitimi almak istiyorsa mutlaka Mozart ya da Beethoven çalmaya çalışmalıdır, başka bir deyişle, Avrupalı "dehaya" ayak uydurmalıdır. Resim, dans ya da bilimde de aynısı geçerlidir. Bir iş adamı, Kongolu ya da Japon, kostüm-kravat tarzında Avrupalı gibi giyinir. Avrupa

[12] "Alain Touraine on Europe and Islam", *Euronews,* 2 Temmuz 2010.

kültürü bir dünya referansı haline dönüşmüştür. Tıpkı bir bedenin bir zihne ait olması gibi, insanlık kelimenin tam manasıyla Avrupa'ya aittir. XX. yy'a kadar küreselleşme süreci, Avrupa'nın parıltılı evrensel sahiplenmesini târif etmekten başka bir şey yapmaz. Almanya ile Fransa'yı kendi müttefikleriyle karşı karşıya getiren ve tastamam Avrupalı olan bir çatışmaya neden I. Dünya Savaşı denir? Çünkü o dönemde dünya Avrupa demekti. Ama oysa Yaşlı Kıta 14-18 insan kıyımının ardından sıkıntıyla ayağa kalkarken, üstünlük güçler alanındaki yeni biri tarafından ele geçiriliyordu: Birleşik Devletler. Öncekinin üstünden 20 yıl bile geçmeden, 1939'da daha da büyük çapta yeni bir savaş patlak veriyor ve bu savaş Amerika'nın mutlak üstünlüğünü tastik ederek sona eriyordu.

ABD'nin ekonomik üstünlüğü su götürmez biçimde ortaya çıkarken, dolar da uluslararası ticaretin tek hâkimi oluyordu, sadece Amerikan devinin askerî vurucu gücü Sovyetler Birliği etrafında toplanmış Doğu Bloku'nun gücüyle dengeleniyordu, ama Sovyetler Birliği de 1989'da çökecekti. Bu yeni uluslararası bağlamda, Avrupa yine de, insanlığın ahlâkî vicdanına ait simgesel bir tercih olan yerini korumayı başaracaktı. Baba rolündeki bir Amerika ile çocuk rolündeki bir üçüncü dünya arasında kalan, ama Aydınlanmacıların varisi ve ahlâkî evrenselliğin garantörü olarak kendinde dünyayı yargılama hakkı da gören Avrupa, insanlığın geri kalanını divana uzandıran bir tür küresel psikanalist haline gelecekti.[13] Hem Amerika'nın yanında hem de Amerika'yı eleştiren Avrupa böylece yaşlı bir bilgenin fikrine saygı duyulduğu gibi dinlenmeye devam edecekti. Oysa Avrupa'nın bugün artık koruyamadığı şey işte tam da bu önemli ayrıcalıktır.

Avrupa'nın yeni bin yıla girişine damgasını vuran şey 11 Eylül 2001 değildir, esas 20 Mart 2003'te Birleşik Devletler'in Irak'a Avrupa'nın rızasını almadan girmeye karar vermesidir. İşte büyük dönemeç budur. Avrupalıların hiçbir imtiyazı yoktur, zamanı dolmuş büyüklüğünün kutsal kalıntılarının onlara sağladığı ayrıcalıklar bile kalmamıştır artık.

---

[13] Raphaël Liogier, "Vers le familialisme global. La famille mondiale apres l'Etat-nation", *Cités*, No: 18, "Le depérissement de l'Etat", 2004.

Filozof Jean-François Mattéi, "hep Avrupa zihniyetinin tasarladığı gibi olan dünyanın ortadan kayboluşunu" yaşıyoruz der.[14] XX. yy ortalarından itibaren Avrupa kıtası ölümle dans etti. Kendine özgü evrenselliği *tarafından* azledildi, bunun sonucunda da, tıpkı diğerleri gibi, ister istemez Dünya'nın bir parçası haline geri dönen, belki de meselâ Çin ve Hindistan gibi bazılarından daha az önemli, kendi halindeki bu dünyanın basit bir parçası olan, maddî ve kültürel olarak kendine sahip çıkan, bir zamanlar kendi projesi olan bu insanlığın basit bir fraksiyonuna geri dönmeye mahkûm olarak, sadece ve tamamen kendi evrenselliğinden çıkarıldı. Bu önemsizleşmeyi daha acı biçimde yaşayan Fransa, kendi tarihini istisnaî varlığının efsanesi aracılığıyla yazarak, kendini Avrupa'nın modernliğinin merkezî, siyasî ve felsefî esin kaynağı zannetti.

Kendisini Napolyon zanneden, ama gerçekte Napolyon olan bir hasta, yani sade bir vatandaş misali Avrupa, görkemli geçmişinin özlemini çekiyor. Bu nedenle yeni Avrupa popülizmi ulusalcı değil, Avrupacıdır. Nasıl varolmayı sürdürebilir? Geçmişin parlaklığı nasıl geri getirilir? Dolar karşısında yeniden canlanan bir Avrupa gücünün bayrağı haline gelebilecek tek para ile mi? Ama avro tahmin edilen olağanüstü başarıyı sağlayamadı ve hileli Yunan iflası hiçbir şeyi düzeltmedi. Çözüm belki de bir federasyondadır: Kıtasal bir blok olarak birlikte varolmak, çünkü ayrı ayrı uluslar olarak, artık bu mümkün değil. Ortak bir Anayasa üzerinde anlaşmak mı gerek? O zaman geriye kültürel miras kalıyor, ama yine de bunun meyve verir hale gelmesi için tanımlamak söz konusu. "Avrupa'nın Hıristiyan kökleri"inin, varsayımsal devamlılıklardan, bölgenin ve devrimci kopuşun Avrupalılar arasında yerleştirdiği sürekli çatışmalardan, ama özellikle de İslâm'ı radikal başkalık olarak tanımlamasından bağımsız olarak Aydınlanma felsefesi etrafında oluşturduğu konsensus bugünkü mevcut durumun kendisidir.

---

[14] Jean-François Mattéi, *Le regard vide. Essai sur l'épuisemnt de la culture européenne*, Paris, Flammarion, s. 119.

Avrupa anlamını tarif eden bu erozyonu taşıyan nihaî İslâmlaşma efsanesi ontolojisi, Avrupalıların bizzat sorumlu oldukları somut tarihsel gelişimin basit bir ürünü olamaz, dolayısıyla olup bitenler, nedeni bulunması gereken basit ve gizli niyetin sonucu olmalıdır. Bu bakımdan Müslüman metafiziği, Avrupa'nın sinirsel zaafiyetini hem besler hem de yok eder. İslâm paranoyası içinde boğulmaktan korktuğu açıkça görünen o malûm gizemli düzenek, İslâm aracılığıyla bir düzensizliğe karışır. Korkutucu bir anlam anlamsızlıktan daha iyidir. Avrupa artık sebebsiz yere acı çekmez. Hattâ özellikle bir *hiç* yüzünden acı çektiğini bile unutur. Mademki bir düşman var o halde bir savaşa da girişilebilir. İslâmlaşma efsanesi olayların kaybedilmiş anlamını iade eder. Yeni kuşak Fransızlar millî marşı ezbere bilemiyorsa ve genel olarak Avrupa'da bir vatana aidiyet duygusu yok olursa, yabancı gözü dünyanın merkezi Avrupa'ya değil de başka bir yere bakarsa, ne yapmalı? Ulusal kimliğe inancın ötesinde, inanç azalan mevcudiyetin çıkarına değiştiğinde ne yapmalı, kiliseler boşaldığında ve kiliselere itibar etmeyenlere kızarken, yani kendimize kızarken ne yapmalı? Hem de *karşıda* duran ötekiler, tıpkı bir provakatör gibi, göz göre göre ruhanî coşkularını ikiye katlamışken. Bu *tıka basa* dolu camiler, *bizim* acımız karşısındaki kesintisiz bir hakarettir. Göze görünmekten gurur duyan başörtüsü, hem sinir zaafiyetindeki hiçliği hem de Avrupalıların can çekişen Hıristiyan kimliğini takmıyor gibi görünüyor.

Aslında Müslüman karşıtı bir paranoyak, yine de Müslümana ihtiyaç duyar, çünkü bu ona bir mücadele nedeni sağlar. Eğer acı çekiyorsak, bir yerlerdeki Müslüman ipleri çektiği içindir. Demek ki ipler var! Boşluğun derin çukurunun korkusu birden tırnaklarımızla tutunabileceğimiz, üzerine yürüyebileceğimiz, karşısında birlik olabileceğimiz bir şeylerden korku halini alır. Avrupalıların kendi varlıklarına, inançlarından ve kimliklerinden eminlikleriyle tanınan Müslümanlardan çok daha az inanmaları, Müslümanların fazla inançlı olduğu izlenimini yarattı. Eğer mesele burada açıklanma biçiminden farklıysa, Avrupa'nın birçok ülkesinde dünyanın en ciddî meselesiymiş gibi, büyük bir ciddiyetle, hem de kamuoyu önünde yürütülen minare yüksekliği

tartışmasını –Angela Merkel'in, 2007'de[15] söylediği gibi, minare yüksekliği hiçbir bahaneyle kilise çanlarının yüksekliğini geçmemelidir– nasıl açıklayacağız?

Ve bütün Avrupa'da son on yıldır yürütülen ulusal kimlik tartışmaları kozunu âcilen hayata geçirmelerini nasıl anlamak gerekmektedir? Müslümanların kimlik konusundaki rolleri, daima kilit ve olumsuz karşısındaki bütünleştirmecilik oldu. Avrupalılar artık kim olduklarını bilmiyorlar, ama kim olmadıklarını ya da kim olmak istemedikleri bildiklerini düşünüyorlar. Ve mutlak asimilasyona, yani bütün karakteristik özellikleriyle kendi somut varlıklarının yok olmasına direnmelerinden şikâyetçi oldukları Müslümanlara söyledikleri de bu.

Reddedilen şey, sadece somut ve eksiksiz bir vatandaşlığa girişten ibarettir: Yani *iştirak etme* hakkı. Her şey sanki kökenden Avrupalı kabul edilenler olarak bizlerin, sadece misafir olanlarla birlikte katıldığımız bir aile yemeği gibi düzenleniyor. Bu misafirler, vatandaşlığa resmen sahip olsunlar ya da olmasınlar, geleneklerimize, hayat tarzlarımızın evrimine iştirak edemeyecekler, ama bunları izlemek ve *özümsemekle* yetinmeleri gerektiğini de anlamalıdırlar. Bir aile yemeğinin sonunda, çoğunluğu Avrupa'da doğmuş olan Müslümanları konu edinen ortak söz şöyledir: "İsterlerse helâl gıda yesinler, istedikleri gibi giyinsinler, ama evlerinde sürdürdükleri hayat tarzlarını gelip bize dayatmasınlar."

Müslümanlar sadece ekonomik ve toplumsal krizlerin günah keçisi değildir, aynı zamanda Avrupa kimliği krizinin de günah keçisidirler. Mevcut iktidarsızlık hissinin, Yaşlı Kıtanın narsisist yarasının sorumlusudurlar, geri dönülmez olan çöküşün sorumlusu onlardır. Trajik İslâmlaşma tiyatrosu, nihaî hükmünü vermek amacıyla kindar bir mahkemede görülen duruşmaya dönüşür: Avrupa asla bir zamanlar olduğu gibi olamayacaktır ama bunun nedeni, ne Dünyanın gidişatıdır ne de yükselen süper güçlerin rekabetidir, tek neden sadece Müslüman düşmandır.

---

[15] B. Massignon ve V. Riva, *L'Europe avec ou sans Dieu?*, *op.cit.*, s.190.

• **MAKYAVEL'İN YALNIZLIĞI: ve Başka Metinler**
Louis ALTHUSSER
Fransızcadan Çevirenler: Turhan Ilgaz, Alâaddin Şenel, Seda Çarmık

• **DEVLET, İKTİDAR, SOSYALİZM**
Nicos POULANTZAS
Fransızcadan çeviren: Turhan Ilgaz

• **KAPİTALİST DEVLETİN GELECEĞİ**
Bob JESSOP
İngilizceden Çeviren: Ahmet Süreyya Özcan

• **DEVLET TEORİSİ: kapitalist devleti yerine oturtmak**
Bob JESSOP
İngilizceden çeviren: Ahmet Süreyya Özcan

• **ŞİDDET ÜZERİNE DÜŞÜNCELER**
Georges SOREL
Fransızcadan Çeviren: Anahid Hazaryan

• **GIDIKLANAN ÖZNE:**
politik ontolojinin yok merkezi
Slavoj ZIZEK
İngilizceden Çeviren: Şamil Can

• **İNSAN, POST-İNSAN**
Dominique LECOURT
Fransızcadan Çeviren: Hande Turan Abadan

• **BİRİ TOTALİTARİZM Mİ DEDİ?**
Bir Nosyonun (Kötüye) Kullanımına Beş Müdahale
Slavoj ZIZEK
İngilizceden Çeviren: Halil Nalçaoğlu

• **KLİNİĞİN DOĞUŞU**
Michel FOUCAULT
Fransızcadan Çeviren: Şule Ünsaldı

epos